

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

"Службен весник на Република
Македонија" излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.

Четврток, 3 јули 2003
Скопје

Број 44

Год. LIX

Претплатата за 2003 година изнесува
9.200 денари. Овој број чини 350
денари. Жиро сметка 300000000188798

1033.

УКАЗ БР. 71

Врз основа на член 18, став 1, точка 12 од Законот за одбрана ("Службен весник на Република Македонија" бр. 42/2001)

Се поставува по мирновремена и воена формација за воен аташе во Берлин во Сојузна Република Германија

Потполковник Горанчо Ванчо Котески

ФЧ: потполковник, по формација: потполковник,
лична ВЕС: 31140, ЕМБГ: 1808965440020

до сега: Командант на Центарот за обука на војници за родови и специјални единици во Командата за обука во Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

Овој указ да се изврши на 15.08.2003 година.

Бр. 07-800 Претседател
30 јуни 2003 година на Република Македонија,
Скопје **Борис Трајковски, с.р.**

1034.

УКАЗ БР. 72

Врз основа на член 18, став 1, точка 12 од Законот за одбрана ("Службен весник на Република Македонија" бр. 42/2001)

Се поставува по мирновремена и воена формација за воен аташе во Тирана во Република Албанија

Мајор Ванчо Герасим Шонтевски

ФЧ: мајор, по формација: мајор,
лична ВЕС: 31139, ЕМБГ: 1801966450114

до сега: Началник на Штаб во Командата на специјални единици во Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

Овој указ да се изврши на 15.08.2003 година.

Бр. 07-801 Претседател
30 јуни 2003 година на Република Македонија,
Скопје **Борис Трајковски, с.р.**

1035.

Врз основа на член 45 од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2003 година ("Службен весник на Република Македонија" бр. 21/2003), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25.06.2003 година, донесе

О Д Л У К А ЗА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА СРЕДСТВАТА-ТРАНСФЕРИ КОН ИЗДАВАЧИТЕ НА ВЕСНИЦИ И СПИСАНИЈА ЗА 2003 ГОДИНА

Член 1

Средствата од Раздел 193.01 од Буџетот на Република Македонија за 2003 година, потставка 443813 на Агенцијата за информации (трансфери до издавачите на весници и списанија) за 2003 година, во износ од 56.000.000,00 денари се распределуваат на следниве корисници:

Дневни весници:

1. Нова Македонија	3.000.000,00
2. Флака	2.000.000,00
3. Бирлик	1.100.000,00
4. Вечер	2.500.000,00
5. Утрински весник	3.800.000,00
6. Лоби-дитор	2.000.000,00
7. Македонија денес	2.500.000,00
8. Вест	3.000.000,00
9. Факти	2.500.000,00
10. Македонски спорт	500.000,00
11. Рома Тајмс	500.000,00
12. Скок	500.000,00
13. Мак-факс	1.300.000,00

Неделни весници и списанија:

14. Денес	1.000.000,00
15. Старт	1.000.000,00
16. Зум	1.000.000,00
17. Македонско сонце	700.000,00
18. Дело	700.000,00
19. Национал	700.000,00
20. Лоби	1.500.000,00
21. Капитал	1.000.000,00
22. Актуел	1.000.000,00
23. Пулс	1.000.000,00
24. Остен	800.000,00

Двонеделни весници и списанија:

25. Студентски збор	2.000.000,00
26. Глоби	1.000.000,00
27. Форум	1.000.000,00
28. Синдикален живот	800.000,00
29. Избор	500.000,00
30. Трибина	500.000,00
31. ВИП Гала	400.000,00

Месечни весници и списанија:

32. Екологија	800.000,00
33. Феникс	200.000,00
34. Жена	1.600.000,00
35. Семеен магазин	400.000,00
36. Магазин фамилиаре	400.000,00
37. Таа	400.000,00
38. Комплетна	400.000,00
39. Македонско време	500.000,00
40. Македониан Тајмс	500.000,00
41. Инфомак	400.000,00
42. Народна волја	500.000,00

Периодични весници и списанија:

43. Македонски Власи	200.000,00
44. Евро дијалог	600.000,00
45. Незаборав	500.000,00
46. Магазин ин	400.000,00
47. Преспа	500.000,00

Регионални весници и списанија:

48. Битолски весник	1.000.000,00
49. Исток	1.000.000,00
50. Глас на Пелагонија	500.000,00
Локални весници и списанија:	
51. Наш весник	300.000,00

52. Кумановски булевар	700.000,00
53. Актуелности	300.000,00
54. Штипски весник	700.000,00
55. Вардарски глас	500.000,00
56. Струмица денес	300.000,00
57. Деница	300.000,00
58. Превентива	300.000,00

Член 2

Дистрибуцијата на средствата се врши преку Агенцијата за информации и е зависна од динамиката на излегувањето и квалитетот на весниците и списанијата во текот на 2003 година.

Член 3

За преостанатите средства од истата потставка ќе се објави дополнителен јавен оглас.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 23-2457/3
25 јуни 2003 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

1036.

Врз основа на член 47 став 2 од Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/2000 и 44/2002), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 јуни 2003 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР
НА ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ГРАДЕЖ-
НИШТВО И УРБАНИЗАМ

1. Китан Павловски се разрешува од должноста директор на Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам, орган во состав на Министерството за транспорт и врски.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 17-3078/1
25 јуни 2003 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

1037.

Врз основа на член 47 став 2 од Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2000 и 44/2002), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 јуни 2003 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР
НА УПРАВАТА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИ

1. Љупчо Шапчевски се разрешува од должноста директор на Управата за извршување на санкции, орган во состав на Министерството за правда.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 17-3079/1
25 јуни 2003 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

1038.

Врз основа на член 40 од Законот за извршување на санкциите (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/97 и 23/99), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 јуни 2003 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР
НА КАЗНЕНО-ПОПРАВНИОТ ДОМ ОД ОТВОРЕН
ВИД СТРУГА

1. Драган Петрески се разрешува од должноста директор на Казнено-поправниот дом од отворен вид Струга.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 17-3080/1
25 јуни 2003 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

1039.

Врз основа на член 40 од Законот за извршување на санкциите (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/97 и 23/99), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 јуни 2003 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е
ЗА ИМЕНУВАЊЕ ВРШИТЕЛ НА ДОЛЖНОСТА
ДИРЕКТОР НА КАЗНЕНО-ПОПРАВНИОТ ДОМ
ОД ОТВОРЕН ВИД СТРУГА

1. За вршител на должноста директор на Казнено-поправниот дом од отворен вид Струга се именува Андрија Мечкароски, дипл. правник, соработник во Одделението за имотно-правни работи во ПЕ Струга на Министерството за финансии.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 17-3081/2
25 јуни 2003 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

1040.

Врз основа на член 16 од Законот за игрите на среќа и за забавните игри (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 10/97, 54/97, 13/2001 и 2/2002), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 јуни 2003 година, одобри

Л И Ц Е Н Ц А
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦАТА ЗА ПОСТО-
ЈАНО ПРИРЕДУВАЊЕ НА ПОСЕБНИ ИГРИ НА
СРЕЌА ВО ИГРАЧНИЦА-КАЗИНО ИЗДАДЕНА НА
ТД “ЛАКИ 7” РАФЕТ, КИРО И ДР. ДОО ЕКС-
ПОРТ-ИМПОРТ СКОПЈЕ ПОД ДОВ. БР. 23-58/17
ОД 28.09.1998 ГОДИНА

1. Во точка 1 од Лиценцата наместо зборовите: “ТД “Лаки 7” Рафет, Кино и др. ДОО експорт-импорт Скопје” треба да стои: “ТД “ХИТ ИНТЕРНАЦИОНАЛ” ДОО Скопје”.

2. Оваа лиценца се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 23-2953/1
25 јуни 2003 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Огласен дел

СТЕЧАЈНИ ПОСТАПКИ

Основниот суд Скопје I - Скопје, објавува дека со решение II. Ст. бр. 286/03 донесено на 20.06.2003 година е отворена претходна постапка на постапката за утврдување на причини за отворање на стечајна постапка над должникот Друштво за инженеринг, инвестиции и маркетинг УНИЈА Виолета ДООЕЛ Скопје, со седиште на ул. "Салвадор Аљенде" бр. 73, со сметка бр. 300000001112432 при Комерцијална банка АД Скопје.

За стечаен судија се определува Зорица Илиевска, судија на овој суд и член на стечајниот совет.

Се закажува рочиште поради изјаснување по предлогот за отворање на стечајната постапка на 07.07.2003 година, во 8,30 часот во соба бр. 72, во зградата на Апелациониот суд.

Се определуваат следните мерки за обезбедување:

За привремен стечаен управник се определува Владислав Тамбурковски од Скопје, поштенски фах бр. 763.

Се задолжува должникот да му овозможи на привремениот стечаен управник да влезе во неговите деловни простории за да може да ги спроведе потребните дејствија како и да му допушти увид во трговските книги и неговата деловна документација.

Се задолжува привремениот стечаен управник да го заштити и одржува имотот на должникот, да продолжи со водењето на претпријатието на должникот се до донесување на одлука за отворање на стечајната постапка и да испита дали од имотот на должникот можат да се намират трошоците на постапката.

Се повикуваат должниците на должникот своите обврски и должниковите солидарни содолжници и гаранти без одлагање да ги исполнат своите обврски кон должникот.

Од Основниот суд Скопје I - Скопје. (17360)

МАЛИ ОГЛАСИ

Се огласуваат за неважечки следните документи:

Пасош бр. 1311545/99 на име Калиси Артан, ул. "Мајор Чедо Филиповски" бр. 108, Гостивар. (14909)

Пасош бр. 157447/94 издаден од СВР-Скопје на име Звонко Ферик, бул. "Ј. Сандански" бр. 104/12, Скопје. Пасош бр. 0132131 издаден од СВР-Скопје на име Радовски Драги, ул. "6" бр. 38, н. "Илинден" Скопје.

Пасош бр. 1441752 издаден од СВР-Куманово на име Сулејмановски Кадри, с. Черкеско Село, Куманово.

Пасош бр. 1174177 на име Аргировски Љупчо, с. Вранештица, Кичево. (17523)

Пасош бр. 1033818/97 на име Шаип Рамадани, с. Чегране, Гостивар. (17524)

Пасош бр. 1210113 на име Манасиев Борче, ул. "Искра" бр. 33, Кочани. (17525)

Пасош бр. 1715862 на име Магдајениќ Александар, ул. "Б. Кидрич" бр. 13/9, Штип. (17527)

Пасош бр. 203719 издаден од СВР-Куманово на име Алексовски Миливоја, ул. "Игор Тричковик" ул. "14" бр. 49, Куманово. (17529)

Пасош бр. 1636933/01 на име Салии Бесим, с. Добраце, Тетово. (17530)

Пасош бр. 118929 на име Салиов Зекимурем, Радовиш. (17532)

Пасош бр. 548808 издаден од СВР-Куманово на име Фуат Амети, с. Матејче, Куманово. (17534)

Пасош бр. 673432 издаден од СВР-Скопје на име Фатима Мајуновиќ, ул. "Цон Кенеди" бр. 11 а/1-28, Скопје. (17537)

Пасош Д. 0001645/99 издаден од МНР-Скопје на име Бајрам Положани, ул. "Караорман" бр. 1/14, Струга.

Пасош бр. 1652476 издаден од СВР-Куманово на име Илир Адеми, ул. "Јане Сандански" бр. 39, Куманово.

Пасош бр. 1364120 издаден од СВР-Виница на име Иванов Доне, ул. "Илинденска" бр. 62, Виница. (17591)

Пасош бр. 1421973/00 издаден од СВР-Скопје на име Ечерем Каљиси, бул. "Македонско косовска бригада" бр. 28/3, Скопје. (17614)

Пасош бр. 1445430 издаден од СВР-Скопје на име Дејан Богоевски, ул. "11-ти Октомври" бр. 14/3-7, Скопје. (17639)

Пасош бр. 626960 издаден од СВР-Скопје на име Тања Битољану, ул. "Благоја Гојан" бр. 24-а, Скопје.

Пасош 1806183 издаден од СВР-Скопје на име Десподовска Маја, ул. "Коста Новаковиќ" бр. 48-3/5-а, Скопје. (17651)

Пасош бр. 1235657 издаден од СВР-Скопје на име Бојан Ферик, бул. "Ј. Сандански" бр. 104/12, Скопје.

Пасош бр. 951471 на име Филипов Стојан, ул. "Карл Маркс" бр. 73, Кочани. (14773)

Пасош бр. 904969 на име Поп Ѓорѓиева Весна, ул. "Кеј на револуција" бр. 18, Кочани. (13409)

Пасош бр. 1437315 издаден од СВР-Св. Николе на име Марија Митева, ул. "В. Влаховиќ" бр. 32/4, Св. Николе. (17739)

Пасош бр. 1378434/00 издаден од СВР-Скопје на име Елизабета Грујоска, ул. "Стари Новакина" бр. 40, Скопје. (17777)

Пасош бр. 1640681 издаден од СВР-Скопје на име Шалевски Никола, ул. "Т. Томшиќ" бр. 25/1-15, Скопје.

Пасош бр. 735577/95 издаден од СВР-Тетово на име Ферати Изет, с. Жеровјане, Тетово. (17844)

Пасош бр. 126563 на име Нака Ставре, ул. "Питу Гули" бр. 34, Крушево. (17875)

Пасош бр. 0732914 издаден од СВР-Гостивар на име Фетуш Далипи, с. Чајле, Гостивар. (17878)

Пасош бр. 1225445 на име Демироски Адем, с. Дебреште, Прилеп. (17881)

Пасош бр. 670085 на име Елези Шабан, Гостивар. (17883)

Пасош бр. 1303168/99 издаден од СВР-Скопје на име Павловски Сашо, ул. "Скупи 20" бр. 32-б, Скопје. (17890)

Пасош бр. 1674280 на име Иштрефи Ибраим, Струга. (17899)

Пасош бр. 1493177 на име Оца Бејтула, с. Д. Белица, Струга. (17903)

Пасош бр. Д. 0003105 издаден од МНР-Скопје на име Мирко Иванов, ул. "Голачка" бр. 22, Делчево. (17904)

Пасош бр. 1193904 издаден од СВР-Скопје на име Оља Герасимовска, ул. "Атинска" бр. 21/10, Скопје. (17907)

Пасош бр. 1235203 издаден од СВР-Скопје на име Богоевска Ирена, ул. В. Горгов бр. 32/1-75, Скопје. (17911)

Пасош бр. 1324023 издаден од СВР-Скопје на име Дивна Пенчик, ул. "ЈНА" бр. 23/2-7, Скопје. (17926)

Пасош бр. 1342189 издаден од СВР-Тетово на име Емин Фетаи, с. Милетино, Тетово. (17961)

Пасош бр. 1099129 издаден од СВР-Скопје на име Шошончев Владимир, ул. "АВНОЈ" бр. 60/3-22, Скопје. (17995)

Пасош бр. 1444783 издаден од СВР-Скопје на име Стојановиќ Бојан, ул. "Радишанска" бр. 17/2-10, Скопје. (18019)

ЈАВНИ ПОВИЦИ

Врз основа на член 11 и 18 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на РМ" бр. 21/02 и 24/03), Комисијата за јавни набавки на Министерството за одбрана на Република Македонија, објавува

ОТВОРЕН ПОВИК БР. 16/3-219/2 ЗА ПРИБИРАЊЕ ПОНУДИ СО ЈАВНО ОТВОРАЊЕ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Предмет на набавка:

1.1. Млеко стерилизирано комби-блок од 0,250 или 0,5 литри.....200.000 литри.

2. Бараниот производ во целост да одговара на пропишаните одредби од Правилникот за квалитетот на млеко-то, производите од млеко, сирилата и чистите култури.

Испорака: месечна по диспозиција-франко сите гарнизони во Р. Македонија.

Пакување: во оригинал фабричка амбалажа од 0,250 или 0,5 литри.

3. Повикот е јавен, отворен и анонимен со право на учество на сите домашни правни и физички лица, се спроведува по постапка согласно со одредбите од Законот за јавни набавки.

4. Набавката не е делива.

II. СОДРЖИНА НА ПОНУДАТА

- име, адреса и седиште на понудувачот,
- цена во денари, франко купувач, без пресметан ДДВ, ДДВ посебно искажан,
- начин и услови на плаќање,
- опис на квалитет и потекло на производ,
- рок на испорака.

III. ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНО Е ДА СЕ ДОСТАВИ (согласно Законот за јавни набавки во оригинални примероци или заверени копии од нотар и тоа):

- извод од регистрација на дејноста усогласена со Законот за трговски друштва и единствена класификација на дејности,
- документ за бонитет издаден од Централниот регистар,
- потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки,
- доказ-извод од судска евиденција дека не е отворена постапка за стечај или е во процес на ликвидација,
- доказ-извод од судска евиденција дека со правосилна пресуда не му е изречена мерка на безбедност-забрана за вршење на дејност,
- техничка способност на понудувачот (член 25 став 1 алинеја 1, 2 и 5 од Законот за јавни набавки).

Техничката документација не смее да биде постара од 6 (шест) месеци, освен документацијата од прва алинеја.

IV. КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗБОР НА НАЛПОВОЛЕН ПОНУДУВАЧ

- цена..... 50 бода,
- техничка способност на понудувачот..... 40 бода,
- начин на плаќање..... 5 бода,
- рок на испорака5 бода.

V. ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОНУДАТА

Понудата уредно затворена согласно член 55, 56 и 57 од Законот за јавни набавки, во еден оригинален примерок, потпишан и заверен од страна на одговорното лице на понудувачот, се доставува на адреса: Министерство за одбрана, бул. "Јане Сандански" бр. 12, Скопје, преку пошта, со предавање во деловодството на Секторот за логистика или со предавање на Комисијата за јавни набавки на денот на јавното отворање на понудите.

VI. Јавното отворање на понудите ќе се изврши на ден 22.07.2003 година со почеток во 9,00 часот, во просториите на Министерството за одбрана на Република Македонија-Сектор за логистика, бул. "Јане Сандански" бр. 12, ламела 1, Скопје.

Претставник на понудувачот е должен на Комисијата за јавни набавки да и предаде писмено овластување за учество на јавното отворање.

Секој понудувач може да учествува само со една понуда.

Понудите кои не се доставени до определениот рок, понудите кои не се изработени според основите на овој повик и Законот за јавни набавки, како и оние кои ја немаат целокупната техничка документација која се бара, нема да се разгледуваат.

Дополнителни појаснувања може да се добијат на телефон 02/469-008 лок. 126 и 107.

Комисија за јавни набавки

Врз основа на член 11 и 18 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на РМ" бр. 21/02 и 24/03), Комисијата за јавни набавки на Министерството за одбрана на Република Македонија, објавува

ОТВОРЕН ПОВИК БР. 16/3-302/2 ЗА ПРИБИРАЊЕ ПОНУДИ СО ЈАВНО ОТВОРАЊЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Предмет на набавка:

- 1.1. Шеќер кристал пак. 2/1.....20.000 кг;
- 1.2. Шеќер кристал пак. 25/1.....80.000 кг.

2. Бараниот производ во целост да одговара на пропишаните одредби од Правилникот за квалитетот на маста и маслото од растително потекло, маргаринот, мајонезот, шеќерот и другите сахариди, слаткарските производи, медот, какао производите и производите слични на чоколада (член 38-44).

Испорака: шестмесечна по диспозиција-франко Скопје.

3. Повикот е јавен, отворен и анонимен со право на учество на сите домашни правни и физички лица, се спроведува по постапка согласно со одредбите од Законот за јавни набавки.

4. Набавката не е делива.

II. СОДРЖИНА НА ПОНУДАТА

- име, адреса и седиште на понудувачот,
- цена за 1 кг. во денари, без пресметана царина, а ДДВ посебно да е искажан,
- начин и услови на плаќање,
- опис на квалитет и потекло на производ,
- рок на испорака.

III. ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНО Е ДА СЕ ДОСТАВИ (согласно Законот за јавни набавки во оригинални примероци или заверени копии од нотар и тоа):

- извод од регистрација на дејноста усогласена со Законот за трговски друштва и единствена класификација на дејности,
- документ за бонитет издаден од Централниот регистар,
- потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки,
- доказ-извод од судска евиденција дека не е отворена постапка за стечај или е во процес на ликвидација,
- доказ-извод од судска евиденција дека со правосилна пресуда не му е изречена мерка на безбедност-забрана за вршење на дејност,
- техничка способност на понудувачот (член 25 став 1 алинеја 5 од Законот за јавни набавки).

Техничката документација не смее да биде постара од 6 (шест) месеци, освен документацијата од прва алинеја.

IV. КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗБОР НА НАЛПОВОЛЕН ПОНУДУВАЧ

- цена..... 60 бода,
- техничка способност на понудувачот..... 30 бода,
- начин на плаќање..... 5 бода,
- рок на испорака5 бода.

V. ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОНУДАТА

Понудата уредно затворена согласно член 55, 56 и 57 од Законот за јавни набавки, во еден оригинален примерок, потпишан и заверен од страна на одговорното лице на понудувачот, се доставува на адреса: Министерство за одбрана, бул. "Јане Сандански" бр. 12, Скопје, преку пошта, со предавање во деловодството на Секторот за логистика или со предавање на Комисијата за јавни набавки на денот на јавното отворање на понудите.

VI. Јавното отворање на понудите ќе се изврши на ден 21.07.2003 година со почеток во 9,00 часот, во просториите на Министерството за одбрана на Република Македонија-Сектор за логистика, бул. "Јане Сандански" бр. 12, ламела 1 Скопје.

20.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ЕВРОПСКАТА
КОНВЕНЦИЈА ЗА ПРЕДЕЛОТ

Се прогласува Законот за ратификација на Европската конвенција за пределот, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3007/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р Никола Поповски, с.р.

ЗАКОН
ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ЕВРОПСКАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА ПРЕДЕЛОТ

Член 1

Се ратификува Европската конвенција за пределот, донесена во рамките на Советот на Европа, на 20 октомври 2000 година во Фиренца.

Член 2

Конвенцијата во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION

Preamble

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage, and that this aim is pursued in particular through agreements in the economic and social fields;

Concerned to achieve sustainable development based on a balanced and harmonious relationship between social needs, economic activity and the environment;

Noting that the landscape has an important public interest role in the cultural, ecological, environmental and social fields, and constitutes a resource favourable to economic activity and whose protection, management and planning can contribute to job creation;

Aware that the landscape contributes to the formation of local cultures and that it is a basic component of the European natural and cultural heritage, contributing to human well-being and consolidation of the European identity;

Acknowledging that the landscape is an important part of the quality of life for people everywhere: in urban areas and in the countryside, in degraded areas as well as in areas of high quality, in areas recognised as being of outstanding beauty as well as everyday areas;

Noting that developments in agriculture, forestry, industrial and mineral production techniques and in regional planning, town planning, transport, infrastructure, tourism and recreation and, at a more general level, changes in the world economy are in many cases accelerating the transformation of landscapes;

Wishing to respond to the public's wish to enjoy high quality landscapes and to play an active part in the development of landscapes;

Believing that the landscape is a key element of individual and social well-being and that its protection, management and planning entail rights and responsibilities for everyone;

Having regard to the legal texts existing at international level in the field of protection and management of the natural and cultural heritage, regional and spatial planning, local self-government and transfrontier co-operation, in particular the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Bern, 19 September 1979), the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (Granada, 3 October 1985), the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (revised) (Valletta, 16 January 1992), the European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities (Madrid, 21 May 1980) and its additional protocols, the European Charter of Local Self-government (Strasbourg, 15 October 1985), the Convention on Biological Diversity (Rio, 5 June 1992), the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Paris, 16 November 1972), and the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice on Environmental Matters (Aarhus, 25 June 1998);

Acknowledging that the quality and diversity of European landscapes constitute a common resource, and that it is important to co-operate towards its protection, management and planning;

Wishing to provide a new instrument devoted exclusively to the protection, management and planning of all landscapes in Europe,

Have agreed as follows:

CHAPTER I – GENERAL PROVISIONS

Article 1 – Definitions

For the purposes of the Convention:

- a “Landscape” means an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors;
- b “Landscape policy” means an expression by the competent public authorities of general principles, strategies and guidelines that permit the taking of specific measures aimed at the protection, management and planning of landscapes;
- c “Landscape quality objective” means, for a specific landscape, the formulation by the competent public authorities of the aspirations of the public with regard to the landscape features of their surroundings;
- d “Landscape protection” means actions to conserve and maintain the significant or characteristic features of a landscape, justified by its heritage value derived from its natural configuration and/or from human activity;
- e “Landscape management” means action, from a perspective of sustainable development, to ensure the regular upkeep of a landscape, so as to guide and harmonise changes which are brought about by social, economic and environmental processes;
- f “Landscape planning” means strong forward-looking action to enhance, restore or create landscapes.

Article 2 – Scope

Subject to the provisions contained in Article 15, this Convention applies to the entire territory of the Parties and covers natural, rural, urban and peri-urban areas. It includes land, inland water and marine areas. It concerns landscapes that might be considered outstanding as well as everyday or degraded landscapes.

Article 3 – Aims

The aims of this Convention are to promote landscape protection, management and planning, and to organise European co-operation on landscape issues.

CHAPTER II – NATIONAL MEASURES

Article 4 – Division of responsibilities

Each Party shall implement this Convention, in particular Articles 5 and 6, according to its own division of powers, in conformity with its constitutional principles and administrative arrangements, and respecting the principle of subsidiarity, taking into account the European Charter of Local Self-government. Without derogating from the provisions of this Convention, each Party shall harmonise the implementation of this Convention with its own policies.

Article 5 – General measures

Each Party undertakes:

- a to recognise landscapes in law as an essential component of people's surroundings, an expression of the diversity of their shared cultural and natural heritage, and a foundation of their identity;
- b to establish and implement landscape policies aimed at landscape protection, management and planning through the adoption of the specific measures set out in Article 6;
- c to establish procedures for the participation of the general public, local and regional authorities, and other parties with an interest in the definition and implementation of the landscape policies mentioned in paragraph *b* above;
- d to integrate landscape into its regional and town planning policies and in its cultural, environmental, agricultural, social and economic policies, as well as in any other policies with possible direct or indirect impact on landscape.

Article 6 – Specific measures

A Awareness-raising

Each Party undertakes to increase awareness among the civil society, private organisations, and public authorities of the value of landscapes, their role and changes to them.

B Training and education

Each Party undertakes to promote:

- a training for specialists in landscape appraisal and operations;
- b multidisciplinary training programmes in landscape policy, protection, management and planning, for professionals in the private and public sectors and for associations concerned;
- c school and university courses which, in the relevant subject areas, address the values attaching to landscapes and the issues raised by their protection, management and planning.

C Identification and assessment

- 1 With the active participation of the interested parties, as stipulated in Article 5.c, and with a view to improving knowledge of its landscapes, each Party undertakes:
 - a
 - i to identify its own landscapes throughout its territory;
 - ii to analyse their characteristics and the forces and pressures transforming them;
 - iii to take note of changes;
 - b to assess the landscapes thus identified, taking into account the particular values assigned to them by the interested parties and the population concerned.
- 2 These identification and assessment procedures shall be guided by the exchanges of experience and methodology, organised between the Parties at European level pursuant to Article 8.

D Landscape quality objectives

Each Party undertakes to define landscape quality objectives for the landscapes identified and assessed, after public consultation in accordance with Article 5.c.

E Implementation

To put landscape policies into effect, each Party undertakes to introduce instruments aimed at protecting, managing and/or planning the landscape.

CHAPTER III – EUROPEAN CO-OPERATION**Article 7 – International policies and programmes**

Parties undertake to co-operate in the consideration of the landscape dimension of international policies and programmes, and to recommend, where relevant, the inclusion in them of landscape considerations.

Article 8 – Mutual assistance and exchange of information

The Parties undertake to co-operate in order to enhance the effectiveness of measures taken under other articles of this Convention, and in particular:

- a to render each other technical and scientific assistance in landscape matters through the pooling and exchange of experience, and the results of research projects;
- b to promote the exchange of landscape specialists in particular for training and information purposes;
- c to exchange information on all matters covered by the provisions of the Convention.

Article 9 – Transfrontier landscapes

The Parties shall encourage transfrontier co-operation on local and regional level and, wherever necessary, prepare and implement joint landscape programmes.

Article 10 – Monitoring of the implementation of the Convention

- 1 Existing competent Committees of Experts set up under Article 17 of the Statute of the Council of Europe shall be designated by the Committee of Ministers of the Council of Europe to be responsible for monitoring the implementation of the Convention.
- 2 Following each meeting of the Committees of Experts, the Secretary General of the Council of Europe shall transmit a report on the work carried out and on the operation of the Convention to the Committee of Ministers.
- 3 The Committees of Experts shall propose to the Committee of Ministers the criteria for conferring and the rules governing the Landscape award of the Council of Europe.

Article 11 – Landscape award of the Council of Europe

- 1 The Landscape award of the Council of Europe is a distinction which may be conferred on local and regional authorities and their groupings that have instituted, as part of the landscape policy of a Party to this Convention, a policy or measures to protect, manage and/or plan their landscape, which have proved lastingly effective and can thus serve as an example to other territorial authorities in Europe. The distinction may be also conferred on non-governmental organisations having made particularly remarkable contributions to landscape protection, management or planning.
- 2 Applications for the Landscape award of the Council of Europe shall be submitted to the Committees of Experts mentioned in Article 10 by the Parties. Transfrontier local and regional authorities and groupings of local and regional authorities concerned, may apply provided that they jointly manage the landscape in question.
- 3 On proposals from the Committees of Experts mentioned in Article 10 the Committee of Ministers shall define and publish the criteria for conferring the Landscape award of the Council of Europe, adopt the relevant rules and confer the Award.
- 4 The granting of the Landscape award of the Council of Europe is to encourage those receiving the award to ensure the sustainable protection, management and/or planning of the landscape areas concerned.

CHAPTER IV – FINAL CLAUSES

Article 12 – Relationship with other instruments

The provisions of this Convention shall not prejudice stricter provisions concerning landscape protection, management and planning contained in other existing or future binding national or international instruments.

Article 13 – Signature, ratification and entry into force

- 1 This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.
- 3 In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 14 – Accession

- 1 After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite the European Community and any European State which is not a member of the Council of Europe, to accede to the Convention by a majority decision as provided in Article 20.d of the Council of Europe Statute, and by the unanimous vote of the States parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers.
- 2 In respect of any acceding State, or the European Community in the event of its accession, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 15 – Territorial application

- 1 Any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which the Convention shall apply.
- 2 Any Party may, at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. The Convention shall take effect in respect of such territory on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the declaration by the Secretary General.
- 3 Any declaration made under the two paragraphs above may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. Such withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 16 – Denunciation

- 1 Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- 2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 17 – Amendments

- 1 Any Party or the Committees of Experts mentioned in Article 10 may propose amendments to this Convention.
- 2 Any proposal for amendment shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe who shall communicate it to the member States of the Council of Europe, to the others Parties, and to any European non-member State which has been invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 14.
- 3 The Committees of Experts mentioned in Article 10 shall examine any amendment proposed and submit the text adopted by a majority of three-quarters of the Parties' representatives to the Committee of Ministers for adoption. Following its adoption by the Committee of Ministers by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the States parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers, the text shall be forwarded to the Parties for acceptance.
- 4 Any amendment shall enter into force in respect of the Parties which have accepted it on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which three Council of Europe member States have informed the Secretary General of their acceptance. In respect of any Party which subsequently accepts it, such amendment shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which the said Party has informed the Secretary General of its acceptance.

Article 18 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State or the European Community having acceded to this Convention, of:

- a any signature;;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 13, 14 and 15;
- d any declaration made under Article 15;
- e any denunciation made under Article 16;
- f any proposal for amendment, any amendment adopted pursuant to Article 17 and the date on which it comes into force;
- g any other act, notification, information or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Florence, this 20th day of October 2000, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State or to the European Community invited to accede to this Convention.

ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА ЗА ПРЕДЕЛОТ

ПРЕАМБУЛА

Државите членки на Советот на Европа, потписнички на оваа Конвенција,

Имајќи предвид дека целта на Советот на Европа е да се постигне поголемо единство меѓу членките заради зачувување и постигнување на идеалите и принципите кои претставуваат нивно заедничко наследство и дека оваа цел се остварува посебно преку спогодбите во економската и социјалната сфера;

Заинтересирани да постигнат одржлив развој заснован на урамнотежени и хармонични односи меѓу социјалните потреби, економските активности и животната средина;

Истакнувајќи дека пределот има значајна улога во културните, еколошките и социјалните области и претставува ресурс кој е поволен за економските активности и чија што заштита, управување и планирање може да допринесе за создавање на работни места;

Свесни дека пределот придонесува за формирањето на локалните култури и дека е основна компонента на европското природно и културно наследство, кое придонесува за човековата добросостојба и консолидацијата на европскиот идентитет;

Свесни дека пределот е значаен дел од квалитетот на животот на луѓето насекаде: во урбаните подрачја, како и во руралните средини, во деградираните области, како и во областите со висок квалитет, во областите за кои е потврдено дека имаат извонредна убавина, како и во обичните области;

Заклучувајќи дека активностите во областа на земјоделството, шумарството, техниките на индустриското и рудното производство и при урбанистичкото планирање, транспортот, инфраструктурата, туризмот и рекреацијата и, на поопшто ниво, промените во светската економија резултираат во забрзување на трансформацијата на пределите;

Сакајќи да ја задоволат желбата на населението да земе активно учество во развојот на пределите и да уживаат во високо-квалитетните предели;

Верувајќи дека пределот е клучен елемент на индивидуалната и општествената добросостојба и дека неговата заштита, управување и планирање наметнува права и обврски за секого;

Земајќи ги предвид законските текстови кои што постојат на меѓународно ниво во областа на заштитата и управувањето со природното и културното наследство, регионалното/просторното планирање, локалната самоуправа и прекуграничната соработка, особено Конвенција за заштита на дивниот свет и природните живеалишта во Европа (Берн, 19 септември, 1979 год.), Конвенцијата за заштита на архитектонското наследство на Европа (Гранада,

3 октомври 1985 год.). Европската конвенција за заштита на археолошкото богатство (ревидирана) (Валета, 16 јануари 1992 год.). Европската основна конвенција за прекугранична соработка меѓу територијалните заедници или власти (Мадрид, 21 мај 1980 год.) и нејзините дополнителни протоколи. Европската повелба за локална самоуправа (Стразбур, 15 октомври 1985 год.), Конвенцијата за биолошка разновидност (Рио, 5 јуни 1992 год.), Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство (Париз, 16 ноември 1972 год.) и Конвенцијата за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашањата поврзани со животната средина (Архус, 25 јуни 1998 год.);

Согледувајќи дека квалитетот и разновидноста на европските предели претставуваат заеднички ресурс, и дека е важно да се соработува во насока на нивна заштита, управување и планирање;

Сакајќи да обезбедат нов инструмент посветен исклучително на заштитата, управувањето и планирањето на сите предели во Европа,

Се договорија за следново:

Глава I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1 ДЕФИНИЦИИ

За целите на оваа Конвенција:

- а. "Предел" значи област, како што ја доживува населението, чиј што карактер е резултат на акцијата и интеракцијата на природните и/или човечките фактори;
- б. "Политика за предели" значи изразување од страна на надлежните јавни органи на општите принципи, стратегии и насоки кои дозволуваат преземање на посебни мерки насочени кон заштита, управување и планирање на пределите.
- в. "Цел на квалитет на пределите" значи, за посебен предел, формулирање од надлежните јавни органи на желбите на јавноста во однос на особините на пределот во нивната околина;
- д. "Заштита на пределот" значи акција за зачувување и одржување на значајните или карактеристичните особини на пределот, врз основа на неговите истакнати вредности кои произлегуваат од неговата природна конфигурација и/или од типот на човекова активност;
- е. "Управување со пределот" значи акција, од аспект на одржливиот развој, за обезбедување на редовно одржување на пределот, со цел да се насочуваат и хармонизираат промените предизвикани од општествени, економски и еколошки процеси;
- ф. "Планирање на пределот" значи силна акција насочена кон иднината со цел да се подобрат, реставрираат или создадат нови предели.

Член 2

ДЕЛОКРУГ

Врз основа на одредбите од член 15, оваа Конвенција се применува на целата европска територија на Страните и опфаќа природни, рурални, урбани и периферни урбани области. Таа опфаќа копно, копнени води и крајбрежни области. Се однесува на особено вредни, како и на секојдневни или деградирани предели.

Член 3

ЦЕЛИ

Целите на оваа Конвенција се да се обезбеди заштита, управување и планирање на пределите, и да се организира европска соработка за прашањата поврзани со пределот.

ГЛАВА II

НАЦИОНАЛНИ МЕРКИ

Член 4

ПОДЕЛБА НА НАДЛЕЖНОСТИТЕ

Секоја Страна ќе ја спроведува оваа Конвенција, особено членовите 5 и 6, според сопствената поделба на надлежностите, во согласност со своите уставни принципи и административна поставеност, со почитување на принципот на хиерархија дефиниран во Европската повелба за локална самоуправа. Без отповикување на одредбите на оваа Конвенција, секоја Страна ќе ја усогласи реализацијата на оваа Конвенција со сопствените политики.

Член 5

ОПШТИ МЕРКИ

Секоја Страна се обврзува дека:

- а. ќе го утврди пределот во законодавството како суштинска компонента на човековото опкружување, израз на разновидноста на нивното заедничко културно и природно наследство и основа на нивниот идентитет;
- б. ќе утврдува и спроведува политики за предели насочени кон заштита, управување и планирање на предели, преку усвојување посебни мерки, утврдени во член 6;
- в. ќе спроведува мерки за учество на широката јавност, локалните и регионалните власти и други лица заинтересирани за дефинирање и спроведување на политиките за предели наведени во алинеа б.
- г. ќе ги интегрираат пределите во своите политичките програми за регионално и политичките програми во областа на културата, заштитата на животната средина, земјоделството, социјалната политика и економијата, како и политички програми што имаат можно директно или индиректно влијание врз пределите.

Член 6 **ПОСЕБНИ МЕРКИ**

А. Подигање на свесќа

Секоја Страна се обврзува да ја зголеми свеста на граѓанското општество, приватните организации и јавните органи за вредноста на пределите, нивната улога и промените на истите.

Б. Обука и едукација

Секоја Страна се обврзува да поттикнува:

- а. обука на стручниот кадар за оценување и функционирање на пределите;
- б. мултидисциплинарни програми за обука која се однесува на политиката за пределите, заштитата, управувањето и планирањето на пределите, а се однесува на професионалци од приватните и јавните сектори, и на соодветните асоцијации;
- в. училишни и универзитетски курсеви кои, во релевантните предметни области, ги третираат вредностите на пределите и проблемите кои произлегуваат од нивната заштита, управување и планирање.

В. Идентификација и оценување

1. Со активно учество на заинтересираните страни, како што пропишува член 5, алинеа в, со цел да се подобри знаењето за нивните предели, секоја Страна се обврзува:

- а. (i) да ги идентификува своите предели, на целата територија;
(ii) да ги анализира нивните карактеристики и силите и притисоците што ги трансформираат;
(iii) да ги забележи промените;
 - б. да ги оцени така идентификуваните предели, земајќи ги предвид посебните вредности што им се припишуваат од страна на заинтересираните страни и односната популација.
2. Овие постапки за идентификување и оценување ќе се раководат преку размената на искуства и методологии организирана меѓу Страните на европско ниво во согласност со член 8 на оваа Конвенција.

Г. Цели за квалитет на пределите

Секоја Страна се обврзува да ги дефинира целите за квалитет на пределите кои се идентификувани и оценети, по консултирање на јавноста во согласност со член 5, алинеа в.

Д. Реализација

Со цел да воведат во пракса политики за пределите, секоја Страна се обврзува да воведат инструменти насочени кон заштита, управување и/или планирање на пределите.

Глава III ЕВРОПСКА СОРАБОТКА

Член 7 МЕЃУНАРОДНИ ПОЛИТИКИ И ПРОГРАМИ

Страните се обврзуваат да соработуваат во разгледувањето на пределските димензии на меѓународните политики и програми и да препорачуваат, онаму каде што е потребно, вклучување на пределските аспекти во истите.

Член 8 ЗАЕМНА ПОМОШ И РАЗМЕНА НА ИНФОРМАЦИИ

Страните се обврзуваат да соработуваат со цел да ја унапредат ефективността на мерките што се преземаат врз основа на други членови на оваа Конвенција, посебно:

- а. да си даваат заемна техничка и научна помош во врска со проблематиката на пределите преку здружување на искуството и заемната размена на резултатите од истражувачки проекти;
- б. да ја поттикнуваат размената на стручниот кадар за предели посебно заради обука и информирање.
- в. да разменуваат информации за сите прашања опфатени со одредбите на оваа Конвенција.

Член 9 МЕЃУДРЖАВНИ ПРЕДЕЛИ

Страните ќе ја поттикнуваат меѓудржавната соработка на локално и регионално ниво, а секогаш кога е неопходно ќе подготвуваат и спроведуваат заеднички програми за пределите.

Член 10 СЛЕДЕЊЕ НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА КОНВЕНЦИЈАТА

1. Комитетот на Министрите на Советот на Европа ќе ги определи постоечките надлежни Комитети на експерти формирани врз основа на член 7 од Статутот на Советот на Европа да бидат надлежни за следење на реализацијата на Конвенцијата.
2. По секој состанок на Комитетите на експертите, Генералниот Секретар на Советот на Европа ќе проследи извештај за извршената работа и за функционирањето на Конвенцијата до Комитетот на Министрите.
3. Комитетите на експерти ќе му предложат на Комитетот на Министри критериуми за разгледување и правила за доделување на награда за предел на Советот на Европа.

Член 11**НАГРАДА ЗА ПРЕДЕЛ НА СОВЕТОТ НА ЕВРОПА**

1. Наградата за предел на Советот на Европа е средство кое може да се даде на локални и регионални власти и нивни групации кои усвоиле, како дел од политиката за предели на Страната на оваа Конвенција, политика или мерки за заштита, управување и/или планирање на одреден предел кој се докажал како трајно вреден и според тоа може да служи како пример за другите територијални власти во Европа. Вакво средство може да се додели и на невладини организации кои оствариле особено значајни придонеси за заштита, управување или планирање на пределите.
2. Пријавите за Награда за предел на Советот на Европа се доставуваат до Комитетите на експерти споменати во член 10, од страна на Страните. Меѓудржавните локални и регионални власти и групациите на односните локални и регионални власти, можат да поднесат пријава, под услов тие заеднички да управуваат со предметниот предел.
3. На предлози на Комитетите на експерти споменати во член 10, Комитетот на Министрите ќе дефинира и објави критериуми за доделување на Награда за предел на Советот на Европа, ќе ги определува релевантните правила и ќе ја доделува Наградата.
4. Доделувањето на Наградата за предел на Советот на Европа има за цел да ги поттикне оние кои ја добиваат наградата да обезбедат одржлива заштита, управување и/или планирање на односните пределски области.

Глава IV**ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ****Член 12****ОДНОС СО ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ**

Одредбите на оваа Конвенција не влијаат на примената на построги одредби во поглед на заштитата, управувањето и планирањето на пределите, содржани во други постоечки или идни обврзувачки национални или меѓународни инструменти.

Член 13**ПОТПИШУВАЊЕ, РАТИФИКАЦИЈА И СТАПУВАЊЕ ВО СИЛА**

1. Оваа Конвенција ќе биде отворена за потпишување од страна на државите членки на Советот на Европа. Таа ќе подлежи на ратификација, прифаќање или одобрување. Инструментите за ратификација, прифаќање или одобрување се депонираат кај Генералниот Секретар на Советот на Европа.
2. Конвенцијата влегува во сила првиот ден од месецот по истекувањето на периодот од три месеци од денот на кој десет држави членки на Советот на Европа ја изразиле својата согласност за пристапување кон оваа Конвенција во согласност со одредбите на претходниот став.

3. Во однос на други држави потписнички кон подоцна ќе ја изразат својата согласност да пристапат кон неа, Конвенцијата влегува во сила првиот ден од месецот по истекот на период од три месеци од денот на депонирањето на инструментот за ратификување, прифаќање или одобрување.

Член 14

ПРИСТАПУВАЊЕ

1. По стапувањето на оваа Конвенција во сила, Комитетот на Министрите на Советот на Европа може да ја покани Европската Заедница и било која европска држава да пристапи кон Конвенцијата со мнозинска одлука како што пропишува член 20 (г) од Статутот на Советот на Европа и со едногласна одлука на Страните кои имаат седишта во Комитетот на Министрите.
2. Во однос на било која држава што пристапува, или Европската Заедница во случај на нејзино пристапување, Конвенцијата влегува во сила првиот ден од месецот по истекот на период од три месеци од денот на депонирањето на инструментот за ратификување, прифаќање или одобрување до Генералниот Секретар на Советот на Европа.

Член 15

ТЕРИТОРИЈАЛНА ПРИМЕНА

1. Секоја Држава, или Европската Заедница, може, во моментот на потпишување или при депонирањето на инструментот за ратификување, прифаќање, пристапување или одобрување, да ја одреди територијата или териториите во однос на кои Конвенцијата ќе се применува.
2. Секоја Страна може на било која подоцнежна дата, преку изјава упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да ја прошири примената на Конвенцијата на друга територија наведена во изјавата. Конвенцијата ќе има важност за таквата територија три месеци по денот на приемот на изјавата од страна на Генералниот Секретар.
3. Изјава дадена според горните ставови 1 и 2 во однос на територија наведена во таквата изјава, може да се повлече со известување упатено до Генералниот Секретар. Таквото повлекување ќе се применува од првиот ден на месецот по истекот на три месеци од денот на приемот на известувањето од страна на Генералниот Секретар.

Член 16

ОТПОВИКУВАЊЕ

1. Секоја Страна може, во било кој момент, да ја отповика оваа Конвенција со известување упатено до Генералниот Секретар на Советот на Европа.
2. Таквото отповикување ќе стапи во сила првиот ден од месецот по истекот на период од три месеци од денот на приемот на известувањето од страна на Генералниот Секретар на Советот на Европа.

Член 17

АМАНДМАНИ

1. Секоја Страна или Комитетите на експерти, споменати во член 10, може да предложи амандмани кон оваа Конвенција.

2. Предлог амандманите се поднесуваат во писмена форма до Генералниот Секретар на Советот на Европа и од негова страна се проследуваат до државите членки на Советот на Европа, до другите Страни и до европските Држави кои не се членки, а биле поканети да пристапат кон оваа Конвенција во согласност со одредбите на член 14.
3. Комитетите на експерти, споменати во член 10, ќе го испитаат секој амандман и ќе го достават текстот усвоен со три четвртинско мнозинство на претставниците на Страните во Комитетот на Министрите за усвојување. По неговото усвојување од страна на Комитетот на Министрите со мнозинство предвидено во член 20 од Статутот на Советот на Европа и со едногласно прифаќање од Државите страни, кои имаат место во Комитетот на Министрите, текстот ќе се проследи до Страните за прифаќање.
4. Секој амандман влегува во сила во однос на Страните кои го прифатиле првиот ден од месецот по истекот на период од три месеци од денот на кој три држави членки на Советот на Европа го информирале Генералниот Секретар за своето прифаќање. Во однос на Страна која подоцна го прифаќа истиот, таквиот амандман влегува во сила првиот ден од месецот по истекот на период од три месеци од денот на кој односната Страна го информирала Генералниот Секретар за своето прифаќање.

Член 18

ИЗВЕСТУВАЊА

Генералниот Секретар на Советот на Европа ќе ги известат државите членки на Советот на Европа, било која друга држава или Европската Заедница после пристапувањето кон оваа Конвенција за:

- а. секое потпишување;
- б. депонирање на инструмент за ратификување, прифаќање, одобрување или пристапување;
- в. датата на влегување во сила на оваа Конвенција во согласност со членовите 13, 14 и 15;
- г. изјава дадена во согласност со член 15;
- д. отповикување извршено според член 16;
- е. секој предлог амандман, секој амандман усвоен во согласност со член 17 и датата на која истиот влегува во сила;
- ж. секој друг акт, известување, информација или комуникација поврзана со оваа Конвенција.

Присутните долупотпишани, кои се соодветно овластени за тоа, ја потпишаа оваа Конвенција.

Во Фиренца, на 20 октомври 2000 година, на англиски и француски јазик, при што двата текста се еднакво веродостојни, во еден примерок кој ќе се депонира во архивата на Советот на Европа. Генералниот Секретар на Советот на Европа ќе достави заверени примероци до секоја држава членка на Советот на Европа и до секоја друга држава или до Европската Заедница доколку бидат поканети да пристапат кон оваа Конвенција.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J I
PËR RATIFIKIMIN E KONVENTËS
EVROPIANE PËR TERRITORIN

Neni 1

Ratifikohet Konventa evropiane për territorin, e arritur në kuadër të Këshillit Evropian, më 20 tetor të vitit 2000 në Firencë.

Neni 2

Konventa në origjinal në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase është si vijon:

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

21.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ВТОРИОТ ДОПОЛНИТЕЛЕН
ПРОТОКОЛ НА ЕВРОПСКАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА МЕЃУСЕБНА ПРАВНА ПОМОШ
ВО КРИВИЧНАТА МАТЕРИЈА

Се прогласува Законот за ратификација на Вториот дополнителен протокол на Европската конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3006/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р **Никола Поповски, с.р.**

З А К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ВТОРИОТ ДОПОЛНИТЕЛЕН ПРОТОКОЛ НА ЕВРОПСКАТА
КОНВЕНЦИЈА ЗА МЕЃУСЕБНА ПРАВНА ПОМОШ ВО КРИВИЧНАТА МАТЕРИЈА

Член 1

Се ратификува Вториот дополнителен протокол на Европската конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја, усвоен на 8 ноември 2001 година во Стразбур од страна на земјите членки на Советот на Европа.

Член 2

Протоколот во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

Second Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters

Strasbourg, 8.XI.2001

The member States of the Council of Europe, signatory to this Protocol,

Having regard to their undertakings under the Statute of the Council of Europe;

Desirous of further contributing to safeguard human rights, uphold the rule of law and support the democratic fabric of society;

Considering it desirable to that effect to strengthen their individual and collective ability to respond to crime;

Decided to improve on and supplement in certain aspects the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters done at Strasbourg on 20 April 1959 (hereinafter referred to as "the Convention"), as well as the Additional Protocol thereto, done at Strasbourg on 17 March 1978;

Taking into consideration the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, done at Rome on 4 November 1950, as well as the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, done at Strasbourg on 28 January 1981,

Have agreed as follows:

Chapter I

Article 1 – Scope

Article 1 of the Convention shall be replaced by the following provisions:

"1 The Parties undertake promptly to afford each other, in accordance with the provisions of this Convention, the widest measure of mutual assistance in proceedings in respect of offences the punishment of which, at the time of the request for assistance, falls within the jurisdiction of the judicial authorities of the requesting Party.

2 This Convention does not apply to arrests, the enforcement of verdicts or offences under military law which are not offences under ordinary criminal law.

3 Mutual assistance may also be afforded in proceedings brought by the administrative authorities in respect of acts which are punishable under the national law of the requesting or the requested Party by virtue of being

infringements of the rules of law, where the decision may give rise to proceedings before a court having jurisdiction in particular in criminal matters.

4 Mutual assistance shall not be refused solely on the grounds that it relates to acts for which a legal person may be held liable in the requesting Party."

Article 2 – Presence of officials of the requesting Party

Article 4 of the Convention shall be supplemented by the following text, the original Article 4 of the Convention becoming paragraph 1 and the provisions below becoming paragraph 2:

"2 Requests for the presence of such officials or interested persons should not be refused where that presence is likely to render the execution of the request for assistance more responsive to the needs of the requesting Party and, therefore, likely to avoid the need for supplementary requests for assistance."

Article 3 – Temporary transfer of detained persons to the territory of the requesting Party

Article 11 of the Convention shall be replaced by the following provisions:

"1 A person in custody whose personal appearance for evidentiary purposes other than for standing trial is applied for by the requesting Party shall be temporarily transferred to its territory, provided that he or she shall be sent back within the period stipulated by the requested Party and subject to the provisions of Article 12 of this Convention, in so far as these are applicable.

Transfer may be refused if:

- a the person in custody does not consent;
- b his or her presence is necessary at criminal proceedings pending in the territory of the requested Party;
- c transfer is liable to prolong his or her detention, or
- d there are other overriding grounds for not transferring him or her to the territory of the requesting Party.

2 Subject to the provisions of Article 2 of this Convention, in a case coming within paragraph 1, transit of the person in custody through the territory of a third Party, shall be granted on application, accompanied by all necessary documents, addressed by the Ministry of Justice of the requesting Party to the Ministry of Justice of the Party through whose territory transit is requested. A Party may refuse to grant transit to its own nationals.

3 The transferred person shall remain in custody in the territory of the requesting Party and, where applicable, in the territory of the Party through

which transit is requested, unless the Party from whom transfer is requested applies for his or her release."

Article 4 – Channels of communication

Article 15 of the Convention shall be replaced by the following provisions:

"1 Requests for mutual assistance, as well as spontaneous information, shall be addressed in writing by the Ministry of Justice of the requesting Party to the Ministry of Justice of the requested Party and shall be returned through the same channels. However, they may be forwarded directly by the judicial authorities of the requesting Party to the judicial authorities of the requested Party and returned through the same channels.

2 Applications as referred to in Article 11 of this Convention and Article 13 of the Second Additional Protocol to this Convention shall in all cases be addressed by the Ministry of Justice of the requesting Party to the Ministry of Justice of the requested Party and shall be returned through the same channels.

3 Requests for mutual assistance concerning proceedings as mentioned in paragraph 3 of Article 1 of this Convention may also be forwarded directly by the administrative or judicial authorities of the requesting Party to the administrative or judicial authorities of the requested Party, as the case may be, and returned through the same channels.

4 Requests for mutual assistance made under Articles 18 and 19 of the Second Additional Protocol to this Convention may also be forwarded directly by the competent authorities of the requesting Party to the competent authorities of the requested Party.

5 Requests provided for in paragraph 1 of Article 13 of this Convention may be addressed directly by the judicial authorities concerned to the appropriate authorities of the requested Party, and the replies may be returned directly by those authorities. Requests provided for in paragraph 2 of Article 13 of this Convention shall be addressed by the Ministry of Justice of the requesting Party to the Ministry of Justice of the requested Party.

6 Requests for copies of convictions and measures as referred to in Article 4 of the Additional Protocol to the Convention may be made directly to the competent authorities. Any Contracting State may, at any time, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, define what authorities it will, for the purpose of this paragraph, deem competent authorities.

7 In urgent cases, where direct transmission is permitted under this Convention, it may take place through the International Criminal Police Organisation (Interpol).

8 Any Party may, at any time, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, reserve the right to make the execution of

requests, or specified requests, for mutual assistance dependent on one or more of the following conditions:

- a that a copy of the request be forwarded to the central authority designated in that declaration;
- b that requests, except urgent requests, be forwarded to the central authority designated in that declaration;
- c that, in case of direct transmission for reasons of urgency, a copy shall be transmitted at the same time to its Ministry of Justice;
- d that some or all requests for assistance shall be sent to it through channels other than those provided for in this article.

9 Requests for mutual assistance and any other communications under this Convention or its Protocols may be forwarded through any electronic or other means of telecommunication provided that the requesting Party is prepared, upon request, to produce at any time a written record of it and the original. However, any Contracting State, may by a declaration addressed at any time to the Secretary General of the Council of Europe, establish the conditions under which it shall be willing to accept and execute requests received by electronic or other means of telecommunication.

10 The provisions of this article are without prejudice to those of bilateral agreements or arrangements in force between Parties which provide for the direct transmission of requests for assistance between their respective authorities."

Article 5 – Costs

Article 20 of the Convention shall be replaced by the following provisions:

"1 Parties shall not claim from each other the refund of any costs resulting from the application of this Convention or its Protocols, except:

- a costs incurred by the attendance of experts in the territory of the requested Party;
- b costs incurred by the transfer of a person in custody carried out under Articles 13 or 14 of the Second Additional Protocol to this Convention, or Article 11 of this Convention;
- c costs of a substantial or extraordinary nature.

2 However, the cost of establishing a video or telephone link, costs related to the servicing of a video or telephone link in the requested Party, the remuneration of interpreters provided by it and allowances to witnesses and their travelling expenses in the requested Party shall be refunded by the requesting Party to the requested Party, unless the Parties agree otherwise.

3 Parties shall consult with each other with a view to making arrangements for the payment of costs claimable under paragraph 1.c above.

4 The provisions of this article shall apply without prejudice to the provisions of Article 10, paragraph 3, of this Convention."

Article 6 – Judicial authorities

Article 24 of the Convention shall be replaced by the following provisions:

"Any State shall at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, define what authorities it will, for the purpose of the Convention, deem judicial authorities. It subsequently may, at any time and in the same manner, change the terms of its declaration."

Chapter II

Article 7 – Postponed execution of requests

1 The requested Party may postpone action on a request if such action would prejudice investigations, prosecutions or related proceedings by its authorities.

2 Before refusing or postponing assistance, the requested Party shall, where appropriate after having consulted with the requesting Party, consider whether the request may be granted partially or subject to such conditions as it deems necessary.

3 If the request is postponed, reasons shall be given for the postponement. The requested Party shall also inform the requesting Party of any reasons that render impossible the execution of the request or are likely to delay it significantly.

Article 8 – Procedure

Notwithstanding the provisions of Article 3 of the Convention, where requests specify formalities or procedures which are necessary under the law of the requesting Party, even if unfamiliar to the requested Party, the latter shall comply with such requests to the extent that the action sought is not contrary to fundamental principles of its law, unless otherwise provided for in this Protocol.

Article 9 – Hearing by video conference

1 If a person is in one Party's territory and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another Party, the latter may, where it is not desirable or possible for the person to be heard to appear in its territory in person, request that the hearing take place by video conference, as provided for in paragraphs 2 to 7.

2 The requested Party shall agree to the hearing by video conference provided that the use of the video conference is not contrary to fundamental principles of its law and on condition that it has the technical means to carry out the hearing. If the requested Party has no access to the technical means for video conferencing, such means may be made available to it by the requesting Party by mutual agreement.

3 Requests for a hearing by video conference shall contain, in addition to the information referred to in Article 14 of the Convention, the reason why it is not desirable or possible for the witness or expert to attend in person, the name of the judicial authority and of the persons who will be conducting the hearing.

4 The judicial authority of the requested Party shall summon the person concerned to appear in accordance with the forms laid down by its law.

5 With reference to hearing by video conference, the following rules shall apply:

a a judicial authority of the requested Party shall be present during the hearing, where necessary assisted by an interpreter, and shall also be responsible for ensuring both the identification of the person to be heard and respect for the fundamental principles of the law of the requested Party. If the judicial authority of the requested Party is of the view that during the hearing the fundamental principles of the law of the requested Party are being infringed, it shall immediately take the necessary measures to ensure that the hearing continues in accordance with the said principles;

b measures for the protection of the person to be heard shall be agreed, where necessary, between the competent authorities of the requesting and the requested Parties;

c the hearing shall be conducted directly by, or under the direction of, the judicial authority of the requesting Party in accordance with its own laws;

d at the request of the requesting Party or the person to be heard, the requested Party shall ensure that the person to be heard is assisted by an interpreter, if necessary;

e the person to be heard may claim the right not to testify which would accrue to him or her under the law of either the requested or the requesting Party.

6 Without prejudice to any measures agreed for the protection of persons, the judicial authority of the requested Party shall on the conclusion of the hearing draw up minutes indicating the date and place of the hearing, the identity of the person heard, the identities and functions of all other persons in the requested Party participating in the hearing, any oaths taken and the technical conditions under which the hearing took place. The document shall

be forwarded by the competent authority of the requested Party to the competent authority of the requesting Party.

7 Each Party shall take the necessary measures to ensure that, where witnesses or experts are being heard within its territory, in accordance with this article, and refuse to testify when under an obligation to testify or do not testify according to the truth, its national law applies in the same way as if the hearing took place in a national procedure.

8 Parties may at their discretion also apply the provisions of this article, where appropriate and with the agreement of their competent judicial authorities, to hearings by video conference involving the accused person or the suspect. In this case, the decision to hold the video conference, and the manner in which the video conference shall be carried out, shall be subject to agreement between the Parties concerned, in accordance with their national law and relevant international instruments. Hearings involving the accused person or the suspect shall only be carried out with his or her consent.

9 Any Contracting State may, at any time, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it will not avail itself of the possibility provided in paragraph 8 above of also applying the provisions of this article to hearings by video conference involving the accused person or the suspect.

Article 10 – Hearing by telephone conference

1 If a person is in one Party's territory and has to be heard as a witness or expert by judicial authorities of another Party, the latter may, where its national law so provides, request the assistance of the former Party to enable the hearing to take place by telephone conference, as provided for in paragraphs 2 to 6.

2 A hearing may be conducted by telephone conference only if the witness or expert agrees that the hearing take place by that method.

3 The requested Party shall agree to the hearing by telephone conference where this is not contrary to fundamental principles of its law.

4 A request for a hearing by telephone conference shall contain, in addition to the information referred to in Article 14 of the Convention, the name of the judicial authority and of the persons who will be conducting the hearing and an indication that the witness or expert is willing to take part in a hearing by telephone conference.

5 The practical arrangements regarding the hearing shall be agreed between the Parties concerned. When agreeing such arrangements, the requested Party shall undertake to:

- a notify the witness or expert concerned of the time and the venue of the hearing;

- b ensure the identification of the witness or expert:
- c verify that the witness or expert agrees to the hearing by telephone conference.

6 The requested Party may make its agreement subject, fully or in part, to the relevant provisions of Article 9, paragraphs 5 and 7.

Article 11 – Spontaneous information

1 Without prejudice to their own investigations or proceedings, the competent authorities of a Party may, without prior request, forward to the competent authorities of another Party information obtained within the framework of their own investigations, when they consider that the disclosure of such information might assist the receiving Party in initiating or carrying out investigations or proceedings, or might lead to a request by that Party under the Convention or its Protocols.

2 The providing Party may, pursuant to its national law, impose conditions on the use of such information by the receiving Party.

3 The receiving Party shall be bound by those conditions.

4 However, any Contracting State may, at any time, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to be bound by the conditions imposed by the providing Party under paragraph 2 above, unless it receives prior notice of the nature of the information to be provided and agrees to its transmission.

Article 12 – Restitution

1 At the request of the requesting Party and without prejudice to the rights of bona fide third parties, the requested Party may place articles obtained by criminal means at the disposal of the requesting Party with a view to their return to their rightful owners.

2 In applying Articles 3 and 6 of the Convention, the requested Party may waive the return of articles either before or after handing them over to the requesting Party if the restitution of such articles to the rightful owner may be facilitated thereby. The rights of bona fide third parties shall not be affected.

3 In the event of a waiver before handing over the articles to the requesting Party, the requested Party shall exercise no security right or other right of recourse under tax or customs legislation in respect of these articles.

4 A waiver as referred to in paragraph 2 shall be without prejudice to the right of the requested Party to collect taxes or duties from the rightful owner.

Article 13 – Temporary transfer of detained persons to the requested Party

1 Where there is agreement between the competent authorities of the Parties concerned, a Party which has requested an investigation for which the presence of a person held in custody on its own territory is required may temporarily transfer that person to the territory of the Party in which the investigation is to take place.

2 The agreement shall cover the arrangements for the temporary transfer of the person and the date by which the person must be returned to the territory of the requesting Party.

3 Where consent to the transfer is required from the person concerned, a statement of consent or a copy thereof shall be provided promptly to the requested Party.

4 The transferred person shall remain in custody in the territory of the requested Party and, where applicable, in the territory of the Party through which transit is requested, unless the Party from which the person was transferred applies for his or her release.

5 The period of custody in the territory of the requested Party shall be deducted from the period of detention which the person concerned is or will be obliged to undergo in the territory of the requesting Party.

6 The provisions of Article 11, paragraph 2, and Article 12 of the Convention shall apply *mutatis mutandis*.

7 Any Contracting State may at any time, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that before an agreement is reached under paragraph 1 of this article, the consent referred to in paragraph 3 of this article will be required, or will be required under certain conditions indicated in the declaration.

Article 14 – Personal appearance of transferred sentenced persons

The provisions of Articles 11 and 12 of the Convention shall apply *mutatis mutandis* also to persons who are in custody in the requested Party, pursuant to having been transferred in order to serve a sentence passed in the requesting Party, where their personal appearance for purposes of review of the judgement is applied for by the requesting Party.

Article 15 – Language of procedural documents and judicial decisions to be served

1 The provisions of this article shall apply to any request for service under Article 7 of the Convention or Article 3 of the Additional Protocol thereto.

2 Procedural documents and judicial decisions shall in all cases be transmitted in the language, or the languages, in which they were issued.

3 Notwithstanding the provisions of Article 16 of the Convention, if the authority that issued the papers knows or has reasons to believe that the addressee understands only some other language, the papers, or at least the most important passages thereof, shall be accompanied by a translation into that other language.

4 Notwithstanding the provisions of Article 16 of the Convention, procedural documents and judicial decisions shall, for the benefit of the authorities of the requested Party, be accompanied by a short summary of their contents translated into the language, or one of the languages, of that Party.

Article 16 – Service by post

1 The competent judicial authorities of any Party may directly address, by post, procedural documents and judicial decisions, to persons who are in the territory of any other Party.

2 Procedural documents and judicial decisions shall be accompanied by a report stating that the addressee may obtain information from the authority identified in the report, regarding his or her rights and obligations concerning the service of the papers. The provisions of paragraph 3 of Article 15 above shall apply to that report.

3 The provisions of Articles 8, 9 and 12 of the Convention shall apply *mutatis mutandis* to service by post.

4 The provisions of paragraphs 1, 2 and 3 of Article 15 above shall also apply to service by post.

Article 17 – Cross-border observations

1 Police officers of one of the Parties who, within the framework of a criminal investigation, are keeping under observation in their country a person who is presumed to have taken part in a criminal offence to which extradition may apply, or a person who it is strongly believed will lead to the identification or location of the above-mentioned person, shall be authorised to continue their observation in the territory of another Party where the latter has authorised cross-border observation in response to a request for assistance which has previously been submitted. Conditions may be attached to the authorisation.

On request, the observation will be entrusted to officers of the Party in whose territory it is carried out.

The request for assistance referred to in the first sub-paragraph must be sent to an authority designated by each Party and having jurisdiction to grant or to forward the requested authorisation.

2 Where, for particularly urgent reasons, prior authorisation of the other Party cannot be requested, the officers conducting the observation within the framework of a criminal investigation shall be authorised to continue beyond the border the observation of a person presumed to have committed offences listed in paragraph 6, provided that the following conditions are met:

- a the authorities of the Party designated under paragraph 4, in whose territory the observation is to be continued, must be notified immediately, during the observation, that the border has been crossed;
- b a request for assistance submitted in accordance with paragraph 1 and outlining the grounds for crossing the border without prior authorisation shall be submitted without delay.

Observation shall cease as soon as the Party in whose territory it is taking place so requests, following the notification referred to in a. or the request referred to in b. or where authorisation has not been obtained within five hours of the border being crossed.

3 The observation referred to in paragraphs 1 and 2 shall be carried out only under the following general conditions:

- a The officers conducting the observation must comply with the provisions of this article and with the law of the Party in whose territory they are operating; they must obey the instructions of the local responsible authorities.
- b Except in the situations provided for in paragraph 2, the officers shall, during the observation, carry a document certifying that authorisation has been granted.
- c The officers conducting the observation must be able at all times to provide proof that they are acting in an official capacity.
- d The officers conducting the observation may carry their service weapons during the observation, save where specifically otherwise decided by the requested Party; their use shall be prohibited save in cases of legitimate self-defence.
- e Entry into private homes and places not accessible to the public shall be prohibited.
- f The officers conducting the observation may neither stop and question, nor arrest, the person under observation.
- g All operations shall be the subject of a report to the authorities of the Party in whose territory they took place; the officers conducting the observation may be required to appear in person.

h The authorities of the Party from which the observing officers have come shall, when requested by the authorities of the Party in whose territory the observation took place, assist the enquiry subsequent to the operation in which they took part, including legal proceedings.

4 Parties shall at the time of signature or when depositing their instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, indicate both the officers and authorities that they designate for the purposes of paragraphs 1 and 2 of this article. They subsequently may, at any time and in the same manner, change the terms of their declaration.

5 The Parties may, at bilateral level, extend the scope of this article and adopt additional measures in implementation thereof.

6 The observation referred to in paragraph 2 may take place only for one of the following criminal offences:

- assassination;
- murder;
- rape;
- arson;
- counterfeiting;
- armed robbery and receiving of stolen goods;
- extortion;
- kidnapping and hostage taking;
- traffic in human beings;
- illicit traffic in narcotic drugs and psychotropic substances;
- breach of the laws on arms and explosives;
- use of explosives;
- illicit carriage of toxic and dangerous waste;
- smuggling of aliens;
- sexual abuse of children.

Article 18 – Controlled delivery

1 Each Party undertakes to ensure that, at the request of another Party, controlled deliveries may be permitted on its territory in the framework of criminal investigations into extraditable offences.

2 The decision to carry out controlled deliveries shall be taken in each individual case by the competent authorities of the requested Party, with due regard to the national law of that Party.

3 Controlled deliveries shall take place in accordance with the procedures of the requested Party. Competence to act, direct and control operations shall lie with the competent authorities of that Party.

4 Parties shall at the time of signature or when depositing their instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by means of a declaration

addressed to the Secretary General of the Council of Europe, indicate the authorities that are competent for the purposes of this article. They subsequently may, at any time and in the same manner, change the terms of their declaration.

Article 19 – Covert investigations

1 The requesting and the requested Parties may agree to assist one another in the conduct of investigations into crime by officers acting under covert or false identity (covert investigations).

2 The decision on the request is taken in each individual case by the competent authorities of the requested Party with due regard to its national law and procedures. The duration of the covert investigation, the detailed conditions, and the legal status of the officers concerned during covert investigations shall be agreed between the Parties with due regard to their national law and procedures.

3 Covert investigations shall take place in accordance with the national law and procedures of the Party on the territory of which the covert investigation takes place. The Parties involved shall co-operate to ensure that the covert investigation is prepared and supervised and to make arrangements for the security of the officers acting under covert or false identity.

4 Parties shall at the time of signature or when depositing their instrument of ratification, acceptance, approval or accession, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, indicate the authorities that are competent for the purposes of paragraph 2 of this article. They subsequently may, at any time and in the same manner, change the terms of their declaration.

Article 20 – Joint investigation teams

1 By mutual agreement, the competent authorities of two or more Parties may set up a joint investigation team for a specific purpose and a limited period, which may be extended by mutual consent, to carry out criminal investigations in one or more of the Parties setting up the team. The composition of the team shall be set out in the agreement.

A joint investigation team may, in particular, be set up where:

a a Party's investigations into criminal offences require difficult and demanding investigations having links with other Parties;

b a number of Parties are conducting investigations into criminal offences in which the circumstances of the case necessitate co-ordinated, concerted action in the Parties involved.

A request for the setting up of a joint investigation team may be made by any of the Parties concerned. The team shall be set up in one of the Parties in which the investigations are expected to be carried out.

2 In addition to the information referred to in the relevant provisions of Article 14 of the Convention, requests for the setting up of a joint investigation team shall include proposals for the composition of the team.

3 A joint investigation team shall operate in the territory of the Parties setting up the team under the following general conditions:

a the leader of the team shall be a representative of the competent authority participating in criminal investigations from the Party in which the team operates. The leader of the team shall act within the limits of his or her competence under national law;

b the team shall carry out its operations in accordance with the law of the Party in which it operates. The members and seconded members of the team shall carry out their tasks under the leadership of the person referred to in sub-paragraph a, taking into account the conditions set by their own authorities in the agreement on setting up the team;

c the Party in which the team operates shall make the necessary organisational arrangements for it to do so.

4 In this article, members of the joint investigation team from the Party in which the team operates are referred to as "members", while members from Parties other than the Party in which the team operates are referred to as "seconded members".

5 Seconded members of the joint investigation team shall be entitled to be present when investigative measures are taken in the Party of operation. However, the leader of the team may, for particular reasons, in accordance with the law of the Party where the team operates, decide otherwise.

6 Seconded members of the joint investigation team may, in accordance with the law of the Party where the team operates, be entrusted by the leader of the team with the task of taking certain investigative measures where this has been approved by the competent authorities of the Party of operation and the seconding Party.

7 Where the joint investigation team needs investigative measures to be taken in one of the Parties setting up the team, members seconded to the team by that Party may request their own competent authorities to take those measures. Those measures shall be considered in that Party under the conditions which would apply if they were requested in a national investigation.

8 Where the joint investigation team needs assistance from a Party other than those which have set up the team, or from a third State, the request for

assistance may be made by the competent authorities of the State of operation to the competent authorities of the other State concerned in accordance with the relevant instruments or arrangements.

9 A seconded member of the joint investigation team may, in accordance with his or her national law and within the limits of his or her competence, provide the team with information available in the Party which has seconded him or her for the purpose of the criminal investigations conducted by the team.

10 Information lawfully obtained by a member or seconded member while part of a joint investigation team which is not otherwise available to the competent authorities of the Parties concerned may be used for the following purposes:

- a for the purposes for which the team has been set up;
- b subject to the prior consent of the Party where the information became available, for detecting, investigating and prosecuting other criminal offences. Such consent may be withheld only in cases where such use would endanger criminal investigations in the Party concerned or in respect of which that Party could refuse mutual assistance;
- c for preventing an immediate and serious threat to public security, and without prejudice to sub-paragraph b. if subsequently a criminal investigation is opened;
- d for other purposes to the extent that this is agreed between Parties setting up the team.

11 This article shall be without prejudice to any other existing provisions or arrangements on the setting up or operation of joint investigation teams.

12 To the extent that the laws of the Parties concerned or the provisions of any legal instrument applicable between them permit, arrangements may be agreed for persons other than representatives of the competent authorities of the Parties setting up the joint investigation team to take part in the activities of the team. The rights conferred upon the members or seconded members of the team by virtue of this article shall not apply to these persons unless the agreement expressly states otherwise.

Article 21 – Criminal liability regarding officials

During the operations referred to in Articles 17, 18, 19 or 20, unless otherwise agreed upon by the Parties concerned, officials from a Party other than the Party of operation shall be regarded as officials of the Party of operation with respect to offences committed against them or by them.

Article 22 – Civil liability regarding officials

1 Where, in accordance with Articles 17, 18, 19 or 20, officials of a Party are operating in another Party, the first Party shall be liable for any damage caused by them during their operations, in accordance with the law of the Party in whose territory they are operating.

2 The Party in whose territory the damage referred to in paragraph 1 was caused shall make good such damage under the conditions applicable to damage caused by its own officials.

3 The Party whose officials have caused damage to any person in the territory of another Party shall reimburse the latter in full any sums it has paid to the victims or persons entitled on their behalf.

4 Without prejudice to the exercise of its rights vis-a-vis third parties and with the exception of paragraph 3, each Party shall refrain in the case provided for in paragraph 1 from requesting reimbursement of damages it has sustained from another Party.

5 The provisions of this article shall apply subject to the proviso that the Parties did not agree otherwise.

Article 23 – Protection of witnesses

Where a Party requests assistance under the Convention or one of its Protocols in respect of a witness at risk of intimidation or in need of protection, the competent authorities of the requesting and requested Parties shall endeavour to agree on measures for the protection of the person concerned, in accordance with their national law.

Article 24 – Provisional measures

1 At the request of the requesting Party, the requested Party, in accordance with its national law, may take provisional measures for the purpose of preserving evidence, maintaining an existing situation or protecting endangered legal interests.

2 The requested Party may grant the request partially or subject to conditions, in particular time limitation.

Article 25 – Confidentiality

The requesting Party may require that the requested Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting Party.

Article 26 – Data protection

1 Personal data transferred from one Party to another as a result of the execution of a request made under the Convention or any of its Protocols, may be used by the Party to which such data have been transferred, only:

- a for the purpose of proceedings to which the Convention or any of its Protocols apply;
- b for other judicial and administrative proceedings directly related to the proceedings mentioned under (a);
- c for preventing an immediate and serious threat to public security.

2 Such data may however be used for any other purpose if prior consent to that effect is given by either the Party from which the data had been transferred, or the data subject.

3 Any Party may refuse to transfer personal data obtained as a result of the execution of a request made under the Convention or any of its Protocols where

- such data is protected under its national legislation, and
- the Party to which the data should be transferred is not bound by the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, done at Strasbourg on 28 January 1981, unless the latter Party undertakes to afford such protection to the data as is required by the former Party.

4 Any Party that transfers personal data obtained as a result of the execution of a request made under the Convention or any of its Protocols may require the Party to which the data have been transferred to give information on the use made with such data.

5 Any Party may, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, require that, within the framework of procedures for which it could have refused or limited the transmission or the use of personal data in accordance with the provisions of the Convention or one of its Protocols, personal data transmitted to another Party not be used by the latter for the purposes of paragraph 1 unless with its previous consent.

Article 27 – Administrative authorities

Parties may at any time, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, define what authorities they will deem administrative authorities for the purposes of Article 1, paragraph 3, of the Convention.

Article 28 – Relations with other treaties

The provisions of this Protocol are without prejudice to more extensive regulations in bilateral or multilateral agreements concluded between Parties in application of Article 26, paragraph 3, of the Convention.

Article 29 – Friendly settlement

The European Committee on Crime Problems shall be kept informed regarding the interpretation and application of the Convention and its Protocols, and shall do whatever is necessary to facilitate a friendly settlement of any difficulty which may arise out of their application.

Chapter III**Article 30 – Signature and entry into force**

1 This Protocol shall be open for signature by the member States of the Council of Europe which are a Party to or have signed the Convention. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. A signatory may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has previously or simultaneously ratified, accepted or approved the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2 This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval.

3 In respect of any signatory State which subsequently deposits its instrument of ratification, acceptance or approval, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit.

Article 31 – Accession

1 Any non-member State, which has acceded to the Convention, may accede to this Protocol after it has entered into force.

2 Such accession shall be effected by depositing with the Secretary General of the Council of Europe an instrument of accession.

3 In respect of any acceding State, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of accession.

Article 32 – Territorial application

1 Any State may at the time of signature or, when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2 Any State may, at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date or receipt of such notification by the Secretary General.

Article 33 – Reservations

1 Reservations made by a Party to any provision of the Convention or its Protocol shall be applicable also to this Protocol, unless that Party otherwise declares at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession. The same shall apply to any declaration made in respect or by virtue of any provision of the Convention or its Protocol.

2 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, declare that it avails itself of the right not to accept wholly or in part any one or more of Articles 16, 17, 18, 19 and 20. No other reservation may be made.

3 Any State may wholly or partially withdraw a reservation it has made in accordance with the foregoing paragraphs, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, which shall become effective as from the date of its receipt.

4 Any Party which has made a reservation in respect of any of the articles of this Protocol mentioned in paragraph 2 above, may not claim the application of that article by another Party. It may, however, if its reservation is partial or conditional, claim the application of that provision in so far as it has itself accepted it.

Article 34 – Denunciation

1 Any Party may, in so far as it is concerned, denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

3 Denunciation of the Convention entails automatically denunciation of this Protocol.

Article 35 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe and any State which has acceded to this Protocol of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 30 and 31;
- d any other act, declaration, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 8th day of November 2001, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to the non-member States which have acceded to the Convention.

ВТОР ДОПОЛНИТЕЛЕН ПРОТОКОЛ НА ЕВРОПСКАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА МЕЃУСЕБНА ПРАВНА ПОМОШ ВО КРИВИЧНАТА МАТЕРИЈА

Државите членки на Советот на Европа, потписнички на овој Протокол, Имајќи ги предвид нивните преземени обврски согласно Статутот на Советот на Европа;

Со желба за понатамошен придонес во заштитата на човековите права, владеењето на правото и поддршката на демократското устројство на општеството;

Сметајќи дека е пожелно, за таа цел, да ја зајакнат нивната индивидуална и колективна способност за справување со криминалот;

Решение да ги подобрат и дополнат некои аспекти на Европската конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја, подготвена во Стразбур на 20 април 1959 година (во понатамошниот текст Конвенција), како и Дополнителниот протокол, подготвен во Стразбур на 17 март 1978 година;

Имајќи ја во предвид Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи, подготвена во Рим на 4 ноември 1950 година, како и Конвенцијата за заштита на лицата во поглед на автоматската обработка на лични податоци, подготвена во Стразбур на 28 јануари 1981 година,

Се договорија за следното:

ГЛАВА I

Член 1

Област на примена

Членот 1 од Конвенцијата се заменува со следните одредби:

"1. Страните се обврзуваат меѓусебно да си даваат, навремена и во согласност со одредбите на оваа Конвенција, најширока можна помош во сите постапки што се однесуваат на делата чие казнување, во моментот кога помошта е побарана, е во надлежност на судските органи на Страната молител.

2. Оваа Конвенција не се применува ниту на извршувањето на одлуките за лишување од слобода и на правосилните пресуди ниту на воените прекршоци што не претставуваат повреда на кривичниот законик.

3. Меѓусебната правна помош може, исто така, да биде дадена во постапките што се водат пред административните органи за дела што

се казниви согласно националното право на Страната молител или на замолената Страна, против чии одлуки може да се поднесе жалба до судот надлежен во кривична област.

4. Меѓусебната правна помош може да биде одбиена само ако се однесува на дела за кои правното лице може да се смета за одговорно во Страната молител."

Член 2

Присуство на службено лице на Страната молител

Членот 4 од Конвенцијата се дополнува со следниот текст, постојниот член 4 од Конвенцијата станува став 1 а одредбите кои следат став 2.

"2. Барањата за присуство на овие органи или заинтересирани лица, не можат да бидат одбиени, во случај кога таквото присуство има за цел извршувањето на барањето за правна помош да ги задоволи потребите на Страната молител и, овозможува да се избегнат дополнителни барања за правна помош."

Член 3

Привремен трансфер на лицата лишени од слобода, на територијата на Страната молител

Членот 11 од Конвенцијата се заменува со следните одредби:

"1. Секое лице лишено од слобода, чие лично присуство, за потребите на истрагата, освен негово појавување за потребите на судењето, е побарано од Страната молител, ќе биде привремено пренесено на нејзината територија, под услов да биде вратено во рокот определен од замолената Страна и во согласност со одредбите на членот 12 од оваа Конвенција, доколку тие можат да се применат.

Трансферот може да биде одбиен:

- а. ако лицето лишено од слобода не се согласи со тоа;
- б. ако неговото присуство е неопходно во некоја кривична постапка што се води на територијата на замолената Страна;
- в. ако поради неговиот трансфер може да се продолжи траењето на неговото лишување од слобода, или
- г. ако поради други значајни околности неговиот трансфер на територијата на Државата молител е невозможен.

2. Во смисла на одредбите на членот 2 од оваа Конвенција, во случајот предвиден во ставот 1, транзитот на лицето лишено од слобода преку територијата на трета Држава ќе биде одобрен на барање, кон кое се приложени сите потребни документи, упатено од Министерството за правда на Страната молител до Министерството за правда на

замолената Страна за одобрување на транзит. Секоја Страна може да одбие да одобри транзит на нејзини државјани.

3. Пренесеното лице треба да остане во притвор на територијата на Старната молител и, ако е потребно, на територијата на замолената страна за одобрување на транзит, освен ако Страната од која се бара трансфер побара негово ослободување."

Член 4 Видови на достава

Членот 15 од Конвенцијата се заменува со следните одредби:

"1. Барањата за меѓусебна правна помош, како и сите други информации, се доставуваат, во писмена форма, од Министерството за правда на Страната молител до Министерството за правда на замолената Страна и се враќаат на ист начин. Меѓутоа, тие можат да бидат доставени и директно од судскиот орган на Страната молител до судскиот орган на замолената Страна и се враќаат на ист начин.

2. Барањата предвидени во членот 11 на оваа Конвенција, како и оние предвидени во членот 13 на Вториот дополнителен протокол на оваа Конвенција, се доставуваат во секој случај од Министерството за правда на страната молител до Министерството за правда на замолената Страна и се враќаат на ист начин.

3. Барањата за меѓусебна правна помош што се однесуваат на постапките предвидени во ставот 3 на членот 1 на оваа Конвенција можат, исто така, да бидат директно доставени од административниот или судскиот орган на страната молител до административниот или судскиот орган на замолената Страна, според случајот, и да се вратат на истиот начин.

4. Барањата за меѓусебна правна помош направени врз основа на членовите 18 или 19 од Вториот дополнителен протокол на оваа Конвенција можат, исто така, да бидат директно доставени од надлежниот орган на Страната молител до надлежниот орган на замолената Страна.

5. Барањата предвидени во ставот 1 на членот 13 на оваа Конвенција можат да бидат директно доставени од соодветните судски органи до надлежната служба на замолената Страна, а одговорите можат да бидат вратени директно од оваа служба. Барањата предвидени во ставот 2 на членот 13 на оваа Конвенција се доставуваат од Министерството за правда на Страната молител до Министерството за правда на замолената Страна.

6. Барањата на копии на пресуди и мерките предвидени во членот 4 од Дополнителниот протокол на Конвенцијата можат директно да бидат доставени до надлежните органи. Секоја Држава договорничка може, во секое време, со декларација упатена до Генералниот Секретар на

Советот на Европа, да ги определи органите кои ги смета за надлежни за спроведување на овој став.

7. Во итни случаи и кога директното доставување е дозволено со оваа Конвенција, тоа може да се спроведе со посредство на Меѓународната полициска кривична организација (Интерпол).

8. Секоја Страна може, во секое време, со декларација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да го задржи правото извршувањето на барањата за меѓусебна правна помош, или на некои од нив, да го спроведе под еден или повеќе од следните услови:

- а. до централниот орган назначен во декларацијата треба да биде доставено копие од барањето;
- б. барањето, освен ако е итно, треба да биде доставено до централниот орган назначен во декларацијата;
- в. во случај на директен пренос поради итност, копието треба да биде доставено истовремено и до неговото Министерство за правда;
- г. некои или сите барања за меѓусебна правна помош треба да бидат доставени до него на начин, поинаков од оној предвиден во овој член.

9. Барањата за меѓусебна правна помош или сите други комуникации врз основа на оваа Конвенција или нејзините Протоколи, можат да бидат направени по електронски пат, или друг начин на телекомуникација, под услов Страната молител да биде спремна да подготви, во секој момент писмен документ, како и оригинал. Меѓутоа, секоја Држава договорничка може, во секое време, со декларација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да ги определи условите под кои таа е спремна да прифати и да ги изврши барањата примени по електронски пат или друго средство за телекомуникација.

10. Овој член не задира во одредбите на спогодбите или билатералните договори што се во сила меѓу Страните, со кои е предвидено директно доставување на барањата за меѓусебна правна помош меѓу нивните надлежни органи."

Член 5 Трошоци

Членот 20 на Конвенцијата се заменува со следните одредби:

"1. Страните нема да бараат надомест на трошоците што произлегуваат од примената на Конвенцијата или нејзините Протоколи, освен:

- а. на трошоците направени за интервенција на вештаците на територијата на замолената Страна;
 - б. на трошоците направени со трансферот на лицата лишени од слобода спроведен со примена на членовите 13 или 14 од Вториот дополнителен протокол на оваа Конвенција, или на членот 11 на оваа Конвенција;
 - в. на позначајните или вонредните трошоци.
2. Меѓутоа, трошоците за востановување на видео или телефонска врска, трошоците за одржување на видео или телефонска врска во замолената Страна, плаќањето на толкувачите што таа ги обезбедила и надоместоците дадени на сведоците како и нивните трошоци за патување во замолената Страна се надоместуваат од Страната молител на замолената Страна, освен ако Страните не се договориле поинаку.
3. Страните се консултираат во поглед на определувањето на условите за плаќање на трошоците што можат да бидат побарани во согласност со одредбите од ставот 1 на овој член.
4. Одредбите на овој член се применуваат без да и наштетат на примената на одредбите од членот 10, став 3 на оваа Конвенција."

Член 6 Судски органи

Членот 24 на Конвенцијата се заменува со следните одредби:

"Секоја Држава, во моментот на потпишување или депонирање на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, со декларација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, ќе определи кои органи ќе ги смета за судски органи за спроведување на оваа Конвенција. Потоа, таа може, во секое време и на ист начин, да ја измени нејзината декларација."

ГЛАВА II

Член 7 Одлагање на извршувањата на барањата

1. Замолената страна може да го одложи прифаќањето на некое барање ако тоа негативно би влијаело врз истрагата, гонењето или било која друга соодветна постапка што ја спроведуваат нејзините органи.
2. Пред да ја одбие меѓусебната правна помош или да го одложи прифаќањето, замолената Страна испитува, ако е потребно откако

ќе се консултира со Страната молител, дали може делумно да удоволи на барањето или под определени услови што таа ги смета за неопходни.

3. Секоја одлука за одбивање на меѓусебната правна помош треба да биде образложена. Замолената Страна ја информира истовремено и Страната молител за причините поради кои меѓусебната правна помош е невозможна или кои би довеле до нејзино значително одложување.

Член 8 Постапка

И покрај одредбите на членот 3 од Конвенцијата, во случај кога во барањето се предвидени формалности или постапки кои се потребни согласно законот на замолената Страна, дури и во случај кога форманоста или постапката не и се познати на замолената Страна, таа Страна ќе го прифати барањето ако тоа не е спротивно на нејзините основни правни принципи, освен ако не се работи за одредби спротивни на овој Протокол.

Член 9 Сослушување по пат на видео-конференција

1. Ако некое лице се наоѓа на територијата на една Страна, а треба да биде сослушано како сведок или вештак од страна на судските органи на друга Страна, другата Страна може да бара, ако е непогодно или невозможно лицето лично да се појави на нејзината територија, сослушувањето да се спроведе по пат на видео-конференција, во согласност со ставовите 2 до 7.
2. Замолената Страна треба да се согласи со сослушување по пат на видео-конференција ако примената на овој метод не е спротивна на нејзините основни правни принципи и под услов таа да располага со технички средства што овозможуваат спроведување на сослушувањето. Ако замолената Страна не располага со такви средства, Страната молител може да и ги стави на располагање на замолената Страна ако таа се согласи со тоа.
3. Во барањата за сослушување по пат на видео-конференција се наведува, покрај информациите содржани во членот 14 од Конвенцијата, причината поради која не е погодно или е невозможно сведокот или вештакот лично да се појави на сослушувањето, називот на судскиот орган и лицата кои го спроведуваат сослушувањето.
4. Судскиот орган на замолената Страна го поканува соодветното лице на начините предвидени во нејзиниот закон.
5. На сослушувањето по пат на видео-конференција се применуваат следните правила:

а. сослушувањето се спроведува во присуство на судски орган на замолената Страна, а ако е потребно и на толкувач; овој судски орган е одговорен за идентификување на лицето кое се сослушува и за почитување на основните правни принципи на замолената Страна. Ако судскиот орган на замолената Страна смета дека основните правни принципи на таа Страна не се почитуваат во текот на сослушувањето, тој веднаш презема неопходни мерки со кои ќе се обезбеди сослушувањето да продолжи во согласност со споменатите принципи;

б. надлежните органи на Страната молител и на замолената Страна, ако е потребно, ги договараат мерките што се однесуваат на заштитата на лицето кое се сослушува.

в. сослушувањето се спроведува непосредно од судскиот орган (или под негово раководство) на Страната молител, во согласност со неговото внатрешно право;

г. на барање на Страната молител или на лицето кое се сослушува, замолената Страна треба да обезбеди ова лице да има толкувач, ако е тоа потребно;

д. лицето кое се сослушува може да се повика на правото да не сведочи, што му се признава со законот било на замолената Страна било на Страната молител.

6. Без да се наштети на било кои договорени мерки што се однесуваат на заштитата на лицата, судскиот орган на замолената Страна, по завршувањето на сослушувањето, изготвува записник во кој се внесува датумот и местото на сослушувањето, идентитетот на сослушаното лице, идентитетот и функциите на сите други лица на замолената Страна кои учествувале во сослушувањето, сите дадени заклетви и техничките услови под кои се одвивало сослушувањето. Овој документ се доставува од страна на надлежниот орган на замолената Страна до надлежниот орган на Страната молител.

7. Секоја Страна презема неопходни мерки за да овозможи нејзиниот национален закон да се примени на начин како сослушувањето да се одвивало според национална постапка, во случаите кога сведоците или вештаците се сослушуваат на нејзина територија, во согласност со овој член, и одбиваат да сведочат тогаш кога се должни да сведочат или кога лажно сведочат.

8. Страните можат, ако тоа го сакаат и ако за тоа се согласат нивните надлежни судски органи, на сослушувањата по пат на видео - конференции кои се однесуваат на обвинето или осомничено лице, да ги применат и одредбите од овој член. Во тој случај, одлуката да се спроведе видео-конференција и начинот на нејзиното одвивање треба да бидат предмет на договор меѓу соодветните Страни, во согласност со нивниот национален закон и со меѓународните инструменти во таа

област. Сослушувањето на обвинето или осомничено лице може да се спроведе само со негова согласност.

9. Секоја Држава договорничка може, во секое време, со декларација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да изјави дека не сака да ја искористи можноста, предвидена во ставот 8 на овој член, за примена на одредбите од овој член на сослушувањата по пат на видео-конференција на обвинето или осомничено лице.

Член 10

Сослушување по пат на телефонска конференција

1. Ако некое лице се наоѓа на територијата на една Страна, а треба да биде сослушано како сведок или вештак од страна на судски орган на друга Страна, другата Страна може да бара, ако во нејзиниот национален закон тоа е предвидено, помош од првата Страна сослушувањето да се спроведе по пат на телефонска конференција, во согласност со одредбите на ставовите 2 до 6.
2. Сослушувањето по пат на телефонска конференција може да се спроведе само во случај кога сведокот или вештакот се согласиле сослушувањето да се спроведе на овој начин.
3. Замолената Страна се согласува за спроведување на телефонска конференција кога тоа не е во спротивност со нејзините основни правни принципи.
4. Барањата за спроведување на телефонска конференција содржат, покрај информациите содржани во членот 14 од Конвенцијата, и назив на судскиот орган и на лицата кои го спроведуваат сослушувањето, како и напомена дека сведокот или вештакот се согласил да биде сослушан по пат на телефонска конференција.
5. Практичните модалитети на спроведување на сослушувањето се утврдуваат со договор меѓу соодветните Страни. Ако таквите модалитети ги прифати замолената Страна, таа ги презема следните активности:
 - а. го известува сведокот или вештакот за времето и местото на сослушувањето;
 - б. обезбедува идентификување на сведокот или вештакот;
 - в. потврдува дека сведокот или вештакот се согласуваат за сослушување по пат на телефонска конференција.
6. Замолената Држава може да ја услови својата согласност со целосна или делумна примена на одредбите од членот 9, ставовите 5 и 7.

Член 11

Доброволно доставување на информации

1. Без да се наштети на нејзините истражни дејства или постапки, надлежните органи на една Страна можат, без претходно барање, да им достават на надлежните органи на друга Страна, информации добиени во рамки на нивната истрага во случај кога тие сметаат дека преносот на таквите информации може да и помогне на Страната примател за поведување или водење на истраги или постапки, или кога тие информации би можеле да доведат до поднесување барање од таа Страна врз основа на Конвенцијата или нејзините Протоколи.
2. Страната која доставила информација може, во согласност со нејзиното национално законодавство, да постави соодветни услови за нивно користење од Страната примател.
3. Страната примател е должна да ги почитува тие услови.
4. Меѓутоа, секоја Држава договорничка може, во секое време, со декларација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да изјави дека го задржува правото да не ги прифати условите поставени согласно одредбите на ставот 2 на овој член од Страната која ги доставила информациите, освен ако претходно била известена за видот на информацијата за доставување и ако прифати таа да биде доставена.

Член 12

Враќање

1. Замолената Страна може, на барање на Страната молител и без да им наштети на правата на трети лица, предметите добиени на незаконит начин да ги стави на располагање на Страната молител, заради нивно враќање на законскиот сопственик.
2. Со примена на членовите 3 и 6 од Конвенцијата, замолената Страна може да се откаже, било пред, било по нивното враќање на Страната молител, од враќањето на предметите што биле предадени на Страната молител ако со тоа биде олеснето враќањето на тие предмети на нивниот законски сопственик. Со тоа не се задира во правата на третите лица.
3. Во случај кога замолената Страна се откажува од враќањето на предметите пред нивното предавање на Страната молител, таа нема никакво право на залог ниту било какво друго право на жалба што произлегува од даночното или царинското законодавство во однос на тие средства.
4. Откажувањето во согласност со ставот 2 не задира во правото на

замолената Страна од законскиот сопственик да ги наплати таксите или царинските давачки.

Член 13

Привремен пренос на лица лишени од слобода, на територијата на замолената Страна

1. Во случај на постоење договор меѓу надлежните органи на соодветните Страни, Страната која побарала мерка за обезбедување присуство на лицето лишено од слобода на нејзината територија, може привремено да го пренесе тоа лице на територијата на Страната на која истрагата треба да се спроведе.
2. Во договорот се предвидуваат начините на привремениот пренос на лицето и роковите во кои тоа треба да биде вратено на територијата на Страната молител.
3. Во случај кога се бара согласност од соодветното лице за негов пренос, тогаш изјава на согласност или копие од согласноста, без одлагање, се доставува на замолената Страна.
4. Лицето кое се пренесува треба да остане во притвор на територијата на замолената Страна и, ако е тоа потребно, на територијата на Страната преку која се бара транзит, освен ако Страната барател на преносот побара негово ослободување.
5. Периодот во кој лицето е лишено од слобода на територијата на замолената Страна се одбива од вкупното траење на притворот што лицето треба да го издржи на територијата на Страната молител.
6. Членот 11, став2, и членот 12 од Конвенцијата се применуваат *mutatis mutandis*.
7. Секоја Страна може, во секое време, со декларација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да изјави дека, за спроведување на договорот предвиден во ставот 1 на овој член ќе се бара согласноста предвидена во ставот 3 од овој член, или тоа под определени услови ќе биде прецизирано во декларацијата.

Член 14

Лично присуство на осудените и пренесените лица

Одредбите од членовите 11 и 12 од Конвенцијата се применуваат *mutatis mutandis* на лицата лишени од слобода на територијата на замолената Страна, после нивниот пренос заради издржување на казната изречена на територијата на Страната молител, кога нивното лично присуство со цел за ревизија на пресудата е побарано од Страната молител.

Член 15

Јазикот на документите и судските одлуки за доставување

1. Одредбите од овој член се применуваат на секое барање за предавање направено во согласност со членот 7 на Конвенцијата или со членот 3 на нејзиниот Дополнителен протокол.
2. Документите и судските одлуки секогаш се доставуваат на јазикот, или јазиците, на кој, или на кои, тие биле составени.
3. Без оглед на одредбите на членот 16 од Конвенцијата, ако органот кој го издал документот знае, или има причина да верува дека примателот разбира само некој друг јазик, документите, или барем најзначајните пасуси од нив, треба да бидат придружени со превод на тој друг јазик.
4. Без оглед на одредбите на членот 16 од Конвенцијата, документите и судските одлуки наменети за органите на замолената Страна, треба да бидат придружени со краток извештај за нивната содржина преведен на јазикот, или на еден од јазиците, на таа Страна.

Член 16

Доставување по пошта

1. Надлежните судски органи на било која Страна можат да ги испраќаат директно, по пошта, документите и судските одлуки, на лицата кои се наоѓаат на територијата на било која друга Страна.
2. Кон документите и судските одлуки се приложува забелешка дека примателот може да добие од органот наведен во забелешката-информации за неговите права и обврски што се однесуваат на доставувањето на списите. Одредбите од ставот 3 на членот 15 од овој Протокол се применуваат и на оваа забелешка.
3. Одредбите од членовите 8, 9 и 12 од Конвенцијата се применуваат мутатис мутандис на доставувањето по пошта.
4. Одредбите на ставовите 1, 2 и 3 од членот 15 на овој Протокол се применуваат и на доставувањето по пошта.

Член 17

Прекугранична набљудување

1. Агентите на некоја од Страните кои, во рамки на судска истрага, набљудуваат лице за кое постои сомневање дека учествувало во вршење на кривично дело за кое може да се одобри екстрадиција, или лице за кое постојат сериозни причини да се верува дека може да доведе до идентификување и лоцирање на погореспоменатото лице, се овластени да продолжат со набљудувањето на територијата на друга Страна, ако таа дозволила набљудување врз основа на претходно

поднесено барање за меѓусебна правна помош. Овластувањето може да биде дадено под определени услови.

На барање од било која Страна, набљудувањето ќе биде доверено на агентите на Страната на чија територија тоа се спроведува.

Барањето за меѓусебна правна помош наведено во ставот 1 треба да биде испратено до органот определен од секоја од Страните кој е надлежен за прифаќање или пренесување на побараното овластување.

2. Кога поради особено итни причини, претходното овластување не може да биде побарано од другата Страна, агентите кои вршат набљудување во рамки на некоја судска истрага се овластени да продолжат со набљудувањето од другата страна на границата, на лицето за кое постои сомневање дека извршило дејства што се казниви според ставот 6, под следните услови:

а. за преминувањето на границата веднаш ќе биде известен органот на Страната на чија територија продолжува набљудувањето, а кој е назначен во ставот 4.

б. барањето за меѓусебна правна помош подготвено во согласност со ставот 1, а кое ги содржи причините за преминување на границата, без претходно овластување, се доставува без одлагање.

Набљудувањето се запира, веднаш штом тоа го побара Страната на чија територија било спроведувано како резултат на известувањето наведено во точката а, или на барањето наведено во точката б, или ако овластувањето не е добиено во рок од пет часа по преминувањето на границата.

3. Набљудувањето утврдено во ставовите 1 и 2 може да биде побарано само под следните општи услови:

а. Агентите кои вршат набљудување треба да делуваат во согласност со одредбите на овој член и со законодавството на Страната на чија територија тие делуваат; тие треба да ги почитуваат наредбите на надлежните локални органи.

б. Освен ситуациите предвидени во ставот 2, агентите треба во текот на набљудувањето да бидат снабдени со документ со кој се потврдува дека им е дадено овластување.

в. Агентите кои вршат набљудување треба да бидат во можност во секое време да го докажат нивното службено својство.

г. Агентите кои вршат набљудување можат да го носат нивното службено оружје во текот на набљудувањето, освен ако поинаку не одлучила замолената Страна; неговата употреба е забранета, освен во случај на самоодбрана.

д. Забрането е влегување во живеалиштата и местата што не се достапни за јавноста.

ф. Агентите кои вршат набљудување не можат да ги запрат ниту задржат набљудуваните лица.

е. За секоја операција органите на Страната на чија територија се делува треба да изготват извештај; може да се бара и лично присуство на агентите кои вршат набљудување.

ж. Органите на Државата од каде доаѓаат агентите кои вршат набљудување, на барање на органите на Страната на чија територија се спроведува набљудувањето, пружаат помош на истрагата што следи по операцијата во која учествувале, како и на судските постапки.

4. Секоја Страна, во текот на потпишувањето или депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, со декларација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, ќе ги назначи агентите и органите наведени во ставовите 1 и 2 од овој член. Понатаму, секоја Страна може, во секое време и на ист начин, да ја измени содржината на нејзината декларација.
5. Страните можат, на билатерален план, да ја прошират примената на овој член и да усвојат дополнителни одредби за негово спроведување.
6. Набљудувањето предвидено во ставот 2 може да се спроведе само за следните казниви дела:
 - разбојништво;
 - убиство;
 - силување;
 - опожарување;
 - фалсификување;
 - грабеж
 - изнудување;
 - киднапирање и земање заложници;
 - трговија со луѓе;
 - недозволена трговија со дроги и психотропни супстанции;
 - кршење на законските одредби во областа на оружјето и експлозивите;
 - уништување со употреба на експлозиви;
 - недозволен транспорт на отровен и опасен отпад;
 - трговија со странци;
 - сексуална злоупотреба на деца.

Член 18

Контролирана достава

1. Секоја Страна се обврзува, на барање на друга Страна, да биде

дозволена контролирана достава на нејзината територија во рамки на кривичната истрага што се однесува на делата за кои може да се дозволи екстрадиција.

2. Одлуката за пристапување кон контролирана достава се донесува во секој посебен случај од страна на надлежните органи на замолената Страна, со почитување на националниот закон на таа Страна.
3. Контролираните доставки се одвиваат во согласност со постапките предвидени од замолената Страна. За делувањето, управувањето и контролата на активностите се надлежни соодветните органи на замолената Страна.
4. Секоја Страна, во текот на потпишувањето или депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, со изјава упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, ќе ги определи органите што ќе бидат надлежни во смисла на овој член. Во секое време подоцна и на истиот начин, секоја Страна може да изврши измени на нејзината изјава.

Член 19

Тајни истраги

1. Страната молител и замолената Страна можат да се договорат за взаемна помош во спроведувањето на кривичните истраги од страна на агентите кои делуваат тајно или со лажен идентитет (тајни истраги).
2. Надлежните органи на замолената Страна одлучуваат по барањето, во секој поединечен случај, водејќи прописно сметка за националниот закон и постапки. Двете Страни се договараат, со почитување на националните закони и постапки, за траењето на тајната истрага, за детализираните услови и за правниот статус на соодветните агенти.
3. Тајните истраги се водат во согласност со националниот закон и постапки на Страната на чија територија тие се одвиваат. Соодветните Страни соработуваат заради обезбедување на подготовките и надгледување, како и заради преземање мерки за безбедност на агентите кои делуваат тајно или со лажен идентитет.
4. Секоја Страна, во текот на потпишувањето или депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, со изјава упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, ќе ги определи органите што ќе бидат надлежни во смисла на ставот 2 на овој член. Во секое време подоцна и на истиот начин, секоја Страна може да изврши измени на нејзината изјава.

Член 20

Заеднички истражни тимови

1. Надлежните органи на најмалку две Страни можат, со взаемна согласност, да формираат заеднички истражен тим, за определена цел и со ограничено траење со можност за продолжување на траењето со взаемна согласност на сите Страни што го формирале тимот. Составот на тимот е утврден во договорот.

Заеднички истражен тим може да се формира особено во следните случаи:

а. кога во рамките на истражната постапка што се води од една Страна за откривање на делото, треба да се спроведат комплицирани истражни дејства што повлекуваат мобилизација на значителни средства, што се однесуваат и на другите Страни;

б. кога повеќе Страни спроведуваат истраги за дела за кои, поради околностите на случајот, е потребно координирано и усогласено делување во соодветните Страни.

Барањето за формирање заеднички истражен тим може да го поднесе секоја заинтересирана Страна. Тимот се формира во една од Страните во кои треба да се спроведе истрагата.

2. Покрај информациите, содржани во соодветните одредби на членот 14 од Конвенцијата, барањата за формирање заеднички истражен тим содржат и предлози за составот на тимот.

3. Заедничкиот истражен тим делува на територијата на Страните што го формирале под следните општи услови:

а. Одговорно лице за тимот е претставник на надлежниот орган-учесник во кривичните истраги-од Страната на чија територија тимот интервенира. Одговорното лице за тимот делува во рамки на неговите надлежности согласно националниот закон;

б. Тимот ги спроведува своите активности во согласност со законот на Страната на чија територија тој интервенира. Членовите на тимот и посебните членови на тимот ги вршат нивните задачи под раководство на лицето наведено во точката а, водејќи сметка за условите поставени од неговите органи во договорот за формирање на тимот;

в. Страната на чија територија интервенира тимот ги обезбедува потребните организациони услови за делување.

4. Во овој член, членовите на заедничкиот истражен тим кои и припаѓаат на Страната на чија територија тимот интервенира се нарекуваат вчленовиг, додека членовите кои им припаѓаат на другите Страни се нарекуваат посебни членови.

5. Посебните членови на заедничкиот истражен тим се овластени да бидат присутни во текот на спроведувањето на истражните дејства во Страната во која се интервенира. Меѓутоа, одговорното лице за тимот може, поради посебни причини, да одлучи поинаку, со почитување на законот на Страната на чија територија интервенира тимот.

6. На посебните членови на заедничкиот истражен тим може, во согласност со законот на Страната во која се интервенира, да им се довери од страна на одговорното лице за тимот, задача да преземат поодделни истражни дејства, ако постои согласност од надлежните органи на Страната во која се интервенира и на Страната која ги определила.

7. Кога заедничкиот истражен тим има потреба да бидат преземени истражни дејства во некоја од Страните што го формирале, посебните членови на тимот на споменатата Страна можат да побараат од нивните надлежни органи да ги преземат тие дејства. Овие дејства во оваа Страна ќе се сметаат како да биле побарани во рамки на некоја национална истрага.

8. Кога заедничкиот истражен тим има потреба од помош од некоја друга Страна која не учествувала во неговото формирање, или од некоја трета Држава, барањето за правна помош може да биде доставено од надлежните органи на Државата во која се интервенира до надлежните органи на другата Држава, во согласност со соодветните инструменти или спогодби.

9. Секој посебен член на заедничкиот истражен тим може, во согласност со неговиот национален закон и во рамки на неговите надлежности, да го снабдува тимот со информации што и се нарасполагање на Страната што го определила за водење на кривични истраги во тимот.

10. Информациите добиени на пропишан начин од страна на некој член или посебен член во рамки на учеството во заеднички истражен тим, а кои не можат да се добијат на друг начин од органите на соодветните Страни, можат да бидат користени за следните цели:

a. за целите за кои тимот бил формиран;

b. за откривање, истрага и гонење на други кривични дела, но со претходна согласност на Страната каде информацијата била добиена. Согласноста може да биде одбиена само во случај кога таквата нејзина употреба би претставувала опасност за кривичната истрага што ја води

соодветната Страна, или поради која би можело да биде одбиена правната помош;

в. за да се спречи непосредна и сериозна опасност за јавната безбедност и без да се наштети на одредбите од точката б, ако подоцна биде поведена кривична истрага.

г. за други цели, ако за тоа се договорот Страните што го формирале тимот.

11. Одредбите на овој член не задираат во другите постојни одредби или договори што се однесуваат на формирање или интервенирање на заедничките истражни тимови.

12. Доколку законот на соодветните Страни или одредбите на било кој правен инструмент што се применува меѓу нив тоа го дозволува, може да се склучат договори за да други лица, покрај претставниците на надлежните органи на Страните што го формирале заедничкиот истражен тим, можат да учествуваат во активностите на тимот. Правата доверени на членовите и посебните членови на тимот врз основа на овој член не им припаѓаат на овие лица, освен во случај на постоење на спротивна одредба изрично предвидена во договорот.

Член 21

Кривична одговорност на функционери

Во текот на спроведувањето на активностите утврдени во членовите 17,18,19 и 20, функционерите на некоја Страна која не е онаа во која се интервенирало се изедначени со нејзините агенти по однос делата чии жртви се тие или кои би ги сториле, освен ако поинаку не е договорено помеѓу соодветните Страни.

Член 22

Граѓанска одговорност на функционерите

1. Кога, во согласност со членовите 17,18,19 и 20, функционерите на некоја страна се наоѓаат во мисија на територијата на друга Страна, првата Страна е одговорна за штетите што тие ќе ги причинат во текот на одвивањето на мисијата, во согласност со законот на Страната на чија територија тие делуваат.

2. Страната на чија територија се сторени штетите предвидени во ставот 1, е одговорна за надомест на тие штети под услови што се применуваат на штети причинети од нејзини агенти.

3. Страната чии функционери сториле штета некому на територијата на друга Страна, целосно и го исплаќа износот што таа ќе го надомести на жртвите или на нивните правни застапници.

4. Без да се наштети на вршењето на нивните права во поглед на трети лица и со исклучок на ставот 3, секоја страна ќе се откаже, во случајот

предвиден во ставот 1, од барањето од другата Страна надомест на штетата што таа ја претрпела.;

5. Одредбите на овој член се применуваат под услов Страните да не се договориле поинаку.

Член 23

Заштита на сведоци

Во случај кога некоја Страна поднесува барање за меѓусебна правна помош врз основа на Конвенцијата или на некој од нејзините Протоколи што се однесува на некој сведок за кој постои опасност да биде изложен на заплашување или кој има потреба од заштита, надлежните органи на Страната молител и на замолената Страна заложуваат да договорот мерки за заштита на споменатите лица во согласност со нивниот национален закон.

Член 24

Привремени мерки

1. Замолената Страна, на барање на Страната молител, во согласност со нејзиниот национален закон, може да нареди привремени мерки за зачувување на доказните средства, за одржување на постојната состојба, или за заштита на загрозените правни интереси.

2. Замолената Страна може делумно или под определени услови да го прифати барањето, како и да го ограничи траењето на преземените мерки.

Член 25

Доверливост

Страната молител може да побара од замолената Страна да се грижи барањето и неговата содржина да останат довеливи, освен ако тоа не е компатибилно со извршувањето на барањето. Ако замолената Страна не може да се сообрази со барањата за доверливост, таа ја информира, без одлагање Страната молител.

Член 26

Заштита на податоци

1. Личните податоци пренесени од една на друга Страна заради извршување на некое барање, направено врз основа на Конвенцијата или некој од нејзините Протоколи можат да бидат употребени од Страната на која биле пренесени:

а. само за потребите на постапките на кои се применува Конвенцијата или некој од нејзините Протоколи,

б. само за потребите на други судски или административни постапки непосредно поврзани со постапките набројани во

точката а,

в. само заради спречување на непосредна и сериозна опасност за јавната безбедност.

2. Меѓутоа, таквите податоци можат да бидат употребени за било која друга цел, ако постои за тоа претходна согласност, или од Страната што ги пренела податоците, или од соодветното лице.

3. Секоја Страна може да одбие да ги пренесе податоците добиени заради извршување на некое барање направено врз основа на Конвенцијата или на некој од нејзините Протоколи, кога:

- таквите податоци се заштитени согласно националниот закон и

- Страната на која треба да и бидат пренесени податоците не е обврзана со Конвенцијата за заштита на лицата во поглед на автоматизираната обработка на лични податоци, изготвена во Стразбур на 28 јануари 1981 година, освен ако таа Страна се обврзе да им обезбеди на податоците иста заштита како што им е обезбедена од првата Страна.

4. Секоја Страна која пренесува податоци добиени заради извршување на некое барање направено врз основа на Конвенцијата или на некој од нејзините Протоколи, може да бара од Страната на која податоците и се пренесени да ја информира за нивното користење.

5. Секоја Страна може, со изјава упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да бара, во рамки на постапките за кои таа би можела да одбие или ограничи пренос или користење на лични податоци во согласност со одредбите на Конвенцијата или некој од нејзините Протоколи, личните податоци што таа ги пренела на друга Страна да се користат од неа за целите набројани во ставот 1, само со нејзина претходна согласност.

Член 27

Административни органи

Секоја Страна може, во секое време, со изјава упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да определи кои органи ги смета како административни во смисла на член 1, став 3 од Конвенцијата.

Член 28

Односи со другите договори

Одредбите на овој Протокол не им пречат на подетализираните правила содржани во билатералните и мултилатералните договори склучени меѓу Страните со примена на членот 26, став 3 на Конвенцијата.

Член 29

Спогодбено решение

Европскиот комитет за кривични проблеми ќе го следи толкувањето и примената на Конвенцијата и нејзините Протоколи, и ако постои потреба ќе го олеснува спогодбеното решавање на секоја потешкотија во нејзината примена.

Глава III

Член 30

Потпишување и влегување во сила

1. Овој Протокол е отворен за потпишување од Државите членки на Советот на Европа кои се Страни на Конвенцијата или кои ја потпишале. Тој подлежи на ратификација, прифаќање или одобрување. Потписникот не може да го ратификува, прифати или одобри овој Протокол без претходно или истовремено да ја ратификува, прифати или одобри Конвенцијата. Инструментите за ратификација, прифаќање или одобрување се депонираат кај Генералниот Секретар на Советот на Европа.

2. Овој Протокол влегува во сила првиот ден од месецот што следи по истекот на период од три месеци од депонирањето на третиот инструмент за ратификација, прифаќање или одобрување.

3. За секоја Држава потписничка која дополнително ќе го депонира нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање или одобрување, Протоколот влегува во сила првиот ден од месецот кој следи по истекот на период од три месеци од денот на депонирањето.

Член 31

Пристапување

1. Секоја Држава која не е членка а која пристапила кон Конвенцијата може да пристапи кон овој Протокол по неговото влегување во сила.

2. Пристапувањето се спроведува со депонирање на инструмент за пристапување кај Генералниот Секретар на Советот на Европа.

3. За секоја Држава која пристапува, Протоколот влегува во сила првиот ден од месецот кој следи по истекот на период од три месеци од денот на депонирањето на инструментот за пристапување.

Член 32

Територијална примена

1. Секоја Држава може, во текот на потпишувањето на овој Протокол, или депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, да ја/ги определи територијата/териториите на која/кои ќе се применува овој Протокол.

2. Секоја Држава може, во било кое време потоа, со изјава упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа, да ја прошири примената на овој Протокол на било која друга територија наведена во изјавата. Во поглед на споменатата територија, Протоколот влегува во сила првиот ден од месецот кој следи по истекот на период од три месеци од денот кога Генералниот Секретар ја примил изјавата.

3. Секоја изјава дадена врз основа на двата претходни става може да биде повлечена, во однос на секоја територија наведена во оваа изјава, со нотификација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа. Повлекувањето влегува во сила првиот ден од месецот кој следи по истекот на период од три месеци од денот на приемот на нотификацијата од страна на Генералниот Секретар.

Член 33

Резерви

Секоја резерва ставена од некоја Страна во поглед на некоја одредба на Конвенцијата или на нејзиниот Протокол се применува и на овој Протокол, освен ако таа Страна не се произнесе поинаку во моментот на потпишувањето или во моментот на депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување. Истото важи и за секоја изјава направена во поглед или врз основа на некоја одредба на Конвенцијата или нејзиниот Протокол.

2. Секоја Држава може, во текот на депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, да изјави дека го искористува правото да не прифати, целосно или делумно, еден или повеќе од членовите 16, 17, 18, 19 и 20. Никаква друга резерва не е прифатлива.

3. Секоја Држава може да ги повлече сите или дел од резервите кои таа ги ставила во согласност со претходните ставови, упатувајќи до Генералниот Секретар на Советот на Европа декларација која започнува да важи од денот на нејзиниот прием.

4. Страната која ја ставила резервата на некој од членовите наведени во ставот 2 од овој член не може да бара примена на тој член од било која друга Страна. Меѓутоа, таа може, ако резервата е делумна или условена, да бара тој член да се применува доколку таа прифати.

Член 34

Откажување

1. Секоја Држава договорничка може, да се откаже од овој Протокол, со нотификација упатена до Генералниот Секретар на Советот на Европа.

2. Ова откажување започнува да важи првиот ден од месецот кој следи по истекот на период од три месеци од денот кога Генералниот Секретар ја примил нотификацијата.

3. Откажувањето од Конвенцијата автоматски повлекува и откажување од овој Протокол.

Член 35

Нотификации

Генералниот Секретар на Советот на Европа ги известува Државите членки на Советот на Европа и секоја Држава која пристапила кон овој Протокол за:

а. секое потпишување;

б. депонирање на секој инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување;

в. секој датум на влегување во сила на овој Протокол, во согласност со членовите 30 и 31;

г. сите други дејства, изјави, нотификации или дописи во врска со овој Протокол.

Врз основа на тоа, долупотпишаните, прописно овластени за таа цел, го потпишаа овој Протокол.

Направено во Стразбур, на 8 ноември 2001 година, на француски и англиски јазик, така што двата текста се еднакво веродостојни, во еден единствен примерок што ќе биде депониран во архивите на Советот на Европа. Генералниот Секретар на Советот на Европа ќе им достави заверено копие на секоја Држава членка на Советот на Европа, како и на секоја Држава која не е членка а која и пристапила на Конвенцијата.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J I

PËR RATIFIKIMIN E PROTOKOLLIT TË DYTË PLOTËSUES TË KONVENTËS EVROPIANE PËR NDIHMË RECIPROKE JURIDIKE NË MATERIEIN PENALE

Neni 1

Ratifikohet Protokolli i dytë plotësues i Konventës Evropiane për ndihmë reciproke juridike në materien penale, i miratuar më 8 nëntor të vitit 2001 në Strazburg nga ana e vendeve anëtare të Këshillit të Evropës.

Neni 2

Protokolli në origjinal në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase është si vijon:

Neni 3

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

22.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ФАКУЛТАТИВНИОТ ПРОТОКОЛ КОН КОНВЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛИМИНИРАЊЕ НА СИТЕ ФОРМИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА ВРЗ ЖЕНИТЕ

Се прогласува Законот за ратификација на Факултативниот протокол кон Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3005/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р Никола Поповски, с.р.

ЗА К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ФАКУЛТАТИВНИОТ ПРОТОКОЛ КОН КОНВЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛИМИНИРАЊЕ НА СИТЕ ФОРМИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА ВРЗ ЖЕНИТЕ

Член 1

Се ратификува Факултативниот протокол кон Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените, усвоен во Њујорк на 6 октомври 1999 година.

Член 2

Протоколот во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women

The States Parties to the present Protocol,

Noting that the Charter of the United Nations reaffirms faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women,

Also noting that the Universal Declaration of Human Rights proclaims that all human beings are born free and equal in dignity and rights and that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, including distinction based on sex,

Recalling that the International Covenants on Human Rights and other international human rights instruments prohibit discrimination on the basis of sex,

Also recalling the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women ("the Convention"), in which the States Parties thereto condemn discrimination against women in all its forms and agree to pursue by all appropriate means and without delay a policy of eliminating discrimination against women,

Reaffirming their determination to ensure the full and equal enjoyment by women of all human rights and fundamental freedoms and to take effective action to prevent violations of these rights and freedoms,

Have agreed as follows:

Article 1

A State Party to the present Protocol ("State Party") recognizes the competence of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women ("the Committee") to receive and consider communications submitted in accordance with article 2.

Article 2

Communications may be submitted by or on behalf of individuals or groups of individuals, under the jurisdiction of a State Party, claiming to be victims of a violation of any of the rights set forth in the Convention by that State Party. Where a communication is submitted on behalf of individuals or groups of individuals, this shall be with their consent unless the author can justify acting on their behalf without such consent.

Article 3

Communications shall be in writing and shall not be anonymous. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party to the Convention that is not a party to the present Protocol.

Article 4

1. The Committee shall not consider a communication unless it has ascertained that all available domestic remedies have been exhausted unless the application of such remedies is unreasonably prolonged or unlikely to bring effective relief.

2. The Committee shall declare a communication inadmissible where:

(a) The same matter has already been examined by the Committee or has been or is being examined under another procedure of international investigation or settlement;

(b) It is incompatible with the provisions of the Convention;

(c) It is manifestly ill-founded or not sufficiently substantiated;

(d) It is an abuse of the right to submit a communication;

(e) The facts that are the subject of the communication occurred prior to the entry into force of the present Protocol for the State Party concerned unless those facts continued after that date.

Article 5

1. At any time after the receipt of a communication and before a determination on the merits has been reached, the Committee may transmit to the State Party concerned for its urgent consideration a request that the State Party take such interim measures as may be necessary to avoid possible irreparable damage to the victim or victims of the alleged violation.

2. Where the Committee exercises its discretion under paragraph 1 of the present article, this does not imply a determination on admissibility or on the merits of the communication.

Article 6

1. Unless the Committee considers a communication inadmissible without reference to the State Party concerned, and provided that the individual or individuals consent to the disclosure of their identity to that State Party, the Committee shall bring any communication submitted to it under the present Protocol confidentially to the attention of the State Party concerned.

2. Within six months, the receiving State Party shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been provided by that State Party.

Article 7

1. The Committee shall consider communications received under the present Protocol in the light of all information made available to it by or on behalf of individuals or groups of individuals and by the State Party concerned, provided that this information is transmitted to the parties concerned.
2. The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present Protocol.
3. After examining a communication, the Committee shall transmit its views on the communication, together with its recommendations, if any, to the parties concerned.
4. The State Party shall give due consideration to the views of the Committee, together with its recommendations, if any, and shall submit to the Committee, within six months, a written response, including information on any action taken in the light of the views and recommendations of the Committee.
5. The Committee may invite the State Party to submit further information about any measures the State Party has taken in response to its views or recommendations, if any, including as deemed appropriate by the Committee, in the State Party's subsequent reports under article 18 of the Convention.

Article 8

1. If the Committee receives reliable information indicating grave or systematic violations by a State Party of rights set forth in the Convention, the Committee shall invite that State Party to cooperate in the examination of the information and to this end to submit observations with regard to the information concerned.
2. Taking into account any observations that may have been submitted by the State Party concerned as well as any other reliable information available to it, the Committee may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to the Committee. Where warranted and with the consent of the State Party, the inquiry may include a visit to its territory.
3. After examining the findings of such an inquiry, the Committee shall transmit these findings to the State Party concerned together with any comments and recommendations.
4. The State Party concerned shall, within six months of receiving the findings, comments and recommendations transmitted by the Committee, submit its observations to the Committee.
5. Such an inquiry shall be conducted confidentially and the cooperation of the State Party shall be sought at all stages of the proceedings.

Article 9

1. The Committee may invite the State Party concerned to include in its report under article 18 of the Convention details of any measures taken in response to an inquiry conducted under article 8 of the present Protocol.
2. The Committee may, if necessary, after the end of the period of six months referred to in article 8.4, invite the State Party concerned to inform it of the measures taken in response to such an inquiry.

Article 10

1. Each State Party may, at the time of signature or ratification of the present Protocol or accession thereto, declare that it does not recognize the competence of the Committee provided for in articles 8 and 9.
2. Any State Party having made a declaration in accordance with paragraph 1 of the present article may, at any time, withdraw this declaration by notification to the Secretary-General.

Article 11

A State Party shall take all appropriate steps to ensure that individuals under its jurisdiction are not subjected to ill treatment or intimidation as a consequence of communicating with the Committee pursuant to the present Protocol.

Article 12

The Committee shall include in its annual report under article 21 of the Convention a summary of its activities under the present Protocol.

Article 13

Each State Party undertakes to make widely known and to give publicity to the Convention and the present Protocol and to facilitate access to information about the views and recommendations of the Committee, in particular, on matters involving that State Party.

Article 14

The Committee shall develop its own rules of procedure to be followed when exercising the functions conferred on it by the present Protocol.

Article 15

1. The present Protocol shall be open for signature by any State that has signed, ratified or acceded to the Convention.

2. The present Protocol shall be subject to ratification by any State that has ratified or acceded to the Convention. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
3. The present Protocol shall be open to accession by any State that has ratified or acceded to the Convention.
4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 16

1. The present Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the present Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 17

No reservations to the present Protocol shall be permitted.

Article 18

1. Any State Party may propose an amendment to the present Protocol and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate any proposed amendments to the States Parties with a request that they notify her or him whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting on the proposal. In the event that at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.
2. Amendments shall come into force when they have been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of the States Parties to the present Protocol in accordance with their respective constitutional processes.
3. When amendments come into force, they shall be binding on those States Parties that have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments that they have accepted.

Article 19

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation shall take effect six months after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.
2. Denunciation shall be without prejudice to the continued application of the provisions of the present Protocol to any communication submitted under article 2 or any inquiry initiated under article 8 before the effective date of denunciation.

Article 20

The Secretary-General of the United Nations shall inform all States of:

- (a) Signatures, ratifications and accessions under the present Protocol;
- (b) The date of entry into force of the present Protocol and of any amendment under article 18;
- (c) Any denunciation under article 19.

Article 21

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States referred to in article 25 of the Convention.

**Факултативен протокол кон
Конвенцијата за елиминирање на сите форми на
дискриминација врз жените**

Земјите членки на овој Протокол,

Констатирајќи дека Повелбата на Обединетите нации ја реafirмира вербата во основните права на човекот, во достоинството и вредноста на човековата личност и во еднаквоста на правата меѓу мажите и жените,

Констатирајќи исто така дека Универзалната декларација за правата на човекот прокламира дека сите човечки суштества се раѓаат слободни и еднакви во достоинството и правата и дека секој човек има право да ги ужива сите права и слободи утврдени со Декларацијата, без никакви разлики, вклучително и разлики врз основа на нивниот пол,

Потсетувајќи дека меѓународните пактови за човековите права и меѓународни инструменти за правата на човекот ја забрануваат дискриминацијата врз основа на полот,

Потсетувајќи исто така дека Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените (во понатамошниот текст: "Конвенција"), со која државите членки ја осудуваат дискриминацијата врз жените во сите нејзини форми и се согласуваат да постигнат, преку сите соодветни средства и без одлагање, политика на елиминирање на дискриминација врз жените,

Потврдувајќи ја својата решеност да обезбедат целосно и рамноправно уживање на сите човекови права и основни слободи за секоја жена, и да преземат ефикасна акција за спречување на кршењето на овие права и слободи,

Се согласија на следново:

Член 1

Секоја земја членка на овој Протокол (во понатамошниот текст: "земја членка") ја признава надлежноста на Комитетот за елиминирање на дискриминација врз жените (во понатамошниот текст: "Комитет"), да ги прима и разгледува претставките поднесени согласно членот 2.

Член 2

Претставките може да бидат доставени од страна или во име на поединци или група на поединци кои се под надлежност на земја членка, а кои тврдат дека се жртви на кршење на било кое од правата утврдени со Конвенцијата од страна на таа земја членка.

Член 3

Претставките треба да бидат проднесувани во писмена форма и не може да бидат анонимни. Претставка која е проднесена против некоја земја која е членка на Конвенцијата, но не е членка на овој Протокол, нема да биде прифатена од страна на Комитетот.

Член 4

1. Комитетот нема да разгледува претставка пред да утврди дека се исцрпени сите достапни домашни правни лекови, освен ако примената на таквите лекови неразумно се одолговлекува или ако постои веројатност дека помошта нема да биде ефикасна.

2. Комитетот ќе ја прогласи претставката за неприфатлива доколку:

(а) Комитетот веќе го разгледувал истото прашање или тоа е предмет на постапување во рамките на друга меѓународна истражна постапка или решавање;

(б) не е во согласност со одредбите на Конвенцијата;

(в) очигледно е неоснована или недоволно е образложена;

(г) се работи за злоупотреба на правото на поднесување на претставка.

(д) фактите кои се предмет на претставката настанале пред датумот на стапување на сила на предметниот Протокол за таа земја членка, освен кога тие факти продолжиле и после тој датум.

Член 5

1. Во секој момент, по приемот на претставката, а пред да донесе одлука за предметот, Комитетот може до засегнатата земја членка да поднесе барање за преземање на потребните времени мерки со кои би се спречило да дојде до ненадоместлива штета за жртвата на наводното кршење на правата.

2. Кога Комитетот го користи своето право согласно ставот 1 на овој член, тоа не прејудицура одлука за прифатливоста или за предметот на претставката.

Член 6

1. Освен ако Комитетот одлучи дека претставката е неприфатлива без да е обрати до засегнатата земја членка, и под услов ако поединецот или поединците се согласиле нивниот идентитет да и се соопшти на земјата членка, Комитетот доверливо ја запознава секоја земја членка со секоја претставка која и е доставена согласно овој Протокол.

2. Земјата членка која ја примила претставката, во рок од шест месеци до Комитетот ќе поднесе писмено објаснување или изјава која го појаснува предметот на претставката или правниот лек, доколку постои, кој можел да биде искористен во земјата членка.

Член 7

1. Претставките поднесени согласно овој Протокол Комитетот ќе ги разгледува земајќи ги предвид сите достапни информации обезбедени од страна на поединците или групите на поединци и од страна на земјите членки, под услов ваквите информации да се проследат и до заинтересираните страни.
2. Разгледувањето на претставките согласно овој Протокол, Комитетот ќе го врши на затворени состаноци.
3. По разгледување на претставките, Комитетот, своите ставови околу претставката, како и препораките, доколку ги има ќе ги достави до заинтересираните страни.
4. Земјите членки ќе им посветат должно внимание на ставовите на Комитетот и на евентуалните препораки, и во рок од шест месеци до Комитетот ќе достави писмен одговор, заедно со информации за активностите кои ги презела врз основа на ставовите и препораките на Комитетот.
5. Комитетот може да ја покани земјата членка да достави дополнителни информации за мерките кои ги презела како одговор на неговите ставови и евентуални препораки, а доколку Комитетот смета дека е соодветно, истото да биде содржано во понатамошните извештаи на земјите членки согласно членот 18 од Конвенцијата.

Член 8

1. Ако Комитетот добие сигурни информации, дека некоја земја членка сериозно и систематски ги повредува правата утврдени со Конвенцијата, тогаш тој ја повикува земјата да соработува при истражување на точноста на таквите информации и за таа цел да достави примедби кои се однесуваат на предметната информација.
2. Земајќи ги предвид примедбите кои ги поднела државата членка како и сите други сигурни информации, Комитетот може да именува еден или повеќе свои членови да спроведат истрага и за тоа итно да го известат Комитетот. Кога околностите тоа го бараат и ако државата членка е согласна, истрагата може да вклучи и посета на нејзината територија.
3. По разгледувањето на наодите на таквата истрага, Комитетот наодите, заедно со сите коментари и препораки, ќе ги проследи до државата членка.

Член 9

1. Комитетот ќе ја повика земјата членка во својот извештај согласно членот 18 од Конвенцијата да ги вклучи и деталите околу сите мерки превземени како одговор на истрагата спроведена согласно членот 8 на овој Протокол.
2. По истекот на рокот од шест месеци предвиден со ставот 4, член 8, Комитетот може, доколку е потребно да ја повика односната држава членка да го извести за мерките превземени како одговор на истрагата.

Член 10

1. Секоја земја членка може, во моментот на потпишување, ратификација или пристапување на овој протокол да изјави дека не ја прифаќа надлежноста на Комитетот предвидена со членовите 8 и 9.

2. Секоја земја членка која дала изјава согласно ставот 1 на овој член, може во секое време да ја повлече оваа изјава со известување до Генералниот секретар.

Член 11

Земјата членка ќе ги преземе сите соодветни чекори со кои ќе осигура дека поединците кои се под нејзина надлежност не се малтретирани или заплашувани како последица на поднесување на претставка до Комитетот, согласно овој Протокол.

Член 12

Секоја земја членка се обврзува, во својот годишен извештај согласно членот 21 од Конвенцијата да приложи и резиме за своите активности согласно овој Протокол.

Член 13

Секоја земја членка се обврзува дека Конвенцијата и овој Протокол ќе бидат општопознати и ќе им даде публицитет и дека ќе го олесни пристапот до ставовите и препораките на Комитетот, особено за работи во кои е вклучена земјата членка.

Член 14

Комитетот ќе донесе свој деловник за работа по кој ќе постапува при извршувањето на функциите кои му се доверени со овој Протокол.

Член 15

1. Овој Протокол е отворен за потпис од секоја земја која ја потпишала, ратификувала или и пристапила на Конвенцијата.
2. Овој Протокол подлежи на ратификација од било која земја која ја ратификувала или и пристапила на Конвенцијата. Инструментите за ратификација или пристапување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на ОН.
3. Овој Протокол ќе биде отворен за пристапување од страна на било која држава која ја ратификувала или и пристапува на Конвенцијата.
4. Пристапувањето ќе стапи на сила со депонирање на инструмент за пристапување до Генералниот секретар на Обединетите нации.

Член 16

Овој Протокол ќе стапи на сила три месеци по депонирањето на десеттиот инструмент за ратификација или пристапување.

2. За секоја земја која овој Протокол ќе го ратификува или ќе пристапи кон него по неговото стапување во сила, Протоколот ќе стапи на сила еден месец по депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација.

Член 17

На овој Протокол не се дозволени никакви резерви.

Член 18

1. Секоја земја членка може да предложи амандман и да го достави истиот кај Генералниот секретар на ОН. Генералниот секретар во тој случај ќе го препрати доставениот амандман до земјите членки со барање да известат за својот став дали да се одржи Конференција на земјите членки за разгледување и гласање по предлозите. Доколку најмалку една третина од земјите членки со во корист на таквата конференција, Генералниот секретар ќе свика конференција под покровителство на Обединетите нации. Секој амандман усвоен од мнозинство на земјите членки кои се присутни и гласаат на конференцијата, ќе биде поднесен до Генералното собрание на Обединетите нации за одобрение.

2. Амандманите ќе стапат на сила по неговото одобрување од страна на Генералното собрание и прифаќање од две третини на земјите членки.

3. Кога амандман стапува на сила, тој ќе биде обврзувачки за оние земји кои го прифатиле, додека другите земји членки сèуште ќе бидат обврзани со одредбите на овој Протокол и на предходните амандмани кои ги прифатиле.

Член 19

1. Секоја земја може да го откаже овој Протокол во секое време со писмено известување до Генералниот секретар на ОН, кој потоа ќе ги информира другите земји членки и потписнички на Конвенцијата. Откажувањето ќе стапи на сила една година по приемот на известувањето на Генералниот секретар.

2. Откажувањето нема да ја ослободи Земјата членка од примената на одредбите на овој протокол за било која претставка подленсена согласно членот 2 или истрага покрената согласно членот 8 пред пред датумот на кој откажувањето влегува во сила.

Член 20

Генералниот секретар на Обединетите нации ќе ги информира сите држави за:

- а) Потпишување, ратификација или пристапување кон овој Протокол;
- б) Датумот на влегување во сила на овој Протокол и на било кој амандман согласно членот 18;
- в) Секое откажување согласно член 19.

Член 21

1. Овој Протокол, чии арапски, кинески, англиски, француски, руски и шпански текстови се подеднакво автентични, ќе биде депониран во архивите на Обединетите нации.

2. Генералниот секретар на Обединетите нации ќе достави потврдени копии на Протоколот на сите земји наведени во членот 25 од Конвенцијата.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J I
PËR RATIFIKIMIN E PROTOKOLLIT FAKULTATIV NDAJ KONVENTËS PËR
ELIMINIMIN E TË GJITHA FORMAVE TË DISKRIMINIMIT NDAJ GRAVE

Neni 1

Ratifikohet Protokolli fakultativ ndaj Konventës për eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit ndaj grave, i miratuar në Nju Jork, më 6 tetor të vitit 1999.

Neni 2

Protokolli në original në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase është si vijon:

Neni 3

Ky Ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

23.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ФАКУЛТАТИВНИОТ
ПРОТОКОЛ КОН КОНВЕНЦИЈАТА ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО КОЈ СЕ ОДНЕСУВА
НА ВКЛУЧУВАЊЕ НА ДЕЦА ВО ВООРУЖЕНИ КОНФЛИКТИ

Се прогласува Законот за ратификација на Факултативниот протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на вклучување на деца во вооружени конфликти,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3004/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р **Никола Поповски, с.р.**

З А К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ФАКУЛТАТИВНИОТ ПРОТОКОЛ КОН КОНВЕНЦИЈАТА
ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО КОЈ СЕ ОДНЕСУВА НА ВКЛУЧУВАЊЕ НА ДЕЦА
ВО ВООРУЖЕНИ КОНФЛИКТИ

Член 1

Се ратификува Факултативниот протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на вклучување на деца во вооружени конфликти, усвоен на 25 мај 2000 година на Генералното собрание на ООН.

Член 2

Протоколот во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

**Optional Protocol to the Convention
on the Rights of the Child
on the involvement of children in
armed conflicts**

The States Parties to the present Protocol,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists to strive for the promotion and protection of the rights of the child,

Reaffirming that the rights of children require special protection, and calling for continuous improvement of the situation of children without distinction, as well as for their development and education in conditions of peace and security,

Disturbed by the harmful and widespread impact of armed conflict on children and the long-term consequences it has for durable peace, security and development,

Condemning the targeting of children in situations of armed conflict and direct attacks on objects protected under international law, including places that generally have a significant presence of children, such as schools and hospitals,

Noting the adoption of the Rome Statute of the International Criminal Court, in particular, the inclusion therein as a war crime, of conscripting or enlisting children under the age of 15 years or using them to participate actively in hostilities in both international and non-international armed conflicts,

Considering therefore that to strengthen further the implementation of rights recognized in the Convention on the Rights of the Child there is a need to increase the protection of children from involvement in armed conflict,

Noting that article 1 of the Convention on the Rights of the Child specifies that, for the purposes of that Convention, a child means every human being below the age of 18 years unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier,

Convinced that an optional protocol to the Convention that raises the age of possible recruitment of persons into armed forces and their participation in hostilities will contribute effectively to the implementation of the principle that the best interests of the child are to be a primary consideration in all actions concerning children,

Noting that the twenty-sixth International Conference of the Red Cross and Red Crescent in December 1995 recommended, inter alia, that parties to conflict take every feasible step to ensure that children below the age of 18 years do not take part in hostilities,

Welcoming the unanimous adoption, in June 1999, of International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, which prohibits, inter alia, forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict,

Condemning with the gravest concern the recruitment, training and use within and across national borders of children in hostilities by armed groups distinct from the armed forces of a State, and

recognizing the responsibility of those who recruit, train and use children in this regard,

Recalling the obligation of each party to an armed conflict to abide by the provisions of international humanitarian law,

Stressing that the present Protocol is without prejudice to the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations, including Article 51, and relevant norms of humanitarian law,

Bearing in mind that conditions of peace and security based on full respect of the purposes and principles contained in the Charter and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of children, in particular during armed conflicts and foreign occupation,

Recognizing the special needs of those children who are particularly vulnerable to recruitment or use in hostilities contrary to the present Protocol owing to their economic or social status or gender,

Mindful of the necessity of taking into consideration the economic, social and political root causes of the involvement of children in armed conflicts,

Convinced of the need to strengthen international cooperation in the implementation of the present Protocol, as well as the physical and psychosocial rehabilitation and social reintegration of children who are victims of armed conflict,

Encouraging the participation of the community and, in particular, children and child victims in the dissemination of informational and educational

programmes concerning the implementation of the Protocol,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall take all feasible measures to ensure that members of their armed forces who have not attained the age of 18 years do not take a direct part in hostilities.

Article 2

States Parties shall ensure that persons who have not attained the age of 18 years are not compulsorily recruited into their armed forces.

Article 3

1. States Parties shall raise the minimum age for the voluntary recruitment of persons into their national armed forces from that set out in article 38, paragraph 3, of the Convention on the Rights of the Child, taking account of the principles contained in that article and recognizing that under the Convention persons under the age of 18 years are entitled to special protection.

2. Each State Party shall deposit a binding declaration upon ratification of or accession to the present Protocol that sets forth the minimum age at which it will permit voluntary recruitment into its national armed forces and a description of the safeguards it has adopted to ensure that such recruitment is not forced or coerced.

3. States Parties that permit voluntary recruitment into their national armed forces under the age of 18 years shall maintain safeguards to ensure, as a minimum, that:

(a) Such recruitment is genuinely voluntary;

(b) Such recruitment is carried out with the informed consent of the person's parents or legal guardians;

(c) Such persons are fully informed of the duties involved in such military service;

(d) Such persons provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service.

4. Each State Party may strengthen its declaration at any time by notification to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations, who shall inform all States Parties. Such notification shall take effect on the date on which it is received by the Secretary-General.

5. The requirement to raise the age in paragraph 1 of the present article does not apply to schools operated by or under the control of the armed forces of the States Parties, in keeping with articles 28 and 29 of the Convention on the Rights of the Child.

Article 4

1. Armed groups that are distinct from the armed forces of a State should not, under any circumstances, recruit or use in hostilities persons under the age of 18 years.

2. States Parties shall take all feasible measures to prevent such recruitment and use, including the adoption of legal measures necessary to prohibit and criminalize such practices.

3. The application of the present article shall not affect the legal status of any party to an armed conflict.

Article 5

Nothing in the present Protocol shall be construed as precluding provisions in the law of a State Party or in international instruments and international humanitarian law that are more conducive to the realization of the rights of the child.

Article 6

1. Each State Party shall take all necessary legal, administrative and other measures to ensure the effective implementation and enforcement of the provisions of the present Protocol within its jurisdiction.

2. States Parties undertake to make the principles and provisions of the present Protocol widely known and promoted by appropriate means, to adults and children alike.

3. States Parties shall take all feasible measures to ensure that persons within their jurisdiction recruited or used in hostilities contrary to the present Protocol are demobilized or otherwise released from service. States Parties shall, when necessary, accord to such persons all appropriate assistance for their physical and psychological recovery and their social reintegration.

Article 7

1. States Parties shall cooperate in the implementation of the present Protocol, including in the prevention of any activity contrary thereto and in the rehabilitation and social reintegration of persons who are victims of acts contrary thereto, including through technical cooperation and financial assistance. Such assistance and cooperation will be undertaken in consultation with the States Parties

concerned and the relevant international organizations.

2. States Parties in a position to do so shall provide such assistance through existing multilateral, bilateral or other programmes or, inter alia, through a voluntary fund established in accordance with the rules of the General Assembly.

Article 8

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol, including the measures taken to implement the provisions on participation and recruitment.

2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports it submits to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 9

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The Secretary-General, in his capacity as depositary of the Convention and the Protocol, shall inform all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention of each instrument of declaration pursuant to article 3.

Article 10

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 11

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General. If, however, on the expiry of that year the denouncing State Party is engaged in armed conflict, the denunciation shall not take effect before the end of the armed conflict.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party

from its obligations under the present Protocol in regard to any act that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 12

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

Article 13

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

**Факултативен протокол
кон Конвенцијата за правата на
децата кој се однесува на
вклучување на деца во
вооружени конфликти**

Земјите членки на овој Протокол,

Охрабрани од преголемата поддршка на Конвенцијата за правата на детето, која ја покажува широко распространетата определеност што постои за унапредување и заштита на правата на детето,

Потврдувајќи дека правата на децата бараат посебна заштита и повикувајќи на постојано подобрување на положбата на децата без разлика, како и нивниот развој и едукација во услови на мир и безбедност,

Вознемирани од штетното и трајно влијание кое вооружените конфликти го имаат врз децата и долгорочните последици кои ги оставаат врз трајниот мир, безбедност и развој,

Осудувајќи кога децата се избираат за цели во ситуации на вооружен конфликт и директни напади врз објекти заштитени со меѓународното право, вклучувајќи ги и местата каде што општо се присутни голем број на деца, како што се училиштата и болниците,

Забележувајќи дека усвојувањето на Римскиот статут за Меѓународниот кривичен суд, особено дека како воено кривично дело е предвидено и регрутирањето или стапувањето во војна служба на деца под 15 годишна возраст или нивно користење за активно учество во непријателствата во меѓународни и немеѓународни вооружени конфликти,

Сметајќи дека за и понатаму да се зајакне имплементацијата на правата признати со Конвенцијата

за правата на детето, потребно е да се зголеми заштитата на децата од вклучување во вооружен конфликт,

Забележувајќи дека членот 1 од Конвенцијата за правата на детето утврдува дека за целите на таа Конвенција за дете се смета секое човечко суштество под 18 годишна возраст, доколку под законите кои се применуваат за детето, полнолетството не се стекнува порано,

Убедени дека факултативен протокол кон Конвенцијата со кој се подигнува минималната возраст за можното регрутирање на лицата во вооружените сили и нивното учество во непријателствата ефикасно ќе допринесе за примена на принципот дека во сите дејствија кои се однесуваат на децата, најдобрите интереси на детето ќе бидат од примарно значење,

Забележувајќи дека на дваесет и шестата Меѓународна конференција на Црвениот крст и Црвената полумесечина во декември 1995 година меѓу другото препорачано страните во конфликтот да ја преземат секоја можна мерка со која би се осигурало дека децата под 18 годишна возраст нема да учествуваат во непријателствата,

Поздравувајќи ја едногласната одлука во јуни 1999 година на Конвенцијата на Меѓународната организација на труд број 182 за забрана и итна акција за елиминирање на сите форми на најлошите видови на детски труд, која меѓу другото забранува насилна или присилно регрутирање на деца за употреба во вооружен конфликт,

Осудувајќи ги со најсериозна загриженост регрутирањето, обуката и употребата во и надвор од државните граници на децата во непријателствата од страна на вооружените групи, надвор од регуларните вооружени сили, и

признавајќи ја одговорноста на оние кои регуртираат, обучуваат и користат деца во оваа смисла,

Потсетувајќи ја обврската на секоја страна во вооружениот конфликт да се придржува на одредбите на меѓународното хуманитарно право,

Потенцирајќи дека постојниот Протокол не оди на штета на целите и принципите кои се содржани во Повелбата на Обединетите нации, вклучително и членот 51 и релевантните норми на хуманитарното право,

Имајќи предвид дека условите на мир и безбедност засновани на целосно почитување на целите и принципите содржани во Повелбата и почитување на важечките инструментите за заштита на човековите права се неопходни за целосна заштита на децата, особено за време на вооружени конфликти и странска окупација,

Препознавајќи ги посебните потреби на оние деца кои заради нивниот економски или социјален статус или пол се особено подложни на регуртирање или искористување во непријателствата спротивно на постоечкиот Протокол,

Свесни за потребата да се земат предвид економските, социјалните и политичките причинители за вклучување на децата во вооружените конфликти,

Убедени од потребата за зајакнување на меѓународната соработка во спроведувањето на овој Протокол, како и физичката, и психосоцијалната рехабилитација и социјалната реинтеграција на децата кои се жртви на вооружен судир,

Поттикнувајќи го учеството на заедницата и особено, децата и децата жртви во ширењето на информациите и едукативните

програми кои ќе се погрижат за спроведувањето на Протоколот,

Се согласија за следново:

Член 1

Земјите членки ќе ги преземат сите можни мерки со кои ќе се обезбеди дека припадниците на нивните вооружени сили кои не наполниле осумнаесет години не земаат директно учество во непријателските дејства.

Член 2

Земјите членки ќе осигураат дека лицата кои не наполниле 18 години не се подлежат на задолжителна воена служба во нивните вооружени сили.

Член 3

1. Земјите членки ќе ја подигнат минималната старосна граница за доброволно регуртирање на лица во нивните национални вооружени сили до утврдената во членот 38 став 3 на Конвенцијата за правата на детето, имајќи ги предвид принципите содржани во овој член и признавајќи дека според Конвенцијата лицата под 18 годишна возраст имаат право на специјална заштита.

2. Секоја земја членка ќе депонира обрзувачка декларација при ратификацијата или пристапувањето кон овој Протокол која ја поставува минималната старосна граница на која таа дозволува доброволна регрутација во нејзините национални вооружени сили и опис на заштитните мерки кои ги усвоила за да обезбеди дека ваквата регрутација не е присилна и принудна.

3. Земјите членки кои дозволуваат доброволна регрутација во нивните национални вооружени сили под 18 годишна возраст ќе ги одржуваат

заштитните мерки за да осигураат како минимум дека:

- а) таквата регрутација е навистина доброволна;
- б) таквата регрутација е спроведена по изречна согласност на родителите на лицето или неговите старатели;
- в) таквите лица се целосно информирани за обврските кои произлегуваат од таквата воена служба;
- г) таквите лица достават соодветен доказ за возраста пред приемот во националната воена служба.

4. Секоја земја може да ја зајакне својата декларација во било кое време со известување до Генералниот секретар на Обединетите нации во таа смисла, кој потоа ќе ги информира сите земји членки. Таквото известување ќе стапи на сила на денот на кој е примена од Генералниот секретар.

5. Барањето да се подигне возраста во ставот 1 на овој член не се однесува на училиштата кои се упраздувани или се под контрола на вооружените сили на земјите членки, а во врска со членовите 28 и 29 од Конвенцијата на правата на детето.

Член 4

1. Вооружените групи кои не се вооружени сили на државата ниту под еден услов нема да регрутираат во непријателствата лица под 18 годишна возраст.

2. Земјите членки ќе ги преземат сите изводливи мерки за да го спречат таквото регрутирање и употреба, вклучително и усвојување на правни мерки кои се неопходни

за забрана и санкционирање на таквите постапки.

3. Примената на овој член нема да има влијание врз правниот статус на било која страна во вооружен конфликт.

Член 5

Ништо во овој Протокол нема да се смета дека преовладува во поглед на законските одредби на државата членка или на меѓународни инструменти и меѓународното хуманитарно право кое се посоодветни во остварувањето на правата на детето.

Член 6

1. Во рамките на својата надлежност, секоја земја членка ќе ги преземе сите неопходни правни, управни и други мерки за да обезбеди ефикасно спроведување и примена на одредбите од овој Протокол.

2. Земјите членки се обврзуваат дека одредбите на овој Протокол ќе бидат широко познати и промовирани на соодветен начин кај возрасните и децата.

3. Земјите членки ќе ги преземат сите можни мерки за да обезбедат дека лицата под нивната надлежност, кои се регрутирани или користени во непријателствата, спротивно на одредбите на постојниот Протокол, ќе бидат демобилизирани или на друг начин ослободени од службата. Земјите членки, кога тоа е неопходно, ќе обезбедат соодветна помош за таквите лица за нивното физичко и психичко опоравување и социјална реинтеграција.

Член 7

1. Земјите членки ќе соработуваат во примената на овој Протокол, вклучувајќи и превенција на било

која активност која е спротивна на него и во рехабилитацијата и социјалната реинтеграција на лицата кои се жртви на делата спротивни на Протоколот, вклучително преку техничка соработка и финансиска помош. Ваквата помош и соработка ќе се одвива во консултации со засегнатите земји членки и релевантните меѓународни организации.

2. Земјите членки кои се во можност да го сторат тоа, ќе ја обезбедат таквата помош преку постојните мултилатерални, билатерални или други програми, или меѓу другото, преку волонтерски фонд, кој би бил основан согласно правилата на Генералното собрание.

Член 8

1. Секоја земја во рок од две години по стапувањето во сила на овој Протокол за таа земја членка ќе поднесе извештај до Комитетот за правата на децата во кој ќе даде сеопфатна информација за мерките кои ги презела за имплементација на одредбите на Протоколот.

2. По поднесувањето на сеопфатниот извештај, секоја земја членка, во извештаите кои ги поднесува до Комитетот за правата на децата, согласно членот 44 од Конвенцијата, ќе ја додаде секоја понатамошна информација во однос на имплементацијата на постојниот Протокол. Другите земји членки кон Протоколот ќе поднесуваат извештај секои пет години.

3. Комитетот за правата на децата може да бара од земјите членки понатамошни информации за имплементацијата на овој Протокол.

Член 9

1. Овој Протокол е отворен за потпис од секоја земја која е членка

на Конвенцијата, или ја потпишала истата.

2. Овој Протокол подлежи на ратификација и е отворен за пристапување од било која земја која е членка на Конвенцијата или ја потпишала истата. Инструментите за ратификација или пристапување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на ОН.

3. Генералниот секретар, во неговото својство како депозитар на Конвенцијата и на Протоколот ќе ги информира земјите членки на Конвенцијата и сите земји кои ја потпишале истата за секоја декларација дадена согласно членот 3.

Член 10

1. Овој Протокол ќе стапи на сила три месеци по депонирањето на десеттиот инструмент за ратификација или пристапување.

2. За секоја земја која овој Протокол ќе го ратификува или ќе пристапи кон него по неговото стапување во сила, Протоколот ќе стапи на сила еден месец по депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација.

Член 11

1. Секоја земја може да го откаже овој Протокол во секое време со писмена нотификација до Генералниот секретар на ОН, кој потоа ќе ги информира другите земји членки и потписнички на Конвенцијата. Откажувањето ќе стапи на сила една година по приемот на известувањето на Генералниот секретар.

2. Откажувањето нема да ја ослободи земјата членка од

обврските од овој Протокол во поглед на било кое дело кое настапило пред датумот на кој откажувањето стапило на сила. Ниту пак откажувањето оди на штета на било кој начин да се продолжи разгледувањето на било каква работа која веќе ја разгледува Комитетот за правата на децата пред датумот на кој стапило на сила откажувањето.

Член 12

1. Секоја земја членка може да предложи амандман и да го достави истиот кај Генералниот секретар на ОН. Генералниот секретар во тој случај ќе го препрати доставениот амандман до земјите членки со барање да известат за својот став дали да се одржи Конференција на земјите членки за разгледување и гласање по предлозите. Во случај, ако во рок од четири месеци од денот на таквата комуникација, најмалку и една третина од земјите членки со во корист на таквата конференција, Генералниот секретар ќе свика конференција под покровителство на Обединетите нации. Секој амандман усвоен од мнозинство на земјите членки кои се присутни и гласаат на конференцијата, ќе биде поднесен до Генералното собрание на Обединетите нации за одобрение.

2. Секој амандман усвоен согласно ставот 1 на овој член ќе стапи на сила по неговото одобрување од страна на Генералното собрание и прифаќање од две третини на земјите членки.

3. Кога амандман стапува на сила, тој ќе биде обврзувачки за оние земји кои го прифатиле, додека другите земји членки сеуште ќе бидат обврзани со одредбите на овој Протокол и на предходните амандмани кои ги прифатиле.

Член 13

1. Овој Протокол, чии арапски, кинески, англиски, француски, руски и шпански текстови се подеднакво автентични, ќе биде депониран во архивите на Обединетите нации.

2. Генералниот секретар на Обединетите нации ќе достави потврдени копии на сите земји членки на Конвенцијата и сите земји кои ја потпишале Конвенцијата.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J I

PËR RATIFIKIMIN E PROTOKOLLIT FAKULTATIV NDAJ KONVENTËS PËR TË DREJTAT E FËMIJËS, QË KA TË BËJË ME PËRFSHIRJEN E FËMIJËVE NË KONFLIKTE TË ARMATOSURA

Neni 1

Ratifikohet Protokolli fakultativ ndaj Konventës për të drejtat e fëmijës, që ka të bëjë me përfshirjen e fëmijëve në konfliktet e armatosura, e miratuar më 25 maj të vitit 2000 në Kuvendin e përgjithshëm të OKB-së.

Neni 2

Protokolli në origjinal në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase është si vijon:

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

24.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ НА СВЕТСКАТА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ ЗА АВТОРСКИ ПРАВА**

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот на Светската организација на интелектуална сопственост за авторски права, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3003/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р Никола Поповски, с.р.

ЗА К О Н**ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ НА СВЕТСКАТА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ ЗА АВТОРСКИ ПРАВА****Член 1**

Се ратификува Договорот на Светската организација на интелектуална сопственост за авторски права донесен во рамките на Светската организација за интелектуална сопственост, на 20 декември 1996 година во Женева.

Член 2

Договорот во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

WIPO COPYRIGHT TREATY

adopted by the Diplomatic Conference of
December 20, 1996, Geneva

Preamble**The Contracting Parties,**

Desiring to develop and maintain the protection of the rights of authors in their literary and artistic works in a manner as effective and uniform as possible,

Recognizing the need to introduce new international rules and clarify the interpretation of certain existing rules in order to provide adequate solutions to the questions raised by new economic, social, cultural and technological developments,

Recognizing the profound impact of the development and convergence of information and communication technologies on the creation and use of literary and artistic works,

Emphasizing the outstanding significance of copyright protection as an incentive for literary and artistic creation,

Recognizing the need to maintain a balance between the rights of authors and the larger public interest, particularly education, research and access to information, as reflected in the Berne Convention,

Have agreed as follows:

ДОГОВОР НА СОИС ЗА АВТОРСКИ ПРАВА

усвоен од Дипломатската конференција
одржана во Женева на 20 декември 1996

Преамбула

Договорните страни,

Сакајќи да ја развијат и одржуваат заштитата на правата на авторите на нивните книжевни и уметнички дела на начин којшто е колку што е можно поефикасен и еднообразен,

Признавајќи ја потребата за воведување нови меѓународни правила и појаснување на интерпретацијата на одредени постоечки правила за да обезбедат соодветни решенија на проблемите покренати со економскиот, општествениот, културниот и технолошкиот развој,

Признавајќи ги длабоките последици од развојот и концентрацијата на информатичките и комуникационите технологии врз творештвото и користењето на книжевните и уметничките дела,

Нагласувајќи го големото значење на заштитата на авторските права, како поттик за книжевно и уметничко творење,

Признавајќи ја потребата за одржување рамнотежа помеѓу правата на авторите и поширокиот интерес на јавноста, особено образованието, истражувањето и пристапот до информациите, како што е определено во Бернската конвенција,

Се согласија на следното:

Article 1

Relation to the Berne Convention

- (1) This Treaty is a special agreement within the meaning of Article 20 of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, as regards Contracting Parties that are countries of the Union established by that Convention. This Treaty shall not have any connection with treaties other than the Berne Convention, nor shall it prejudice any rights and obligations under any other treaties.
- (2) Nothing in this Treaty shall derogate from existing obligations that Contracting Parties have to each other under the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works.
- (3) Hereinafter, "Berne Convention" shall refer to the Paris Act of July 24, 1971 of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works.
- (4) Contracting Parties shall comply with Articles 1 to 21 and the Appendix of the Berne Convention.

Article 2

Scope of Copyright Protection

Copyright protection extends to expressions and not to ideas, procedures, methods of operation or mathematical concepts as such.

Article 3

Application of Articles 2 to 6 of the Berne Convention

Contracting Parties shall apply *mutatis mutandis* the provisions of Articles 2 to 6 of the Berne Convention in respect of the protection provided for in this Treaty.

Article 4

Computer Programs

Computer programs are protected as literary works within the meaning of Article 2 of the Berne Convention. Such protection applies to computer programs whatever may be the mode or form of their expression.

Article 5

Compilations of Data (Databases)

Compilations of data or other material, in any form, which by reason of the selection or arrangement of their contents constitute intellectual creations, are protected as such. This protection does not extend to the data or the material itself and is without prejudice to any copyright subsisting in the data or material contained in the compilation.

Член 1

Врска со Бернска конвенција

1. Овој Договор е посебна спогодба во смисла на член 20 од Бернската конвенција за заштита на книжевните и уметничките дела, што се однесува до Договорните страни коишто се земји на Унијата воспоставена со таа Конвенција. Овој Договор нема да има никаква врска со ниедни други договори освен Бернската конвенција ниту ќе ги исклучи било каквите права и обврски кон било кој друг Договор.
2. Со што од овој Договор нема да бидат поништени постоечките обврски коишто Договорните страни ги имаат една кон друга врз основа на Бернската конвенција за заштита на книжевните и уметничките дела.
3. Во натамошниот текст, "Бернска конвенција" се однесува на Парискиот акт од 24 јули 1971 од Бернската конвенција за заштита на книжевните и уметнички дела.
4. Договорните страни ќе се придржуваат кон членовите 1 до 21 и Прилогот на Бернската конвенција.

Член 2

Обем на заштитата на авторските права

Заштитата на авторските права се однесува на изразувањето, а не на идеите, постапките, методите на работа или математичките концепти како такви.

Член 3

Примена на членовите 2 до 6 од Бернската конвенција

Договорните страни ќе ги применуваат *mutatis mutandis* одредбите од членовите 2 до 6 од Бернската конвенција во однос на заштитата, определена со овој Договор.

Член 4

Компјутерски програми

Компјутерските програми се заштитени како книжевни дела во рамките на значењето на член 2 од Бернската конвенција. Таквата заштита се однесува на компјутерски програми, каков и да е начинот или формата на нивниот израз.

Член 5

Компилација на податоци (Бази на податоци)

Компилација на податоци или друг материјал, во било која форма, која поради причини на изборот или аранжманот на неговата содржина претставуваат интелектуални творби и се заштитени како такви. Оваа заштита не се протега и на самите податоци или материјали и не исклучува било какво авторско право кое постои врз податоците или материјалите, содржани во компилацијата.

Article 6**Right of Distribution**

(1) Authors of literary and artistic works shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of the original and copies of their works through sale or other transfer of ownership.

(2) Nothing in this Treaty shall affect the freedom of Contracting Parties to determine the conditions, of any, under which the exhaustion of the right in paragraph (1) applies after the first sale or other transfer of ownership of the original or a copy of the work with the authorization of the author.

Article 7**Right of Rental**

(1) Authors of

(i) computer programs;

(ii) cinematographic works; and

(iii) works embodied in phonograms, as determined in the national law of Contracting Parties,

shall enjoy exclusive right of authorizing commercial rental to the public of the originals or copies of their works.

(2) Paragraph (1) shall not apply:

(i) in the case of computer programs, where the program itself is not the essential object of the rental; and

(ii) in the case of cinematographic works, unless such commercial rental has led to widespread copying of such works materially impairing the exclusive right of reproduction.

(3) Notwithstanding the provisions of paragraph (1), a Contracting Party that, on April 15, 1994, had and continues to have in force a system of equitable remuneration of authors for the rental of copies of their works embodied in phonograms may maintain that system provided that the commercial rental of works embodied in phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive right of production of authors.

Член 6**Право на дистрибуција**

1. Авторите на книжевни и уметнички дела ќе уживаат исклучиво право да овластат ставање на располагање на јавноста на оригинали и примероци од нивните дела преку продажба или друг пренос на сопственоста.

2. Ништо од овој Договор нема да влијае врз слободата на Договорните страни да ги определат условите, доколку ги има, под кои исцрпувањето на правото од став 1 ќе се применува после првата продажба или друг пренос на сопственоста врз оригиналот или примерок од дело со овластување на авторот.

Член 7**Право на изнајмување**

1. Авторите на

а) компјутерски програми;

б) кинематографски дела; и

в) дела вградени во фонограми, како е определено со националниот закон на Договорни страни,

уживаат исклучиви права на овластување за комерцијално изнајмување на јавноста на оригинали или примероци од нивните дела.

2. Ставот 1 нема да се применува:

а) во случај на компјутерски програми кога самиата програма не е суштествен предмет на изнајмувањето; и

б) во случај на кинематографски дела, освен доколку таквото комерцијално изнајмување не довело до широко умножување на таквите дела нштетувајќи му на исклучивото право на репродукција.

3. Независно од одредбите од став 1, една Договорна страна, која на 15 април 1994 имала и продолжува да има во сила систем на правичен надомест на авторите за изнајмување на примероци од нивните дела вградени во фонограми, може да го задржи тој систем, обезбедувајќи комерцијалното изнајмување на делата вградени во фонограми, да не овозможи појава на материјално загрозување на исклучивото право на репродукција на авторите.

Article 8**Right of Communication to the Public**

Without prejudice to the provisions of Articles 11 (1) (ii), 11 bis (i) and (ii), 11 ter (1) (ii), 14 (1) (ii) and 14 bis (1) of the Berne Convention, authors of literary and artistic works shall enjoy the exclusive right of authorizing any communication to the public of their works, by wire of wireless, including the making available to the public of their works in such a way that members of the public may access these works from a place and at a time individually chosen by them.

Article 9**Duration of the Protection of Photographic Works**

In respect of photographic works, the Contracting Parties shall not apply the provisions of Article 7 (4) of the Berne Convention.

Article 10**Limitations and Exceptions**

(1) Contracting Parties may, in their national legislation, provide for limitations of or exceptions to the rights granted to authors of literary and artistic works under this Treaty in certain special cases that do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the author.

(2) Contracting Parties shall, when applying the Berne Convention, confine any limitations of or exceptions to rights provided for therein to certain special cases that do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the author.

Article 11**Obligations concerning Technological Measures**

Contracting Parties shall provide adequate legal protection and effective legal remedies against the circumvention of effective technological measures that are used by authors in connection with the exercise of their rights under this Treaty or the Berne Convention and that restrict acts, in respect of their works, which are not authorized by the authors concerned or permitted by law.

Член 8**Право на јавно соопштување**

Без исклучување на одредбите од член 11 (1) (ii), 11 bis (1) (i) и (ii), 11 ter (1) (ii), 14 (1) (ii) и 14 bis (1) од Бернската конвенција, авторите на книжевни и уметнички дела уживаат исклучиво право на овластување на било какво јавно соопштување на нивните дела, со жични или безжични средства, вклучувајќи го и ставањето на располагање на јавноста на нивните дела на таков начин припадниците на јавноста да имаат пристап кон овие дела од место и во време одбрано индивидуално од нив.

Член 9**Траење на заштита на фотографските дела**

Во однос на фотографските дела, Договорните страни нема да ги применуваат одредбите од член 7 (4) од Бернската конвенција.

Член 10**Ограничувања и исклучоци**

1. Договорните страни можат, во своите национални законодавства, да обезбедат ограничувања или исклучоци од правата доделени на авторите на книжевни и уметнички дела според овој Договор во одредени посебни случаи кои не се во судир со нормалното користење на делото и неразумно не ги повредуваат легитимните интереси на авторот.

2. Договорните страни при примената на Бернската Конвенција, ќе спречат било какви ограничувања или исклучоци од правата обезбедени во неа на одредени специјални случаи кои не се во судир со нормалното користење на делото и неразумно не ги повредуваат легитимните интереси на авторот.

Член 11**Обврски во врска со технолошките мерки**

Договорните страни ќе обезбедат соодветна правна заштита и ефикасни правни лекови против изигрувањето на ефикасните технолошки мерки што се користат од авторите во врска со остварувањето на нивните права според овој Договор или Бернската конвенција и со кои се ограничуваат дејства, во однос на нивните дела, кои не се одобрени од заинтересираните автори или дозволени со закон.

Article 12**Obligations concerning Rights Management Information**

(1) Contracting parties shall provide adequate and effective legal remedies against any person knowingly performing any of the following act knowing, or with respect civil remedies having reasonable grounds to know, that it will induce, enable, facilitate or conceal an infringement of any right covered by this Treaty or the Berne Convention:

(i) to remove or alter any electronic rights management information without authority;

(ii) to distribute, import for distribution, broadcast or communicate to the public, without authority, works or copies of works knowing that electronic rights management information has been removed or altered without authority.

(2) As used in this Article, "rights management information" means information which identifies the work, the author of the work, the owner of any right in the work, or information about the terms and conditions of use of the work, any numbers or codes that represent such information, when any of these items of information is attached to a copy of a work or appears in connection with the communication of a work to the public.

Article 13**Application in time**

Contracting Parties shall apply the provisions of Article 18 of the Berne Convention to all protection provided for in this Treaty.

Article 14**Provisions of Enforcement of Rights**

(1) Contracting Parties undertake to adopt, in accordance with their legal system, the measures necessary to ensure the application of this Treaty.

Член 12**Обврски во врска со информациите за управување со правата**

1. Договорните страни ќе обезбедат соодветни и ефикасни правни лекови против било кое лице кое со знаење изведува било која од следните активности знаејќи, или пак во однос на граѓанските правни лекови со разумна основа да знае, дека со тоа ќе нанесе, овозможи, олесни или скрие повреда на било кое право, опфатено со овој Договор или со Бернската конвенција.

а) да отстрани или измени било кои електронски информации за управување со правата без овластување;

б) да дистрибуира, увезе заради дистрибуција, радиодифузно емитува, соопштува или става на располагање на јавноста, без овластување, дела или примероци од дела, знаејќи дека електронската информација за правата на управување е отстранета или изменета без овластување.

2. Поимот "информации за управување со правата" користен во овој член значи информации со кои се идентификува делото, авторот на делото, сопственикот на било кое право врз делото, или информација за времетраењето и условите за користење на делото и било кои бројки или кодови кои претставуваат таква информација, кога било која ваква информација е споена кон примерокот на делото или се појави во врска со јавното соопштување на делото.

Член 13**Временска примена**

Договорните страни ќе ги применуваат одредбите од член 18 од Бернската конвенција на целата заштита определена со овој Договор.

Член 14**Одредби за остварување на правата**

1. Договорните страни се обврзуваат да ги усвојат, во согласност со нивниот правен систем, потребните мерки за обезбедување примена на овој Договор.

(2) Contracting Parties shall ensure that enforcement procedures are available under their law so as to permit effective action against any act of infringement of rights covered by this Treaty, including expeditious remedies to prevent infringements and remedies which constitute a deterrent to further infringements.

Article 15 Assembly

(1) (a) The Contracting Parties shall have an Assembly.

(b) Each Contracting Party shall be represented by one delegate who may be assisted by alternate delegates, advisors and experts.

(c) The expenses of each delegation shall be borne by the Contracting Party that has appointed the delegation. The Assembly may ask the World Intellectual Property Organization (hereinafter referred to as "WIPO") to grant financial assistance to facilitate the participation of delegations of Contracting Parties that are regarded as developing countries in conformity with the established practice of the General Assembly of the United Nations or that are countries in transition to a market economy.

(2) (a) The Assembly shall deal with matters concerning the maintenance and development of this Treaty and the application and operation of this Treaty.

(b) The Assembly shall perform the function allocated to it under Article 17(2) in respect of the admission of certain intergovernmental organizations to become party to this Treaty.

(c) The Assembly shall decide the convocation of any diplomatic conference for the revision of this Treaty and give the necessary instructions to the Director General of WIPO for the preparation of such diplomatic conference.

(3) (a) Each Contracting Party that is a State shall have one vote and shall vote only in its own name.

(b) Any Contracting Party that is an intergovernmental organization may participate in the vote, in place of its Member States, with a number of votes equal to the number of its Member States which are party to this Treaty. No such intergovernmental organization shall participate in the vote if any one of its Member States exercises its right to vote and vice versa.

2. Договорните страни ќе обезбедат постапките за спроведување, кои се на располагање според нивниот закон, да дозволат ефикасно дејствување против секое дејствие на повреда на правата опфатени со овој Договор, вклучувајќи и итни мерки за спречување на повреда и правни лекови кои претставуваат пречка за натамошни повреди.

Член 15 Собрание

1. а) Договорните страни ќе имаат Собрание.

б) Секоја Договорна страна ќе биде претставена од еден делегат кому може да му помагаат заменици, советници и експерти.

в) Трошоците на секоја делегација ќе ги покрива Договорната страна која именува таква делегација. Собранието може да побара од СОИС да додели финансиска помош за олеснување на учеството на делегации од Договорните страни кои се сметаат за земји во развој, во согласност со воспоставената пракса на Генералното собрание на Обединетите нации или кои се земји во транзиција кон пазарно стопанство.

2. (а) Собранието расправа за работи во врска со одржувањето и развојот на овој Договор, како и примената и операционализацијата на овој Договор.

(б) Собранието ги врши функциите што му се доделени според член 17 (2) во однос на приемот на одредени меѓувладини организации за станување страна во овој Договор.

(в) Собранието ќе реши за свикнување на било која дипломатска конференција за ревизија на овој Договор и ќе даде потребни инструкции на Генералниот директор на СОИС за подготовка на таквата дипломатска конференција.

3. (а) Секоја Договорна страна која е држава ќе има еден глас и ќе гласа само во свое сопствено име.

(б) Секоја Договорна страна која е меѓувладина организација може да учествува во гласањето, на место на нејзината Држава - членка, со број на гласови еднаков на бројот на нејзината Држава - членка која е страна во овој Договор. Ниедна таква меѓувладина организација нема да учествува во гласањето, доколку некој од претставниците на нејзината Држава - членка го искористи правото да гласа и *vice versa*.

(4) The Assembly shall meet in ordinary once every two years upon convocation by the Director General if WIPO.

(5) The Assembly shall establish its own rules of procedure, including the convocation of extraordinary sessions, the requirements of a quorum and, subject to the provisions of this Treaty, the required majority for various kinds of decisions.

Article 16

International Bureau

The International Bureau of WIPO shall perform the administrative tasks concerning the Treaty.

Article 17

Eligibility for Becoming Party to this Treaty

(1) Any Member State of WIPO may become party to this Treaty.

(2) The Assembly may decide to admit any intergovernmental organization to become party to this Treaty which declares that it is competent in respect of, and has its own legislation binding on all its Member States on, matters covered by this Treaty and that it has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to become party to this Treaty.

(3) The European Community, having made the declaration referred to in the preceding paragraph in the Diplomatic Conference that has adopted this Treaty, may become party to this Treaty.

Article 18

Rights and Obligations under the Treaty

Subject to any specific provisions to the contrary in this Treaty, each Contracting Party shall enjoy all of the rights and assume all of the obligations under this Treaty.

Article 19

Signature of the Treaty

This Treaty shall be open for signature until December 31, 1997, by any Member State of WIPO and by the European Community.

4. Собранието се среќава на редовни седници секоја втора година на покана од Генералниот директор на СОИС.

5. Собранието ќе утврди сопствен деловник за постапки, вклучувајќи и свикување на вонредни седници, барањата за кворум и, согласно на одредбите од овој Договор, потребно мнозинство за различните видови одлуки.

Член 16

Меѓународно биро

Меѓународното биро на СОИС ги извршува административните задачи во врска со Договорот.

Член 17

Услов за постанување Страна на Договорот

1. Секоја Држава - членка на СОИС може да стане Страна во овој Договор.

2. Собранието може да реши дека било која меѓувладина организација која се декларира за надлежна и има свое сопствено законодавство кое е обврзувачко за сите нејзини Држави - членки за работите поврзани со овој Договор да стане Страна во овој Договор, како и дека е правилно овластена, во согласност со нејзините внатрешни постапки за да може да стане Страна во овој Договор.

3. Европската заедница, откако даде изјава наведена во претходниот став на Дипломатската конференција со која го прифаќа овој Договор, може да стане Страна во овој Договор.

Член 18

Права и обврски според Договорот

Доколку со посебни одредби не е поинаку уредено, секоја Договорна страна ќе ги ужива сите права и ќе ги презеде сите предвидени обврски со овој Договор.

Член 19

Потпишување на Договорот

Овој Договор ќе биде отворен за потпишување од било која Држава - членка на СОИС или од Европската заедница до 31 декември 1997.

Article 20**Entry into force of the Treaty**

This Treaty shall enter into force three months after 30 instruments of ratification or accession by States have been deposited with the Director General of WIPO.

Article 21**Effective Date of Becoming Party to the Treaty**

This Treaty shall bind

- (i) the 30 States referred to in Article 20, from the date on which this Treaty has entered into force;
- (ii) each other State from the expiration of three months from the date on which the State has deposited its instrument with the Director General of WIPO.
- (iii) the European Community, from the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification or accession if such instrument has been deposited after the entry into force of this Treaty according to Article 20, or, three months after the entry into force of this Treaty if such instrument has been deposited before the entry into force of this Treaty.
- (iv) any other intergovernmental organization that is admitted to become party to this Treaty, from the expiration of three months after the deposit of its instrument of accession.

Article 22**No Reservations to the Treaty**

No reservation to this Treaty shall be admitted.

Article 23**Denunciation of the Treaty**

This Treaty may be denounced by any Contracting Party by notification addressed to the Director General of WIPO. Any denunciation shall take effect one year from the date on which the Director General of WIPO received the notification.

Член 20**Влегување во сила на Договорот**

Овој Договор ќе влезе во сила три месеци откако 30 инструменти за ратификација или пристапување од Државите бидат депонирани кај Генералниот директор на СОИС.

Член 21**Ефективен датум за станување Страна во Договорот**

Овој Договор ќе биде обврзувачки:

- а) за 30-те Држави наведени во член 20 од денот кога овој Договор влегол во сила;
- б) за секоја друга Држава по протек на три месеци од датумот на кој Државата го депонирала својот инструмент кај Генералниот директор на СОИС;
- в) за Европската заедница, по истекот на три месеци по депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација или пристапување, доколку таков документ е депониран по влегувањето во сила на овој Договор според член 20 или три месеци по влегувањето во сила на овој Договор доколку таков инструмент е депониран пред стапувањето во сила на овој Договор.
- г) за било која друга меѓувладинска организација која е прифатена да стане страна во овој Договор, по истекот на три месеци по депонирањето на нејзиниот инструмент за пристапување.

Член 22.**Одсуство на резерви према Договорот**

Не се дозволува никаква резерва кон овој Договор.

Член 23**Откажување од Договорот**

Овој Договор може да биде откажан од било која Договорна страна со известување адресирано до Генералниот директор на СОИС. Секое откажување ќе влезе во сила една година по датумот на кој Генералниот директор на СОИС го примил известувањето.

Article 24**Languages of the Treaty**

(1) This Treaty is signed in a single original in English, Arabic, Chinese, French, Russian and Spanish languages, the versions in all these languages being equally authentic.

(2) An official text in any language other than those referred to in paragraph (1) shall be established by the Director General of WIPO on the request of an interested party, after consultation with all the interested parties. For the purposes of this paragraph, "interested party" means any Member State of WIPO whose official language, or one of whose official languages, is involved and the European Community, and any other intergovernmental organization that may become party to this Treaty, of one of its official languages is involved.

Article 25**Depository**

The Director General of WIPO is the depository of this Treaty.

Член 24**Јазици на Договорот**

1. Овој Договор е потпишан во единствен оригинал на англиски, арапски, кинески, француски, руски и шпански јазик, а верзиите на сите овие јазици се еднакво автентични.

2. Официјален текст на некој друг јазик освен оние наведени во став 1 ќе биде утврден од Генералниот директор на СОИС на барање на заинтересирана страна по консултации со сите заинтересирани страни. За целите на овој став "заинтересирани страни" значи било која Држава - членка на СОИС чиј официјален јазик или еден од официјалните јазици е во прашање и Европската заедница и било која друга меѓувладина организација која би можела да стане Страна во овој Договор, доколку еден од нејзините официјални јазици е во прашање.

Член 25**Депозитар**

Генералниот директор на СОИС е депозитар на овој Договор.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J I**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES SË ORGANIZATËS BOTËRORE
PËR PRONËSI INTELEKTUALE PËR TË DREJTAT E AUTORIT****Neni 1**

Ratifikohet Marrëveshja e Organizatës botërore për pronësi intelektuale për të drejtat e autorit e miratuar në kuadër të Organizatës botërore për pronësi intelektuale, më 20 dhjetor të vitit 1996 në Gjenevë.

Neni 2

Marrëveshja në original në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase është si vijon:

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

25.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ФАКУЛТАТИВНИОТ ПРОТОКОЛ КОН КОНВЕНЦИЈАТА ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО КОЈ СЕ ОДНЕСУВА НА ПРОДАЖБА НА ДЕЦА, ДЕТСКА ПРОСТИТУЦИЈА И ДЕТСКА ПОРНОГРАФИЈА**

Се прогласува Законот за ратификација на Факултативниот протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на продажба на деца, детска проституција и детска порнографија, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3002/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р Никола Поповски, с.р.

ЗА К О Н**ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ФАКУЛТАТИВНИОТ ПРОТОКОЛ КОН КОНВЕНЦИЈАТА ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО КОЈ СЕ ОДНЕСУВА НА ПРОДАЖБА НА ДЕЦА, ДЕТСКА ПРОСТИТУЦИЈА И ДЕТСКА ПОРНОГРАФИЈА****Член 1**

Се ратификува Факултативниот протокол кон Конвенцијата за правата на детето, кој се однесува на продажба на деца, детска проституција и детска порнографија, усвоен на 25 мај 2000 година од Генералното собрание на ООН.

Член 2

Протоколот во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

**Optional Protocol to the Convention
on the Rights of the Child on the sale
of children, child prostitution and
child pornography**

The States Parties to the present
Protocol.

Considering that, in order further to achieve the purposes of the Convention on the Rights of the Child and the implementation of its provisions, especially articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 and 36, it would be appropriate to extend the measures that States Parties should undertake in order to guarantee the protection of the child from the sale of children, child prostitution and child pornography,

Considering also that the Convention on the Rights of the Child recognizes the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development,

Gravely concerned at the significant and increasing international traffic in children for the purpose of the sale of children, child prostitution and child pornography,

Deeply concerned at the widespread and continuing practice of sex tourism, to which children are especially vulnerable, as it directly promotes the sale of children, child prostitution and child pornography,
Recognizing that a number of particularly vulnerable groups, including girl children, are at greater risk of sexual exploitation and that girl children are disproportionately represented among the sexually exploited,

Concerned about the growing availability of child pornography on the Internet and other evolving technologies, and recalling the International Conference on Combating Child Pornography on the Internet, held in Vienna in 1999, in particular its conclusion calling for the worldwide criminalization of the production, distribution, exportation, transmission, importation, intentional possession and advertising of child pornography, and stressing the importance of closer cooperation and partnership between Governments and the Internet industry,
Believing that the elimination of the sale of children, child prostitution and child pornography will be facilitated by adopting a holistic approach, addressing the contributing factors, including underdevelopment, poverty, economic disparities, inequitable socio-economic structure, dysfunctioning families, lack of education, urban-rural migration, gender discrimination, irresponsible adult sexual behaviour, harmful traditional practices, armed conflicts and trafficking in children,

Believing also that efforts to raise public awareness are needed to reduce consumer demand for the sale of children, child prostitution and child pornography, and believing further in the importance of strengthening global partnership among all actors and of improving law enforcement at the national level,

Noting the provisions of international legal instruments relevant to the protection of children, including the Hague Convention on Protection of Children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption, the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, the Hague Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children, and International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour.

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists for the promotion and protection of the rights of the child,

Recognizing the importance of the implementation of the provisions of the Programme of Action for the Prevention of the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography and the Declaration and Agenda for Action adopted at the World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children, held in Stockholm from 27 to 31 August 1996, and the other relevant decisions and recommendations of pertinent international bodies,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall prohibit the sale of children, child prostitution and child pornography as provided for by the present Protocol.

Article 2

For the purposes of the present Protocol:

(a) Sale of children means any act or transaction whereby a child is transferred by any person or group of persons to another for remuneration or any other consideration;

(b) Child prostitution means the use of a child in sexual activities for remuneration or any other form of consideration;

(c) Child pornography means any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purposes.

Article 3

1. Each State Party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether such offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

(a) In the context of sale of children as defined in article 2:

(i) Offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:

- a. Sexual exploitation of the child;
- b. Transfer of organs of the child for profit;
- c. Engagement of the child in forced labour;

(ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;

(b) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;

(c) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the

above purposes child pornography as defined in article 2.

2. Subject to the provisions of the national law of a State Party, the same shall apply to an attempt to commit any of the said acts and to complicity or participation in any of the said acts.

3. Each State Party shall make such offences punishable by appropriate penalties that take into account their grave nature.

4. Subject to the provisions of its national law, each State Party shall take measures, where appropriate, to establish the liability of legal persons for offences established in paragraph 1 of the present article. Subject to the legal principles of the State Party, such liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

5. States Parties shall take all appropriate legal and administrative measures to ensure that all persons involved in the adoption of a child act in conformity with applicable international legal instruments.

Article 4

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, when the offences are committed in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State.

2. Each State Party may take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, in the following cases:

(a) When the alleged offender is a national of that State or a person who has

his habitual residence in its territory;

(b) When the victim is a national of that State.

3. Each State Party shall also take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the aforementioned offences when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to another State Party on the ground that the offence has been committed by one of its nationals.

4. The present Protocol does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 5

1. The offences referred to in article 3, paragraph 1, shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties and shall be included as extraditable offences in every extradition treaty subsequently concluded between them, in accordance with the conditions set forth in such treaties.

2. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider the present Protocol to be a legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 4.

5. If an extradition request is made with respect to an offence described in article 3, paragraph 1, and the requested State Party does not or will not extradite on the basis of the nationality of the offender, that State shall take suitable measures to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

Article 6

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 3, paragraph 1, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 7

States Parties shall, subject to the provisions of their national law:

(a) Take measures to provide for the seizure and confiscation, as appropriate, of:

(i) Goods, such as materials, assets and other instrumentalities used to commit or

facilitate offences under the present protocol;

(ii) Proceeds derived from such offences;

(b) Execute requests from another State Party for seizure or confiscation of goods or proceeds referred to in subparagraph (a) (i) and (ii);

(c) Take measures aimed at closing, on a temporary or definitive basis, premises used to commit such offences.

Article 8

1. States Parties shall adopt appropriate measures to protect the rights and interests of child victims of the practices prohibited under the present Protocol at all stages of the criminal justice process, in particular by:

(a) Recognizing the vulnerability of child victims and adapting procedures to recognize their special needs, including their special needs as witnesses;

(b) Informing child victims of their rights, their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases;

(c) Allowing the views, needs and concerns of child victims to be presented and considered in proceedings where their personal interests are affected, in a manner consistent with the procedural rules of national law;

(d) Providing appropriate support services to child victims throughout the legal process;

(e) Protecting, as appropriate, the privacy and identity of child victims and taking measures in accordance with national law to avoid the inappropriate dissemination of information that could

lead to the identification of child victims:

(f) Providing, in appropriate cases, for the safety of child victims, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;

(g) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting compensation to child victims.

2. States Parties shall ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations, including investigations aimed at establishing the age of the victim.

3. States Parties shall ensure that, in the treatment by the criminal justice system of children who are victims of the offences described in the present Protocol, the best interest of the child shall be a primary consideration.

4. States Parties shall take measures to ensure appropriate training, in particular legal and psychological training, for the persons who work with victims of the offences prohibited under the present Protocol.

5. States Parties shall, in appropriate cases, adopt measures in order to protect the safety and integrity of those persons and/or organizations involved in the prevention and/or protection and rehabilitation of victims of such offences.

6. Nothing in the present article shall be construed to be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused to a fair and impartial trial.

Article 9

1. States Parties shall adopt or strengthen, implement and disseminate

laws, administrative measures, social policies and programmes to prevent the offences referred to in the present Protocol. Particular attention shall be given to protect children who are especially vulnerable to such practices.

2. States Parties shall promote awareness in the public at large, including children, through information by all appropriate means, education and training, about the preventive measures and harmful effects of the offences referred to in the present Protocol. In fulfilling their obligations under this article, States Parties shall encourage the participation of the community and, in particular, children and child victims, in such information and education and training programmes, including at the international level.

3. States Parties shall take all feasible measures with the aim of ensuring all appropriate assistance to victims of such offences, including their full social reintegration and their full physical and psychological recovery.

4. States Parties shall ensure that all child victims of the offences described in the present Protocol have access to adequate procedures to seek, without discrimination, compensation for damages from those legally responsible.

5. States Parties shall take appropriate measures aimed at effectively prohibiting the production and dissemination of material advertising the offences described in the present Protocol.

Article 10

1. States Parties shall take all necessary steps to strengthen international cooperation by multilateral, regional and bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of those

responsible for acts involving the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism. States Parties shall also promote international cooperation and coordination between their authorities, national and international non-governmental organizations and international organizations.

2. States Parties shall promote international cooperation to assist child victims in their physical and psychological recovery, social reintegration and repatriation.

3. States Parties shall promote the strengthening of international cooperation in order to address the root causes, such as poverty and underdevelopment, contributing to the vulnerability of children to the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism.

4. States Parties in a position to do so shall provide financial, technical or other assistance through existing multilateral, regional, bilateral or other programmes.

Article 11

Nothing in the present Protocol shall affect any provisions that are more conducive to the realization of the rights of the child and that may be contained in:

- (a) The law of a State Party;
- (b) International law in force for that State.

Article 12

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the

Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol.

2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Committee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the present Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 13

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State that is a party to the Convention or has signed it. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 14

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 15

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any offence that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 16

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference,

the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

Article 17

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

**Факултативен протокол
кон Конвенцијата за правата на
детето кој се однесува на продажба
на деца, детска проституција и
детска порнографија**

Земјите членки на овој Протокол,

Земајќи предвид дека, со цел понатаму да ги остварат целите на Конвенцијата за правата на детето и спроведувањето на нејзините одредби, особено членовите 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 и 36, би било соодветно да се прошират мерките кои земјите членки би требало да ги преземат за да гарантираат заштита на децата од продажба на децата, детската проституција и детската порнографија,

Земајќи исто така предвид дека Конвенцијата за правата на детето го признава правото на детето да биде заштитено од економско искористување и од извршување на било која работа која би можела да биде опасна или да го попречи неговото образование, или би била штетна за детското здравје или детскиот физички, ментален, духовен, морален или социјален развој,

Сериозно загрижени за значителната и зголемена меѓународна трговија со деца заради продажба на деца, детска проституција и детска порнографија,

Длабоко загрижени за широко распространетата и постојана пракса на сексуален туризам, на кој децата се особено подложни, бидејќи истиот директно ја поттикнува продажбата на деца, детската проституција и детската порнографија,

Признавајќи дека одреден број на особено ранливи групи, вклучително девојчињата се изложени на поголем ризик од сексуално искористување и дека девојчињата се несразмерно повеќе застапени меѓу сексуално искористуваните,

Загрижени за зголемената достапност на детска порнографија на Интернет и другите развиени технологии, и потсетувајќи се на Меѓународната конференција за борба против детската порнографија на Интернет, одржана во Виена во 1999 година, а особено на нејзиниот заклучок кој повикува на широка инкриминација на производството, дистрибуцијата, извозот, преносот, увозот, намерното поседување и рекламирање на детска порнографија, . потенцирајќи го значењето од поблиска соработка и партнерство меѓу владите и Интернет индустријата,

Верувајќи дека елиминирањето на продажбата на деца, детската проституција и детската порнографија ќе биде олеснето преку усвојување на сеопфатен пристап, кој ги опфаќа факторите кои придонесуваат за тоа, вклучително, недоволна развиеност, сиромаштија, економските разлики, неправична социо економска структура, дисфункционални семејства, недостаток од едукација, миграција село-град, полова дискриминација, неодговорно сексуално однесување на возрасните, штетни традиционални обичаи, вооружени конфликти и трговија со деца,

Верувајќи исто така дека е потребно да се вложат напори за да се подигне јавната свест за да се намали побарувачката на деца за продажба, детската проституција и порнографија и понатаму верувајќи во важноста за зајакнување на глобалното партнерство меѓу сите актери и подобрувајќи ја примената на законите на национално ниво,

Забележувајќи дека одредбите од меѓународно правните инструменти кои се однесуваат на заштитата на децата, меѓу кои Хашката конвенција за заштита на децата и соработка во однос на прекуграничното посвојување, Хашката конвенција за граѓанските аспекти од

меѓународното грабнување на деца, Хашката Конвенција за надлежноста, применливото право, признавање, извршување и соработка во однос на родителската одговорност и мерките за заштита на децата, и Конвенцијата број 182 за забрана и итно акција за елиминирање на сите форми на најлошите видови на детски труд на Меѓународната организација на трудот,

Охрабрени од преголемата поддршка на Конвенцијата за правата на детето, која ја покажува широко распространетата определеност што постои за унапредување и заштита на правата на детето,

Признавајќи ја важноста од имплементација на одредбите од Акционата програма за превенција од продажбата на деца, детската проституција и детската порнографија и Декларацијата и Агендата за акција, усвоени на Светскиот конгрес против комерцијалното сексуално искористување на деца, одржана во Стокхолм од 27 до 31 август 1996 година и другите релевантни одлуки и препораки на надлежните меѓународни тела;

Посветувајќи должно внимание на значението на традиционалните и културните вредности на секој народ за заштита и хармоничен развој на детето;

Се согласија за следново:

Член 1

Земјите членки ќе ја забранат продажбата на деца, детската проституција и детската порнографија согласно одредбите на овој Протокол.

Член 2

За целите на овој Протокол:

а) Продажба на деца значи секое дејствие или трансакција на дејствие

при кое детето се пренесува од некое лице или група на лица на друго за паричен или друг вид на надомест;

б) Детска проституција значи користење на дете во сексуални активности за паричен надомест или за било која друга форма на надомест;

в) Детска порнографија значи претставување на дете, вклучено во реални или симулирани експлицитни сексуални активности со било какви средства или било какво претставување на половите органи на детето, пред сè за сексуални цели.

Член 3

1. Секоја земја членка ќе обезбеди дека најмалку, следниве дејствија и активности се во целост опфатени со нејзиното кривично или казнено право, без разлика дали делата се извршени на нејзината територија или на транснационално ниво, или на индивидуална или организирана основа:

(а) Во контекст на продажба на децата, дефинирана во членот 2:

(i) Нудење, испорачување или прифаќање на дете, на било кој начин, за цели на:

а) сексуално искористување на дете;

б) трансфер на органите на детето за профит;

в) вклучување на детето во присилна работа.

(ii) несоодветно изнудување на согласност, како посредник, да се посвои дете со прекршување на вежечките меѓународно правни прописи за посвојување;

(б) Нудење, добивање, овозможување или обезбедување на дете за детска проституција, која е дефинирана во членот 2.

(в) Произведување, дистрибуирање, ширење, увезување, извезување, нудење, продажба или поседување на детска порнографија за горе наведените цели, која е дефинирана во членот 2.

2. Согласно одредбите на националното законодавство на земја членка, истото ќе се однесува и на обидот за извршување на било кое од наведените дела и при соучество или учество во било кое од наведените дела.

3. Секоја земја членка за ваквите дела ќе предвиди соодветни казни, имајќи ја предвид нивната сериозна природа.

4. Согласно одредбите на внатрешното законодавство, секоја земја членка ќе преземе мерки, онаму каде тоа е соодветно, да предвиди одговорност за правни лица за делата од ставот 1 на овој член. Согласно правните принципи на земја членка, одговорноста на правните лица може да биде кривична, граѓанска или управна.

5. Земјите членки ќе ги преземат сите соодветни правни и управни мерки за да осигураат дека сите лица вклучени во постапката на посвојување на дете делуваат во согласност со важечките меѓународно правни инструменти.

Член 4

1. Секоја земја членка ќе ги преземе потребните мерки за да ја воспостави својата надлежност врз делата наведени во членот 3, став 1, кога делата се извршени на нејзина територија, или на брод, или во авион регистриран во таа држава.

2. Секоја земја членка може да ги преземе потребните мерки за да ја воспостави својата надлежност врз делата наведени во членот 3, став 1 во следниве случаи:

(а) кога наводниот сторител е државјанин на таа држава или лице кое има постојано живеалиште на нејзината територија;

(б) кога жртвата е државјанин на таа држава.

3. Секоја земја членка исто така ќе ги преземе оние мерки кои би можеле да се непоходни, за востановување на својата надлежност над горенаведените дела кога наводниот сторител е присутен на нејзина територија и кога не го екстрадира на друга земја членка затоа што делото е сторено од страна на нејзин државјанин

4. Овој Протокол не ја исклучува кривичната одговорност согласно внатрешното право.

Член 5

1. Делата наведени во членот 3, став 1 ќе се сметаат дека се екстрадициони дела во секоја спогодба за екстрадиција која е на сила меѓу земјите членки и ќе бидат вклучени како екстрадициони дела во секој подоцна потпишана спогодба за екстрадиција, согласно условите предвидени во тие договори.

2. Ако земја членка која ја условува екстрадицијата со постоење на договор добие барање за екстрадиција од друга земја членка со која таа нема договор за екстрадиција, овој Протокол може да се смета како правна основа за екстрадиција во однос на ваквите дела. Екстрадицијата ќе биде под услови утврдени со законите на замолената држава.

3. Земјите членки кои не ја условуваат екстрадицијата со постоење на договор, ќе ги признаат ваквите дела како екстрадициони дела меѓу нив, под услови утврдени со законите на замолената држава.

4. Ваквите дела ќе се сметаат, за целите на екстрадиција меѓу земјите членки како да биле извршени не само на местото на кое тие настанале, туку и на териториите на државите од кои се бара да ја воспостават својата надлежност согласно членот 4.

5. Ако екстрадиционото барање е направено во однос на дело опишано во членот 3, став 1, а замолената држава членка не го екстрадира, или нема да го екстрадира лицето врз основа на неговото државјанство, таа земја ќе преземе соодветни мерки да го поднесе случајот пред надлежните органи за целите на гонење.

Член 6

1. Земјите членки меѓусебно ќе си пружат најголеми мерки на помош во врска со истражната, кривичната или екстрадиционата постапка покрената врз основа на делата наведени во членот 3, став 1, вклучително и помош во обезбедувањето на докази кои им се на располагање, а се неопходни за постапката.

2. Земјите членки, своите обврски од ставот 1 ќе ги исполнуваат согласно меѓународните договори или други аранжмани за меѓусебна правна помош кои се во сила меѓу нив. При отсуство на такви договори или аранжмани, земјите членки помошта ќе ја пружат во согласност со нивното внатрешно законодавство.

Член 7

Земјите членки, согласно нивното внатрешно законодавство ќе:

(а) преземат мерки да обезбедат заплена и конфискација, зависно од околностите, на:

(i) стоки, како што се материјали, средства и други инструменти кои биле употребени за да се изврши или олесни сторувањето на делата според овој Протокол;

(ii) приходите остварени од таквите дела;

(б) ги изврши барањата од друга земја членка за заплenuвање или конфискација на стоките или приходите наведена во точките (а) (i) и (ii);

(в) преземе мерки насочени кон затворање, на привремена или трајна основа, на просториите кои се употребени за извршување на ваквите дела.

Член 8

1. Земјите членки ќе усвојат соодветни мерки за заштита на правата и интересите на децата жртви на постапките забранети со овој Протокол во сите фази на кривичната постапка, особено преку:

(а) признавање на ранливоста на децата жртви и приспособување на постапките да се исполнат нивните посебни потреби, вклучително и нивните потреби како сведоци;

(б) информирање на децата жртви за нивните права, нивната улога и цел, роковите и прогресот на постапката и за одлуката по нивниот случај;

(в) дозволување да се претстават ставовите, потребите и загриженоста на децата жртви и истите да бидат земени предвид кога се засегнати нивните лични интереси на начин кој е во согласност со процедуралните правила на националното право;

(г) обезбедување на соодветени услуги за поддршка на децата жртви за време на правната постапка;

(д) Заштитивање, кога е соодветно на околностите, на приватноста и идентитетот на децата жртви и преземање на мерки согласно националното право за да се избегне несоодветно ширевање на информациите кои би можеле да доведат до идентификација на децата жртви;

(г) обезбедување, во соодветни случаи, безбедност на децата жртви како и на нивните семејства и сведоците во нивна корист од заплашување и osveta;

(е) избегнување на неопходното одложување, на случаите и извршување на решенијата или наредбите кои доделуваат компензација на децата жртви.

2. Земјите членки ќе обезбедат дека несигурноста околу точната возраст на жртвата нема да го попречи отпочнувањето на кривичната истрага, вклучително и истрагата насочена кон утврдување на возраста на жртвата.

3. Земјите членки, во судската кривична постапка ќе обезбедат дека, при однесувањето кон децата кои се жртви на делата опишани во овој Протокол, примарно внимание ќе се обрне на интересот на децата.

4. Земјите членки ќе преземат мерки да обезбедат соодветна обука, особено правна и психолошка обука на лицата кои работат со жртвите на делата забранети со овој Протокол.

5. Земјите членки, во соодветни случаи ќе усвојат мерки со цел да се заштити безбедноста и интегритетот на оние лица или организации вклучени во превенцијата или заштитата и рехабилитацијата на жртвите на таквите дела.

6. Ништо во овој член нема да се смета дека оди на штета на, или е неконзистентно со правата на обвинетите за правично и непристрасно судење.

Член 9

1. Земјите членки ќе ги усвојат или закајнат, применуваат и објавуваат законите, управните мерки, социјалната политика и програми за

превенција на делата наведени во овој Протокол. Особено внимание ќе се даде на заштитата на децата кои се особено ранливи во ваквите постапки.

2. Земјите членки нашироко ќе ја унапредуваат јавната свест, вклучувајќи ги и децата, преку информации со сите соодветни средства, образование и обука, за превентивните мерки и штетните ефекти од делата кои се наведени во овој Протокол. При исполнувањето на обврските од овој член, земјите членки ќе го поттикнат учеството на општеството и особено на децата и децата жртви, во таквите информативни, едукативни и тренинг програми, вклучително и на меѓународен план.

3. Земјите членки ќе ги преземат сите изводливи мерки со цел да се обезбеди соодветна помош на жртвите на таквите дела, вклучително и нивната целосна социјална реинтеграција и нивно целосно физичко и психолошко закрепнување.

4. Земјите членки ќе осигураат секое дете жртва на делата опишани во овој Протокол да има пристап до постапките за барање надомест на штета од оние кои се правно одговорни, без дискриминација.

5. Земјите членки ќе ги преземат соодветните мерки насочени кон ефикасна забрана на производство и распространување на материјал со кој се рекламираат делата опишани во овој Протокол.

Член 10

1. Земјите членки ќе ги преземат сите неопходни мерки за зајакнување на меѓународната соработка преку мултилатерални, регионални и билатерални аранжмани за превенција, откривање истрага, гонење и казнување на оние кои се одговорни за дејствијата во кои се вклучени продажба на деца, детска

порнографија и детски сексуален туризам. Земјите членки исто така ќе ја промовираат меѓународната соработка и координација меѓу нивните органи, националните и меѓународните невладини организации и меѓународните организации.

2. Земјите членки ќе ја унапредуваат меѓународната соработка за помош на децата жртви во нивното физичко и психолошко опоравување, социјалната реинтеграција и репатријација.

3. Земјите членки ќе го поттикнуваат зајакнувањето на меѓународната соработка со цел да се насочат кон корените на проблемот, како сиромаштијата и недоволната развиеност, кои придонесуваат за подложноста на децата на продажба на децата, детската проституција, детската порнографија и детскиот сексуален туризам.

4. Земјите членки кои се во ситуација да го сторат тоа ќе обезбедат финасиска, техничка или друга помош преку постоечките мултилатерални, регионални, билатерални или други програми.

Член 11

Ништо во овој Протокол нема да влијае на било кои одредби кои се поповолни за остварување на правата на детето, а кои се содржани во:

а) законите на земјата членка;

б) меѓународното право во сила за таа држава.

Член 12

1. Секоја земја во рок од две години по стапувањето во сила на овој Протокол за таа земја членка ќе поднесе извештај до Комитетот за правата на децата во кој ќе даде

сеопфатна информација за мерките кои ги презела за имплементација на одредбите на Протоколот.

2. По поднесувањето на сеопфатниот извештај, секоја земја членка, во извештаите кои ги поднесува до Комитетот за правата на децата, согласно членот 44 од Конвенцијата, ќе ја додаде секоја понатамошна информација во однос на спроведувањето на постојниот Протокол. Другите земји членки кон Протоколот ќе поднесуваат извештај секои пет години.

3. Комитетот за правата на децата може да бара од земјите членки понатамошни информации за спроведувањето на овој Протокол.

Член 13

1. Овој Протокол е отворен за потпис од секоја земја која е членка на Конвенцијата, или ја потпишала истата.

2. Овој Протокол подлежи на ратификација и е отворен за пристапување од било која земја која е членка на Конвенцијата или ја потпишала истата. Инструментите за ратификација или пристапување ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на ОН.

Член 14

1. Овој Протокол ќе стапи на сила три месеци по депонирањето на десеттиот инструмент за ратификација или пристапување.

2. За секоја земја која овој Протокол ќе го ратификува или ќе пристапи кон него по неговото стапување во сила, Протоколот ќе стапи на сила еден месец по депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација.

Член 15

1. Секоја земја може да го откаже овој Протокол во секое време со писмена

нотификација до Генералниот секретар на ОН, кој потоа ќе ги информира другите земји членки и потписнички на Конвенцијата. Откажувањето ќе стапи на сила една година по приемот на известувањето на Генералниот секретар.

2. Откажувањето нема да ја ослободи земјата членка од обврските од овој Протокол во поглед на било кое дело кое настапило пред датумот на кој откажувањето стапило на сила. Ниту пак откажувањето оди на штета на било кој начин да се продолжи разгледувањето на било каква работа која веќе ја разгледува Комитетот за правата на децата пред датумот на кој стапило на сила откажувањето.

Член 16

1. Секоја земја членка може да предложи амандман и да го достави истиот кај Генералниот секретар на ОН. Генералниот секретар во тој случај ќе го препрати доставениот амандман до земјите членки со барање да известат за својот став дали да се одржи Конференција на земјите членки за разгледување и гласање по предлозите. Во случај, ако во рок од четири месеци од денот на таквата комуникација, најмалку и една третина од земјите членки со во корист на таквата конференција,

Генералниот секретар ќе свика конференција под покровителство на Обединетите нации. Секој амандман усвоен од мнозинство на земјите членки кои се присутни и гласаат на конференцијата, ќе биде поднесен до Генералното собрание на Обединетите нации за одобрение.

2. Секој амандман усвоен согласно ставот 1 на овој член ќе стапи на сила по неговото одобрување од страна на Генералното собрание и прифаќање од две третини на земјите членки.

3. Кога амандман стапува на сила, тој ќе биде обврзувачки за оние земји кои го прифатиле, додека другите земји членки сеуште ќе бидат обврзани со одредбите на овој Протокол и на предходните амандмани кои ги прифатиле.

Член 17

1. Овој Протокол, чии арапски, кинески, англиски, француски, руски и шпански текстови се подеднакво автентични, ќе биде депониран во архивите на Обединетите нации.

2. Генералниот секретар на Обединетите нации ќе достави потврдени копии на сите земји членки на Конвенцијата и сите земји кои ја потпишале Конвенцијата.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J I

PËR RATIFIKIMIN E PROTOKOLIT FAKULTATIV NDAJ KONVENTËS PËR TË DREJTAT E FËMIJËS QË KA TË BËJË ME SHITJEN E FËMIJËVE, PROSTITUCIONIN E FËMIJËVE DHE PORNOGRAFINË E FËMIJËVE

Neni 1

Ratifikohet Protokoli fakultativ ndaj Konventës për të drejtat e fëmijës, që ka të bëjë me shitjen e fëmijëve, prostitucionin e fëmijëve dhe pornografinë e fëmijëve të miratuar më 25 maj të vitit 2000 nga Këshilli i përgjithshëm i OKB-së.

Neni 2

Protokoli në origjinal në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase është si vijon:

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

26.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ НА СВЕТСКАТА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ ЗА ИЗВЕДБИТЕ И ФОНОГРАМИТЕ**

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот на Светската организација на интелектуална сопственост за изведбите и фонограмите, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3001/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р Никола Поповски, с.р.

ЗА К О Н**ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ НА СВЕТСКАТА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ ЗА ИЗВЕДБИ И ФОНОГРАМИ****Член 1**

Се ратификува Договорот на Светската организација на интелектуална сопственост за изведби и фонограми, донесен во рамките на Светската организација за интелектуална сопственост, на 20 декември 1996 година во Женева.

Член 2

Договорот во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик гласи:

**WIPO PERFORMANCES AND
PHONOGRAMS TREATY**

adopted by the Diplomatic Conference on
December 20, 1996, Geneva

Preamble

The Contracting Parties,

Desiring to develop and maintain the protection of the rights of performers and producers of phonograms in a manner as effective and uniform as possible,

Recognizing the need to introduce new international rules in order to provide adequate solutions to the questions raised by economic, social, cultural and technological developments,

Recognizing the profound impact of the development and convergence of information and communication technologies on the production and use of performances and phonograms,

Recognizing the need to maintain a balance between the rights of performers and producers of phonograms and the larger public interest, particularly education, research and access to information,

Have agreed as follows:

**ДОГОВОР НА СОИС ЗА ИЗВЕДБИ И
ФОНОГРАМИ**

усвоен на Дипломатската конференција
одржана во Женева на 20 декември 1996

Преамбула

Договорните страни,

Сакајќи да ја развијат и одржуваат заштитата на правата на изведувачите и на фонограмските продуценти на начин којшто е колку што е можно поефикасен и еднообразен,

Признавајќи ја потребата за воведување нови меѓународни правила за да се обезбедат соодветни решенија на проблемите покренати со економскиот, општествениот, културниот и технолошкиот развикот,

Признавајќи ги длабоките последици од развојот и концентрацијата на информатичките и комуникационите технологии за производството и користење на изведбите и фонограмите,

Признавајќи ја потребата за одржување рамнотежа помеѓу правата на изведувачите и на фонограмските продуценти и поширокиот интерес на јавноста, особено образованието, истражувањето и пристапот до информациите,

Се согласија на следното:

CHAPTER I GENERAL PROVISIONS

Article 1

Relation to Other Conventions

(1) Nothing in this Treaty shall derogate from existing obligations that Contracting Parties have to each other under the International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations done in Rome, October 26, 1961 (hereinafter the "Rome Convention").

(2) Protection granted under this Treaty shall leave intact and shall in no way affect the protection of copyright in literary and artistic works. Consequently, no provision of this Treaty may be interpreted as prejudicing such protection.

(3) This Treaty shall not have any connection with, nor shall it prejudice any rights and obligations under, any other treaties.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Treaty:

(a) "performers" are actors, singers, musicians, dancers, and other persons who act, sing, deliver, declaim, play in, interpret, or otherwise perform literary or artistic works or expressions of folklore;

(b) "phonogram" means the fixation of the sounds of a performance or of their sounds, or of a representation of sounds, other than in the form of a fixation incorporated in a cinematographic or other audiovisual work;

(c) "fixation" means the embodiment of sounds, or of the representations thereof, from which they can be perceived, reproduced or communicated through a device;

(d) "producer of a phonogram" means the person, or the legal entity who or which takes the initiative and has the responsibility for the first fixation of the sounds of a performance or other sound, or the representations of sounds;

(e) "publication" of fixed performance or a phonogram means the offering of copies of the fixed performance or the phonogram to the public, with the consent of the rightholder, and provided that copies are offered to the public in reasonable quantity;

ГЛАВА 1 ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Однос со другите конвенции

1. Ништо од овој Договор нема да ги поништи постојните обврски кои Договорните страни ги имаат една кон друга според Меѓународната конвенција за заштита на уметниците - изведувачи, на фонограмските продуценти и радиодифузните организации, склучена во Рим на 26 октомври 1961 (во натамошниот текст: "Римска конвенција").

2. Заштитата обезбедена со овој Договор ќе ги остави недопрени и на ниеден начин нема да влијае врз заштитата на авторското право на книжевни и уметнички дела. Следствено ниедна одредба од овој Договор не може да се толкува како исклучување на таквата заштита.

3. Овој Договор нема да има никаква врска, ниту ќе исклучи било кои права и обврски од било кои други договори.

Член 2

Дефиниции

За целите на овој Договор:

а. "изведувачи" се глумци, пејачи, музичари, танчери и други лица кои глумат, пејат, говорат, рецитираат, свират, интерпретираат или на друг начин изведуваат книжевни или уметнички дела или изрази на фолклор,

б. "фонограм" значи снимка на звуци од една изведба или други звуци, или на претставување на звуци, сем во формата на снимка вградена во кинематографско или друго аудиовизуелно дело,

в. "снимка" значи вградување на звуци или негово претставување, од кое тие можат да бидат перцепирани, репродуцирани или соопштени преку некоја направа,

г. "фонограмски продуцент" значи физичко или правно лице, кое превзема иницијатива и има одговорност за првото снимање на звуците од една изведба или други звуци, или на претстави на звуци.

д. "издавање" на снимна изведба или фонограм значи понуда на примероци од снимената изведба или фонограмот на јавноста со согласност на носителот на правото, обезбедувајќи примероците да бидат понудени на јавноста во разумна количина,

(f) "broadcasting" means the transmission by wireless means for public reception of sounds or of images and sounds or of the representations thereof; such transmission by satellite is also "broadcasting"; transmission of encrypted signals is "broadcasting" where the means for decrypting are provided to the public by the broadcasting organization or with its consent;

(g) "communication to the public" of a performance or a phonogram means the transmission to the public by any medium, otherwise than by broadcasting, of sounds of a performance or the sounds or the representations of sounds fixed in phonogram. For the purposes of Article 15, "communication to the public" includes making the sounds or representations of sounds fixed in a phonogram audible to the public.

Article 3

Beneficiaries of Protection under this Treaty

(1) Contracting Parties shall accord the protection provided under this Treaty to the performers and producers of phonograms who are nationals of other Contracting Parties.

(2) The nationals of other Contracting Parties shall be understood to be those performers or producers of phonograms who would meet the criteria for eligibility for protection provided under the Rome Convention, were all the Contracting Parties to this Treaty Contracting States of that Convention. In respect of these criteria of eligibility, Contracting Parties shall apply the relevant definitions in Article 2 of this Treaty.

(3) Any Contracting Party availing itself of the possibilities provided in Article 5(3) of the Rome Convention or, for the purposes of Article 5 of the same Convention, Article 17 thereof shall make a notification as foreseen in those provisions to the Director General of the World Intellectual Property Organization (WIPO).

Article 4

National Treatment

(1) Each Contracting Party shall accord to nationals of other Contracting parties, as defined in Article 3(2), the treatment it accords to its own nationals with regard to the exclusive rights specifically granted in this Treaty, and to the right to equitable remuneration provided for in Article 15 of this Treaty.

f. "радиодифузно емитување" значи пренесување со безжични средства за јавен прием на звуци или слики и звуци или нивни претстави; таквото пренесување преку сателит е, исто така, "радиодифузно емитување"; пренесувањето на шифрирани сигнали е "радиодифузно емитување" кога средствата за дешифрирање се обезбедени на јавноста од страна на радиодифузната организација или со нејзина согласност.

е. "јавно соопштување" на една изведба или фонограм значи пренесување на јавноста со било каков медиум, освен радиодифузното емитување, на звуци од една изведба или звуци или претстави на звуци снимени на фонограм. За целите на член 15, "јавното соопштување" вклучува ставање на звуците или претставите за звуци снимени на фонограм на чујно располагање на јавноста.

Член 3

Корисници на заштитата според овој Договор

1. Договорните страни ќе ја дадат заштитата според овој Договор на изведувачите и на фонограмските продуценти кои се државјани на друга Договорна страна.

2. Државјаните на друга Договорна страна се оние изведувачи или фонограмски продуценти кои ги задоволуваат критериумите за прифатливост за заштита, определени со Римската конвенција, доколку сите Договорни страни од овој Договор се Договорни држави на таа Конвенција. Во однос на овие критериуми за прифатливост, Договорните страни ќе ги применат соодветните дефиниции од член 2 од овој Договор.

3. Било која Договорна страна која се користи со можностите определени со член 5 (3) од Римската конвенција или, за целите на член 5 од истата Конвенција како и членот 17 од неа, ќе го извести Генералниот директор на Светската Организација за Интелектуална Сопственост (СОИС), како е предвидено со тие одредби

Член 4

Национален третман

1. Секоја Договорна страна ќе додели на државјаните од друга Договорна страна, како е дефинирано во член 3 (2) третман каков што доделува на своите сопствени државјани од аспект на исклучивите права посебно доделени со овој Договор, како и на правото за правичен надомест определено во член 15 од овој Договор.

(2) The obligation provided for in paragraph (1) does not apply to the extent that another Contracting Party makes use of the reservations permitted by Article 15(3) of this Treaty.

CHAPTER II

RIGHTS OF PERFORMERS

Article 5

Moral Rights of Performers

(1) Independently of a performers economic rights, and even after the transfer of those rights, the performer shall, as regards his live aural performances or performances fixed in phonograms, have the right to claim to be identified as the performer of his performances, except where omission is dictated by the manner of the use of the performance, and to object to any distortion, mutilation or other modification of his performances that would be prejudicial to his reputation.

(2) The rights granted to a performer in accordance with paragraph (1) shall, after his death, be maintained, at least until the expiry of the economic rights, and shall be exercisable by the persons or institutions authorized by the legislation of the Contracting Party where protection is claimed. However, those Contracting Parties whose legislation, at the moment of their ratification of or accession to this Treaty, does not provide for protection after the death of the performer of all rights set out in the preceding paragraph may provide that some of these rights will, after his death, cease to be maintained.

(3) The means of redress of safeguarding the rights granted under this Article shall be governed by the legislation of the Contracting Party where protection is claimed.

Article 6

Economic Rights of Performers in their Unfixed Performances

Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing, as regards their performances:

- (i) the broadcasting and communication to the public of their unfixed performances except where the performance is already a broadcast performance; and
- (ii) the fixation of their unfixed performances.

2. Обврската определена во став 1 не се однесува до колку друга Договорна Страна го користи правото за користење на резерви дозволено со член 15 (3) од овој Договор.

ГЛАВА 2

ПРАВА НА ИЗВЕДУВАЧИ

Член 5

Морални права на изведувачите

1. Независно од економските права на еден изведувач, па дури и по пренесувањето на овие права, изведувачот, во однос на неговите изведби во живо или изведбите снимени на фонограми, ќе има право да бара да биде идентификуван како изведувач на своите изведби, освен кога испуштањето е диктирано од начинот на користењето на изведбата, како и да се спротивстави на секако искривување, сакатење или друга преработка на неговата изведба која би била штетна за неговата репутација.

2. Правата дадени на изведувачот во согласност со став 1, ќе постојат, по неговата смрт, барем до истекот на економските права, и ќе може да бидат остварувани од лицата или институциите овластени со закон на Договорната страна кога се бара заштита. Сепак, овие Договорни страни чие законодавство, во моментот на нивната ратификација или пристапување кон овој Договор, не обезбедува заштита по смртта на изведувачот на сите права, утврдени со претходниот став, можат да определат некои од тие права, по неговата смрт, да престанат да постојат.

3. Со средствата за надомест заради заштита на правата дадени со овој член ќе се управува спред законодавството на Договорната страна кога заштита се бара.

Член 6

Економски права на изведувачите на нивните неслимени изведби

Изведувачите во однос на своите изведби, ќе уживаат исклучиви права на овластување:

- (i) за радиодифузно смитување и јавно соопштување на нивните неслимени изведби, освен кога изведбата веќе е радиодифузна изведба, и
- (ii) за снимање на нивните неслимени изведби.

Article 7**Right of Reproduction**

Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing the direct or indirect reproduction of their performances fixed in phonograms, in any manner or form.

Article 8**Right of Distribution**

(1) Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of the original and copies of their performances fixed in phonograms through sale or other transfer of ownership.

(2) Nothing in this Treaty shall affect the freedom of Contracting Parties to determine the conditions, if any, under which the exhaustion of the right in paragraph (1) applies after the first sale or other transfer of ownership of the original or a copy of the fixed performance with the authorization of the performer.

Article 9**Right of Rental**

(1) Performers shall enjoy the exclusive right of authorizing the commercial rental to the public of the original and copies of their performances fixed in phonograms as determined in the national law of Contracting Parties, even after distribution of them by, or pursuant, authorization by the performer.

(2) Notwithstanding the provisions of paragraph (1), a Contracting Party that, on April 15, 1994, had and continues to have in force a system of equitable remuneration of performers for the rental of copies of their performances fixed in phonograms, may maintain that system provided that the commercial rental of phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive right of reproduction of performers.

Article 10**Right of Making Available of Fixed Performances**

Performers shall enjoy exclusive right of authorizing the making available to the public of their performances fixed in phonograms, by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

Член 7**Право на репродукција**

Изведувачите ќе уживаат исклучиво право на овластување за директна или индиректна репродукција на нивните изведби снимени на фонограми, на било кој начин или форма.

Член 8**Право на дистрибуција**

1. Изведувачите ќе уживаат исклучиво право на овластување на ставањето на располагање на јавноста на оригинал или примероци од нивните изведби снимени на фонограми преку продажба или друг пренос на сопственост.

2. Ништо од овој Договор нема да влијае врз слободата на Договорните страни да одредат услови, доколку воопшто треба, према кои исцрпувањето на правото од став 1 ќе се применува по првата продажба или друг пренос на сопственоста на оригинал или примерок од снимената изведба со овластување на изведувачот.

Член 9**Право за изнајмување**

1. Изведувачите ќе уживаат исклучиво право на овластување за комерцијално изнајмување на јавноста на оригинал или примероци од нивните изведби снимени на фонограми како е одредено со националното законодавство на Договорната страна, дури и по нивната дистрибуција, или во согласност со овластувањето од изведувачот.

2. Независно од одредбите од став 1, Договорна страна која на 15 април 1994 имала и продолжува да има во сила систем на правичен надомест на изведувачите за изнајмувањето на примероци од нивните изведби снимени на фонограми, може да го задржи тој систем, обезбедувајќи комерцијалното изнајмување на фонограми да не дозволи појава на материјална повреда на исклучивото право на репродукција на изведувачите.
да не дозволи појава на материјална повреда на исклучивото право на репродукција на изведувачите.

Член 10**Право за ставање на располагање на снимени изведби**

Изведувачите ќе уживаат исклучиво право на овластување за ставањето на располагање на јавноста на нивните изведби снимени на фонограми, со жични или безжични средства, на таков начин на кој членовите на јавноста можат да имаат пристап од место и во време избрано индивидуално од нив.

CHAPTER III RIGHTS OF PRODUCERS OF PHONOGRAMS

Article 11

Right of Reproduction

Producers of phonograms shall enjoy the exclusive right of authorizing the direct or indirect reproduction of their phonograms, in any manner or form.

Article 12

Right of Distribution

(1) Producers of phonograms shall enjoy exclusive right of authorizing the making available to the public of the original and copies of their phonograms thorough sale or other transfer of ownership.

(2) Nothing in this Treaty shall affect the freedom of Contracting parties to determine the conditions, in any, inter which the exhaustion of the right in paragraph (1) applies after the first sale or other transfer of ownership of the original or a copy of the phonogram with the authorization of the producer of the phonogram.

Article 13

Right of Rental

(1) Producers of phonograms shall enjoy the exclusive right of authorizing the commercial rental to the public of the original and copies of their phonograms, even after distribution of them by or pursuant to authorization by the producer.

(2) Notwithstanding the provision of paragraph (1), a Contracting Party than, on April 15, 1994, had and continues to have in force a system of equitable remuneration of producers of phonograms for the rental of copies of their phonograms, may maintain that system provided that the commercial rental of phonograms is not giving rise to the material impairment of the exclusive right of reproduction of producers of phonograms.

Article 14

Right of Making Available of Phonograms

Producers of phonograms shall enjoy the exclusive right of authorizing the making available to the public of their phonograms, by wire of wireless means, in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them.

ГЛАВА 3 ПРАВА НА ФОНОГРАМСКИТЕ ПРОДУЦЕНТИ

Член 11

Право на репродукција

Фонограмските продуценти ќе уживаат исклучиви права на овластување на директна или индиректна репродукција на нивните фонограми на било кој начин или форма.

Член 12

Право на дистрибуција

1. Фонограмските продуценти ќе уживаат исклучиво право на овластување за ставање на располагање на јавноста на оригинал или примероци од нивните фонограми преку продажба или друг пренос на сопственоста.

2. Ништо од овој Договор нема да влијае врз слободата на Договорните страни да одредат услови, доколку воопшто треба, кои кои исцрпувањето на правото од став 1 ќе се применува по првата продажба или друг пренос на сопственоста на оригинал или примерок од фонограмот со овластување на фонограмскиот продуцент.

Член 13

Право на изнајмување

1. Фонограмските продуценти ќе уживаат исклучиво право на овластување за комерцијално изнајмување на јавноста на оригинал или примероци од нивните фонограми, дури и по нивната дистрибуција врз основа или во согласност со овластувањето од продуцентот.

2. Независно од одредбите од став 1. Договорна страна која на 15 април 1994 имала и продолжува да има во сила систем на правичен надомест за фонограмските продуценти за изнајмувањето на примероци од нивните фонограми, може да го задржи тој систем, обезбедувајќи комерцијалното изнајмување на фонограми да не дозволи појава на материјална повреда на исклучивото право на репродукција на фонограмскиот продуцент.

Член 14

Право за ставање на располагање на фонограми

Фонограмските продуценти ќе уживаат исклучиво право на овластување за ставање на располагање на јавноста на нивните фонограми, со жични или безжични средства, на таков начин да членовите на јавноста може да имаат пристап од место и во време избрано индивидуално од нив.

CHAPTER IV COMMON PROVISIONS

Article 15

Right to Remuneration for Broadcasting and Communication to the Public

(1) Performers and producers of phonograms shall enjoy the right to a single equitable remuneration for the direct or indirect use of phonograms published for commercial purposes for broadcasting or for any communication to the public.

(2) Contracting Parties may establish in their national legislation that the single equitable remuneration shall be claimed from the user by the performer or by the producer of a phonogram or by both. Contracting Parties may enact national legislation that, in the absence of an agreement between the performer and the producer of a phonogram, sets the terms according to which performers and producers of phonograms shall share the single equitable remuneration.

(3) Any Contracting Party may in a notification deposited with the Director General of WIPO, declare that it will apply the provisions of paragraph (1) only in respect of certain uses, or that it will limit their application in some other way, or that it will not apply these provisions at all.

(4) For the purposes of this Article, phonograms made available to the public by wire or wireless means in such a way that members of the public may access them from a place and at a time individually chosen by them shall be considered as if they had been published for commercial purposes.

Article 16

Limitations and Exceptions

(1) Contracting Parties may, in their national legislation, provide for the same kinds of limitations or exceptions with regard to the protection of performers and producers of phonograms as they provide for, in their national legislation, in connection with the protection of copyright in literary and artistic works.

(2) Contracting Parties shall confine any limitations of or exceptions to rights provided for in this Treaty to certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the performance or phonogram and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the performer or of the producer of the phonogram.

ГЛАВА 5. ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Член 15

Право на надомест за радиодифузно емитување и јавно соопштување

1. Изведувачите и фонограмските продуценти ќе уживаат право на еднократен правичен надомест за директно или индиректно користење на фонограмите издадени за комерцијални намени за радиодифузно емитување или за било какво јавно соопштување.

2. Договорните страни можат да утврдат со нивното национално законодавство дека еднократниот правичен надомест ќе биде баран од корисникот од страна на изведувачот или фонограмскиот продуцент или и од обајцата. Договорните страни можат да усвојат национални закони кои, во одсуство на договор меѓу изведувачот и фонограмскиот продуцент, ќе ги одредат условите според кои изведувачите и фонограмските продуценти ќе го делат еднократниот правичен надомест.

3. Секоја Договорна страна може со известување депонирано кај Генералниот директор на СОИС да изјави дека ќе ги применува одредбите од став 1 само во однос на некои користења или дека ќе ја ограничи примената на некој друг начин или дека воопшто нема да ги применува овие одредби.

4. За целите на овој член, фонограми кои се ставени на располагање на јавноста со жични или безжични средства на таков начин да членови од јавноста можат да им пристапат од место и во време одбрано индивидуално од нив, ќе се смета како да се тие издадени за комерцијална намена.

Член 16

Ограничувања и исклучоци

1. Договорните страни можат во своите национални закони да обезбедат ист вид ограничувања или исклучоци во однос на заштитата на изведувачите и фонограмските продуценти какви што обезбедуваат во своите национални закони, во врска со заштитата на авторското право на книжевни и уметнички дела.

2. Договорните страни ќе ги ограничат било каквите ограничувања или исклучоци на правата обезбедени со овој Договор на одредени посебни случаи кои не се судираат со нормалната експлоатација на изведбата или фонограмот и неразумно не ги повредуваат легитимните интереси на изведувачот или фонограмскиот продуцент.

Article 17**Term of Protection**

(1) The term of protection to be granted to performers under this Treaty shall last, at least, until the end of a period of 50 years computed from the end of the year in which the performance was fixed in a phonogram.

(2) The term of protection to be granted to producers of phonograms under this Treaty shall last, at least, until the end of a period of 50 years computed from the end of the year in which the phonogram was published, or failing such publication within 50 years from fixation of the phonogram, 50 years from the end of the year in which the fixation was made.

Article 18**Obligations concerning Technological Measures**

Contracting Parties shall provide adequate legal protection and effective legal remedies against the circumvention of effective technological measures that are used by performers or producers of phonograms in connection with the exercise of their rights under this Treaty and that restrict act, in respect of their performances or phonograms, which are not authorized by the performers or the producers of phonograms concerned or permitted by law.

Article 19**Obligations concerning Rights Management Information**

(1) Contracting Parties shall provide adequate and effective legal remedies against any person knowingly performing any of the following acts knowing, or with respect to civil remedies having reasonable grounds to know, that it will induce, enable, facilitate or conceal an infringement of any right covered by this Treaty:

(i) to remove or alter any electronic rights management information without authority;

(ii) to distribute, import for distribution, broadcast, communicate or make available to the public, without authority, performances, copies of fixed performances or phonograms knowing that electronic rights management information has been removed or altered without authority.

Член 17**Рок на заштита**

1. Рокот на заштита кој се доделува на изведувачите согласно овој Договор ќе трае, барем, до крајот на периодот од 50 години сметано од крајот на годината во која изведбата била снимена на фонограм.

2. Рокот на заштита кој се доделува на фонограмските продуценти согласно овој Договор ќе трае, барем, до крајот на периодот од 50 години сметано од крајот на годината во која фонограмот бил издаден или до колку не дојде до такво издавање во рок од 50 години од снимањето на фонограмот, 50 години од крајот на годината во која снимањето е извршено.

Член 18**Обврски во врска со технолошките мерки**

Договорните страни ќе обезбедат адекватна правна заштита и ефикасни правни лекови против надмудрувањето на ефикасните технолошки мерки кои се користат од изведувачите или фонограмските продуценти во врска со користењето на нивните права према овој Договор и кои ги ограничуваат дејствата, во однос на нивните изведби или фонограми, на оние кои не се овластени од заинтересираните изведувачи или фонограмски продуценти или дозволени врз основа на законот.

Член 19**Обврски во врска со информациите за управување со правата**

1. Договорните страни ќе обезбедат соодветни и ефикасни правни лекови против било кое лице кое со знаење изведува било која од следните активности знаејќи, или пак во однос на граѓанските правни лекови со разумна основа да знае, дека со тоа ќе нанесе, овозможи, олесни или скрие повреда на било кое право, опфатено со овој Договор.

(i) да одстрани или измени било кои електронски информации за управување со правата без овластување;

(ii) да дистрибуира, увезе заради дистрибуција, радиодифузно емитува, соопштува или става на располагање на јавноста, без овластување, изведби, примероци од снимени изведби или фонограми знаејќи дека електронските информации за управување со правата се отстранети или изменети без овластување.

(2) As used in this Article, "rights management information" means information which identifies the performer, the performance of the performer, the producer of the phonogram, the phonogram, the owner of any right in the performance or phonogram, of information about the terms and conditions of use of the performance or phonogram, and any numbers or codes that represent such information, when any of these items of information is attached to a copy a fixed performance or a phonogram or appears in connection with the communication or making available of a fixed performance or a phonogram to the public.

Article 20 Formalities

The enjoyment and exercise of the rights provided for in this Treaty shall not be subject to any formality.

Article 21 Reservations

Subject to the provisions of Article 15 (3), no reservations to this Treaty shall be permitted.

Article 22 Application in Time

(1) Contracting Parties shall apply the provisions of Article 18 of the Berne Convention, *mutatis mutandis*, to the rights of performers and producers of phonograms provided for in this Treaty.

(2) Notwithstanding paragraph (1), a Contracting Party may limit the application of Article 5 of this Treaty to performances which occurred after the entry into force of this Treaty for that Party.

Article 23

Provisions on Enforcement of Rights

(1) Contracting Parties undertake to adopt, in accordance with their legal systems, the measures necessary to ensure the application of this Treaty.

(2) Contracting Parties shall ensure that enforcement procedures are available under their law so as to permit effective action against any act of infringement of rights covered by this Treaty, including expeditious remedies to prevent infringements and remedies which constitute a deterrent to further infringements.

2. Како што е користено во овој член, "информации за управување со правата" значат информации кои го идентификуваат изведувачот, изведбата на изведувачот, фонограмскиот продуцент, фонограмот, сопственикот на било кое право во изведбата или фонограмот, или информација за времето и условите на користење на изведбата или фонограмот, како и било кои бројки или кодови кои претставуваат такви информации, кога било која од овие информации е приложена на примерокот со снимената изведба или фонограмот или се појавува во врска со соопштувањето или ставањето на располагање на снимената изведба или фонограмот на јавноста.

Член 20 Формалности

Уживањето и остварувањето на правата обезбедени со овој Договор нема да биде подложно на било каква формалност.

Член 21 Резерви

Подложно на одредбите од член 15 (3), не се дозволени никакви резерви кон овој Договор.

Член 22 Примена во време

1. Договорните страни ќе ги применуваат одредбите од член 18 од Бернската конвенција *mutatis mutandis* за правата на изведувачите и на фонограмските продуценти, определени со овој Договор.

2. Независно од став 1, една Договорна страна може да го ограничи применувањето на член 5 од овој Договор на изведбите кои се случиле по влегувањето во сила на овој Договор за таа Страна.

Член 23

Одредби за остварување на правата

1. Договорните страни преземаат да усвојат, во согласност со нивните правни системи, мерки потребни за обезбедување на примената на овој Договор.

2. Договорните страни ќе обезбедат постапките за остварување да бидат достапни според нивните закони така да дозволуваат ефикасна акција против било кој чин на повреди на правата, опфатени со овој Договор, вклучувајќи навремени мерки за спречување повреди и лекови кои претставуваат пречка за натамошни повреди.

CHAPTER V ADMINISTRATIVE AND FINAL CLAUSES

Article 24

Assembly

- (1) (a) The Contracting Parties shall have an Assembly.
- (b) Each Contracting Party shall be represented by one delegate who may be assisted by alternate delegates, advisors and experts.
- (c) The expenses of each delegation shall be borne by the Contracting Party that has appointed the delegation. The Assembly may ask WIPO to grant financial assistance to facilitate the participation of delegations of Contracting Parties that are regarded as developing countries in conformity with the established practice of the General Assembly of the United Nations or that are countries in transition to a market economy.
- (2) (a) The Assembly shall deal with matters concerning the maintenance and development of this Treaty and the application and operation of this Treaty.
- (b) The Assembly shall perform the function allocated to it under Article 26 (2) in respect of the admission of certain intergovernmental organizations to become party to this Treaty.
- (c) The Assembly shall decide the convocation of any diplomatic conference for the revision of this Treaty and give the necessary instructions to the Director General of WIPO for the preparation of such diplomatic conference.
- (3) (a) Each Contracting Party that is a State shall have one vote and shall vote only in its own name.
- (b) Any Contracting Party that is an intergovernmental organization may participate in the vote, in place of its Member States, with a number of votes equal to the number of its Member States which are party to this Treaty. No such intergovernmental organization shall participate in the vote if any one of its Member States exercises its right to vote and vice versa.
- (4) The Assembly shall meet in ordinary session once every two years upon convocation by the Director General of WIPO.
- (5) The Assembly shall establish its own of procedure, including the convocation of extraordinary sessions, the requirements of a quorum and, subject to the provisions of this Treaty, the required majority for various kind of decisions.

ГЛАВА 5 АДМИНИСТРАТИВНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 24

Собрание

1. (a) Договорните страни ќе имаат Собрание.
- (б) Секоја Договорна страна ќе биде претставена од еден делегат кому може да му помагаат заменици, советници и експерти.
- (в) Трошоците на секоја делегација ќе ги покрива Договорната страна која именувала таква делегација. Собранието може да побара од СОИС да подели финансиска помош за олеснување на учеството на делегации од Договорните страни кои се сметаат за земји во развој, во согласност со воспоставената пракса на Генералното Собрание на Обединетите Нации или кои се земји во транзиција кон пазарно стопанство.
2. (a) Собранието расправа за работи во врска со одржувањето и развојот на овој Договор, како и примената и делувањето на овој Договор.
- (б) Собранието ги исполнува функциите кои му се доделени во согласност со член 26 (2) во однос на приемот на одредени меѓувладини организации за станување страна во овој Договор.
- (в) Собранието ќе реши за свикнување на било која дипломатска конференција за ревизија на овој Договор и ќе даде потребни инструкции на Генералниот директор на СОИС за подготовка на таквата дипломатска конференција.
3. (a) Секоја Договорна страна која е држава ќе има еден глас и ќе гласа само во свое сопствено име.
- (б) Секоја Договорна страна која е меѓувладина организација може да учествува во гласањето, на место на нејзините Држави - членки, со број на гласови еднаков на бројот на нејзините Држави - членки која е страна во овој Договор. Ниедна таква меѓувладина организација нема да учествува во гласањето, доколку некој од претставниците на нејзината Земја - членка го искористи правото да гласа и *vice versa*.
4. Собранието се среќава на редовни седници секоја втора година на покана од Генералниот директор на СОИС.
5. Собранието ќе утврди сопствен деловник за постапки, вклучувајќи и свикнување на вонредни седници, барањата за кворум и, согласно на одредбите од овој Договор, потребно мнозинство за различните видови одлуки.

Article 25**International Bureau**

The International Bureau of WIPO shall perform the administrative tasks concerning the Treaty.

Article 26**Eligibility for Becoming Party to the Treaty**

- (1) Any Member State of WIPO may become party to this Treaty.
- (2) The Assembly may decide to admit any intergovernmental organization to become party to this Treaty which declares that it is competent in respect of, and has its own legislation binding on all its Member States on, matters covered by this Treaty and that it has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to become party to this Treaty.
- (3) The European Community, having made the declaration referred to in the preceding paragraph in the Diplomatic Conference that has adopted this Treaty, may become party to this Treaty.

Article 27**Rights and Obligations under the Treaty**

Subject to any specific provisions to the contrary in this Treaty, each Contracting party shall enjoy all of the rights and assume all of the obligations under this Treaty.

Article 28**Signature of the Treaty**

This Treaty shall be open for signature until December 31, 1997, by any Member State of WIPO and by the European Community.

Article 29**Entry into Force of the Treaty**

The Treaty shall enter into force three months after 30 instruments of ratification or accession by States have been deposited with the Director General of WIPO.

Article 30**Effective Date of Becoming Party to the Treaty**

This Treaty shall bind

- (i) the 30 States referred to in Article 29, from the date on which this Treaty has entered into force;
- (ii) each other State from the expiration of three months from the date on which the State has deposited its instrument with the Director General of WIPO.

Член 25**Меѓународно биро**

Меѓународното биро на СОИС ги врши задачите во врска со Договорот.

Член 26**Услов за постанување Страна во Договорот**

1. Секоја Држава - членка на СОИС може да стане Страна во овој Договор.
2. Собранието може да реши дека било која меѓувладина организација која се декларира за надлежна и има свое сопствено законодавство кое е обврзувачко за сите нејзини Држави - членки за работите поврзани со овој Договор може да стане Страна во овој Договор, како и дека е правилно овластена, во согласност со нејзините внатрешни постапки за да може да стане Страна во овој Договор.
3. Европската заедница, откако даде изјава наведена во претходниот став на Дипломатската конференција со која го прифати овој Договор, може да стане Страна во овој Договор.

Член 27**Права и обврски според Договорот**

Доколку со посебни одредби не е поинаку уредено, секоја Договорна страна ќе ги ужива сите права и ќе ги презеде сите предвидени обврски со овој Договор.

Член 28**Потпишување на Договорот**

Овој Договор ќе биде отворен за потпишување од било која Држава - членка на СОИС или од Европската заедница до 31 декември 1997.

Член 29**Влегување во сила на Договорот**

Овој Договор ќе влезе во сила три месеци откако 30 инструменти за ратификација или пристапување од Државите бидат депонирани кај Генералниот директор на СОИС.

Член 30**Ефективен датум за станување Страна во Договорот**

Овој Договор ќе биде обврзувачки:

- а) за 30-те Држави наведени во член 29 од денот кога овој Договор влегол во сила;
- б) за секоја друга Држава по истекот на три месеци од датумот на кој Државата го депонирала својот инструмент кај Генералниот директор на СОИС;

(iii) the European Community, from the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification or accession if such instrument has been deposited after the entry into force of this Treaty according to Article 29, or, three months after the entry into force of this Treaty if such instrument has been deposited before the entry into force of this Treaty.

(iv) any other intergovernmental organization that is admitted to become party to this Treaty, from the expiration of three months after the deposit of its instrument of accession.

Article 31

Denunciation of the Treaty

This Treaty may be denounced by any Contracting Party by notification addressed to the Director General of WIPO. Any denunciation shall take effect one year from the date on which the Director General of WIPO received the notification.

Article 32

Languages of the Treaty

(1) This Treaty is signed in a single original in English, Arabic, Chinese, French, Russian and Spanish languages, the versions in all these languages being equally authentic.

(2) An official text in any language other than those referred to in paragraph (1) shall be established by the Director General of WIPO on the request of an interested party, after consultation with all the interested parties. For the purposes of this paragraph, "interested party" means any Member State of WIPO whose official language, or one of whose official languages, is involved and the European Community, and any other intergovernmental organization that may become party to this Treaty, if one of its official languages is involved.

Article 33

Depositary

The Director General of WIPO is the depositary of this Treaty.

в) за Европската заедница, по истекот на три месеци по депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација или пристапување, доколку таков документ е депониран по влегувањето во сила на овој Договор според член 29 или три месеци по влегувањето во сила на овој Договор доколку таков инструмент е депониран пред стапувањето во сила на овој Договор.

(iv) за било која друга меѓувластна организација која е прифатена да стане страна во овој Договор, по истекот на три месеци по депонирањето на нејзиниот инструмент за пристапување.

Член 31

Откажување од Договорот

Овој Договор може да биде откажан од било која Договорна страна со известување адресирано до Генералниот директор на СОИС. Секое откажување ќе влезе во сила една година по датумот на кој Генералниот директор на СОИС го примил известувањето.

Член 32

Јазичи на Договорот

1. Овој Договор е потпишан во единствен оригинал на англиски, арапски, кинески, француски, руски и шпански јазик, а верзиите на сите овие јазици се еднакво автентични.

2. Официјален текст на некој друг јазик освен оние наведени во став 1 ќе биде утврден од Генералниот директор на СОИС на барање на заинтересирана страна по консултации со сите заинтересирани страни. За целите на овој став "заинтересирани страни" значи било која Држава - членка на СОИС чиј официјален јазик или еден од официјалните јазици е во прашање и Европската заедница и било која друга меѓувластна организација која би можела да стане Страна во овој Договор, доколку еден од нејзините официјални јазици е во прашање.

Член 33

Депозитар

Генералниот директор на СОИС е депозитар на овој Договор.

Член 3

(1) Република Македонија нема да ја применува одредбата за критериумот за издавање во однос на заштитата на фонографските продуценти, согласно со член 3 став 3 од Договорот, во врска со член 5 став 3 од Меѓународната конвенција за заштита на уметниците изведувачи, фонографските продуценти и радиодифузни организации.

(2) Република Македонија нема да ја применува одредбата за плаќање еднократен правичен надоместок на изведувачите и фонографските продуценти за директно или индиректно користење на фонограмите издадени за комерцијални цели за радиодифузно емитување и друго јавно соопштение, согласно со член 15 став 3 од Договорот во врска со член 16 став 1 под (а) и (и) од Меѓународната конвенција за заштита на уметниците изведувачи, фонографските продуценти и радиодифузни организации.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J I
PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES SË ORGANIZATËS BOTËRORE
TË PRONËSISË INTELEKTUALE PËR SHFAQJET DHE FONOGRAMET

Neni 1

Ratifikohet Marrëveshja e Organizatës botërore të pronësisë intelektuale për shfaqjet dhe fonogramet e miratuar në kuadër të Organizatës botërore për pronësi intelektuale, më 20 dhjetor 1996 në Gjenevë.

Neni 2

Marrëveshja në original në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase është si vijon:

Neni 3

Republika e Maqedonisë nuk do ta zbatojë dispozitën për kriterin për lejim në raport me mbrojtjen e producentëve fonogramik, në pajtim me nenin 3 paragrafin 3 të Marrëveshjes, lidhur me nenin 5 paragrafin 3 të Konventës ndërkombëtare për mbrojtjen e artistëve ekzekutues, producentëve fonogramik dhe organizatave radiodifuzive.

(2) Republika e Maqedonisë nuk do ta zbatojë dispozitën për pagesën e kompensimit të drejtë të njëhershëm ekzekutuesve dhe producentëve fonogramik për shfrytëzimin direkt ose indirekt të fonogrameve, të lejuara për qëllime komerciale për emetim radiodifuziv dhe për kumtesa të tjera publike, në pajtim me nenin 15 paragrafin 3 të Marrëveshjes, në lidhje me nenin 16 paragrafin 1 nën (a) dhe (i) të Konventës ndërkombëtare për mbrojtjen e artistëve ekzekutues, producentëve fonogramik dhe organizatave radiodifuzive.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

27.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА МЕЃУ ВЛАДАТА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И СОВЕТОТ НА МИНИСТРИТЕ НА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЗА СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

Се прогласува Законот за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Советот на министрите на Босна и Херцеговина за соработка во областа на културата, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 24 јуни 2003 година.

Бр. 07-3000/1
24 јуни 2003 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Борис Трајковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
м-р Никола Поповски, с.р.

ЗА К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И СОВЕТОТ НА МИНИСТРИТЕ НА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЗА СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА
НА КУЛТУРАТА

Член 1

Се ратификува Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Советот на министрите на Босна и Херцеговина за соработка во областа на културата, склучена во Сараево на 18 март 2003 година.

Член 2

Спогодбата во оригинал на македонски јазик и службените јазици на Босна и Херцеговина: босански, хрватски и српски јазик гласи:

СПОГОДБА

меѓу Владата на Република Македонија и Советот на министрите на Босна и Херцеговина за соработка во областа на културата

Владата на Република Македонија и Советот на министрите на Босна и Херцеговина (во натамошниот текст: "Договорни страни"), со желба за зајакнување и развивање на пријателските односи помеѓу двете земји и нивните народи ; уверени дека размената и добрата соработка во областа на културата придонесуваат кон подобро заедничко запознавање и разбирање; се договорија за следното:

Член 1.

Договорните страни ќе го поттикнуваат развојот на односите помеѓу двете земји во областа на културата преку:

- директна соработка, контакти и размена на поединци, институции и организации од областа на културата во двете земји;
- размена на информации од областа на културата во двете земји;
- обезбедување други начини за проучување и истражување во областа на културата.

Член 2.

Договорните страни ќе ги поттикнуваат и овозможуваат непосредните контакти во областа на литературата и преводот, визуелните уметности, репродуктивните уметности, филмот, архитектурата, музеите и галериите, библиотеките и архивите, како и во другите области во културата.

Член 3.

Договорните страни на соодветен начин ќе овозможат присуство на семинари, конференции, фестивали, натпревари, изложби, средби и други културни настани што ќе се одржуваат во двете земји.

Член 4.

Договорните страни ќе ја поттикнуваат непосредната соработка помеѓу издавачките организации во двете земји, како и размената на стрчњаци, информации и публикации во оваа област.

Член 5.

Договорните страни ќе ја поттикнуваат соработката во областа на заштитата на културното наследство и ќе овозможат размена на експерти, информации и публикации во оваа област.

Член 6.

Договорните страни ќе овозможат непосредна соработка помеѓу националните комисии на УНЕСКО и другите меѓународни организации.

Член 7.

Договорните страни ќе ја поттикнуваат соработката помеѓу своите надлежни органи со цел да се оствари заедничка заштита на авторското право и сродните права, согласно меѓународните конвенции, чии потписници се тие.

Член 8.

Секое несогласување, во врска со толкувањето или примената на оваа Спогодба ќе се разрешува по пат на преговори помеѓу страните.

Член 9.

За спроведување на оваа Спогодба, Договорните страни ќе утврдат тригодишна програма за соработка во областа на културата, а врз основа на интересот на институциите и организациите-носителите на соработката.

Член 10.

Преставници на Договорните страни, секогаш кога е неопходно или на барање на една од Договорните страни, ќе се среќаваат како комисија во мешан состав за да го разгледаат развојот на односите зацртани во оваа Спогодба.

Член 11.

Спогодбата ќе стани на сила на денот кога Договорните страни ќе се известат писмено, по дипломатски пат, дека е исполнета законската процедура во двете земји. Датумот на последното известување ќе биде датумот на стапување во сила на Спогодбата.

Оваа Спогодба ќе важи за период од пет години и останува да важи до истекот на шест месеци сметано од денот кога која и да е Договорна страна по дипломатски пат ќе достави писмено известување за раскинување на Спогодбата.

Член 12.

Долу потпишаните го потврдуваат истото и соодветно овластени од надлежните органи на своите држави, ја потпишаа оваа Спогодба.

Составена во два оригинални примероци во Сараево, на ден 18 март 2003 година, секој на македонски јазик и службените јазици на Босна и Херцеговина: босански, хрватски и српски јазик, при што сите текстови имаат еднаква важност.

ЗА ВЛАДАТА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Благоја Стефановски

ЗА СОВЕТОТ НА МИНИСТРИТЕ
НА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Младен Иваниќ

S P O R A Z U M

između Vlade Republike Makedonije
i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
o saradnji u oblasti kulture

Vlada Republike Makedonije i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Ugovorne strane),

želeći da ojačaju i razviju prijateljske odnose između dvije zemlje i njihovih naroda;

uvjereni da razmjena i dobra saradnja u oblasti kulture doprinosi boljem poznavanju i razumijevanju između naroda dvije zemlje;

složili su se kako slijedi:

Član 1.

Ugovorne strane potiču razvoj odnosa između dvije zemlje u oblasti kulture kroz:

- neposrednu saradnju, kontakte i razmjenu osoba, institucija i organizacija u obje zemlje;
- razmjenu informacija iz oblasti kulture u obje zemlje;
- osiguravanje ostalih sredstava za studij i istraživanje u oblasti kulture.

Član 2.

Ugovorne strane potiču i olakšavaju neposredne kontakte u oblasti književnosti i prevođenja, vizuelne umjetnosti, reproduktivne umjetnosti, filma, arhitekture, muzeja i galerija, biblioteka i arhiva i ostalim oblastima kulture.

Član 3.

Ugovorne strane potiču učestvovanje svojih predstavnika na seminarima, konferencijama, festivalima, takmičenjima, izložbama, susretima i ostalim kulturnim događanjima koji se održavaju u obje zemlje.

Član 4.

Ugovorne strane potiču neposrednu saradnju između izdavačkih institucija u obje zemlje, kao i razmjenu knjiga, časopisa i ostalih publikacija.

Član 5.

Ugovorne strane omogućavaju saradnju u oblasti zaštite kulturnog naslijeđa, kao i razmjenu stručnjaka, informacija i publikacija u ovoj oblasti.

Član 6.

Ugovorne strane omogućavaju neposrednu saradnju unutar državnih komisija UNESCO-a i ostalih međunarodnih organizacija.

Član 7.

Ugovorne strane potiču saradnju između nadležnih organa u cilju postizanja uzajamne zaštite autorskih prava i sličnih prava, u okviru već potpisanih i formalno usvojenih međunarodnih konvencija.

Član 8.

Ugovorne strane, putem diplomatskih kanala, rješavaju sve sporove, koji mogu proizaći iz tumačenja ili sprovođenja ovog sporazuma.

Član 9.

U cilju sprovođenja ovog sporazuma, Ugovorne strane utvrdiće trogodišnji Program saradnje u oblasti kulture, zasnovan na interesima institucija i organizacija koje će raditi na realiziranju saradnje.

Član 10.

Predstavnici Ugovornih strana, kad god je neophodno ili na zahtjev bilo koje Strane, sastaju se kao mješovita komisija, kako bi sagledali razvoj odnosa koji se odnose na ovaj sporazum.

Član 11.

Ovaj sporazum stupa na snagu na dan kada svaka od Ugovornih strana obavijesti onu drugu, pismeno, putem diplomatskih kanala, da su zakonske procedure izvršene u obje zemlje. Datum posljednje obavijesti bit će dan kada ovaj sporazum stupa na snagu.

Ovaj sporazum ostaje na snazi u periodu od pet godina i nakon toga ostaje na snazi do isteka perioda od šest mjeseci, od dana kada svaka Ugovorna strana pismeno obavijesti o prekidu drugu stranu, putem diplomatskih kanala.

Član 12.

Dole potpisani uz svjedočenje istog, uz to propisno ovlašteni od strane nadležnih organa svojih država, potpisali su ovaj sporazum.

Sačinjeno u dva primjerka u Sarajevu dana 18.03.2003. godine, na makedonskom jeziku i na službenim jezicima Bosne i Hercegovine – bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, pri čemu svi tekstovi imaju jednaku važnost.

ZA VLADU
REPUBLIKE MAKEDONIJE
Blagoja Stefanovski

ZA VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE
Mladen Ivanic

S P O R A Z U M
između Vlade Republike Makedonije
i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
o suradnji u oblasti kulture

Vlada Republike Makedonije i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Ugovorne strane),
želeći da ojačaju i razviju prijateljske odnose između dvije zemlje i njihovih naroda;

uvjereni da razmjena i dobra suradnja u oblasti kulture doprinosi boljem poznavanju i razumijevanju između naroda dvije zemlje;

složili su se kako slijedi:

Članak 1.

Ugovorne strane potiču razvoj odnosa između dvije zemlje u oblasti kulture kroz;

- izravnu suradnju, kontakte i razmjenu osoba, institucija i organizacija u obje zemlje;
- razmjenu informacija iz oblasti kulture u obje zemlje;
- osiguravanje ostalih sredstava za studij i istraživanje u oblasti kulture.

Članak 2.

Ugovorne strane potiču i olakšavaju izravne kontakte u oblasti književnosti i prevođenja, vizuelne umjetnosti, reproduktivne umjetnosti, filma, arhitekture, muzeja i galerija, knjižnica i arhiva i ostalim oblastima kulture.

Članak 3.

Ugovorne strane potiču učestvovanje svojih predstavnika na seminarima, konferencijama, festivalima, takmičenjima, izložbama, susretima i ostalim kulturnim događanjima koji se održavaju u obje zemlje.

Članak 4.

Ugovorne strane potiču izravnu suradnju između izdavačkih institucija u obje zemlje, kao i razmjenu knjiga, časopisa i ostalih publikacija.

Članak 5.

Ugovorne strane omogućavaju suradnju u oblasti zaštite kulturnog nasljeđa, kao i razmjenu stručnjaka, informacija i publikacija u ovoj oblasti.

Članak 6.

Ugovorne strane omogućavaju izravnu suradnju unutar državnih povjerenstava UNESCO-a i ostalih međunarodnih organizacija.

Članak 7.

Ugovorne strane potiču suradnju između nadležnih organa u cilju postizanja uzajamne zaštite autorskih prava i sličnih prava, u okviru već potpisanih i formalno usvojenih međunarodnih konvencija.

Članak 8.

Ugovorne strane, putem diplomatskih kanala, rješavaju sve sporove, koji mogu proizaći iz tumačenja ili provođenja ovog sporazuma.

Članak 9.

U cilju provođenja ovog sporazuma, Ugovorne strane utvrdit će trogodišnji Program suradnje u oblasti kulture, utemeljen na interesima institucija i organizacija koje će raditi na realiziranju suradnje.

Чланак 10.

Predstavници Ugovornih strana, kad god je prijeko potrebno ili na zahtjev bilo koje Strane, sastaju se kao Mješovito povjerenstvo, kako bi sagledali razvoj odnosa koji se odnose na ovaj sporazum.

Чланак 11.

Ovaj sporazum stupa na snagu na dan kada svaka od Ugovornih strana obavijesti onu drugu, pismeno, putem diplomatskih kanala, da su zakonske procedure izvršene u obje zemlje. Datum posljednje obavijesti bit će dan kada ovaj sporazum stupa na snagu.

Ovaj sporazum ostaje na snazi u razdoblju od pet godina i nakon toga ostaje na snazi do isteka razdoblja od šest mjeseci, od dana kada svaka Ugovorna strana pismeno obavijesti o prekidu drugu stranu, putem diplomatskih kanala.

Чланак 12.

Dole potpisani uz svjedočenje istog, uz to propisno ovlašteni od nadležnih organa svojih država, potpisali su ovaj sporazum.

Sačinjeno u dva primjerka u Sarajevu dana 18.03.2003. godine, na makedonskom jeziku i na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, pri čemu svi tekstovi imaju jednaku važnost.

ZA VLADU
REPUBLIKE MAKEDONIJE

Blagoja Stefanovski

ZA VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE

Mladen Ivanic

СПОРАЗУМ

између Владе Републике Македоније и Савјета министара Босне и Херцеговине о сарадњи у области културе

Влада Републике Македоније и Савјет министара Босне и Херцеговине

(у даљем тексту Уговорне стране),

у жељи да ојачају и развију пријатељске односе између двије земље и њихових народа;

увјерени да размјена и добра сарадња у области културе доприноси бољем познавању и разумијевању између народа двије земље;
сложили су се како слиједи:

Члан 1.

Уговорне стране подстичу развијање односа између двије земље у области културе преко:

- непосредне сарадње, контаката и размјена особа, институција и организација у обје земље;
- размјене информација из области културе у обје земље;
- обезбјеђења осталих средстава за студиј и истраживање у области културе.

Члан 2.

Уговорне стране подстичу и олакшавају непосредне контакте у области књижевности и превођења, визуелне умјетности, репродуктивне умјетности, филма, архитектуре, музеја и галерија, библиотека и архива и осталим областима културе.

Члан 3.

Уговорне стране подстичу учешће својих представника на семинарима, конференцијама, фестивалима, такмичењима, изложбама, сусретима и осталим културним догађањима који се одржавају у обје земље.

Члан 4.

Уговорне стране подстичу непосредну сарадњу између издавачких институција у обје земље, као и размјену књига, часописа и осталих публикација.

Члан 5.

Уговорне стране подстичу непосредну сарадњу у области заштите културног наслеђа, као и размјену стручњака, информација и публикација у овој области.

Члан 6.

Уговорне стране омогућавају непосредну сарадњу у оквиру државних комисија UNESCO-а и осталих меѓународних организација.

Члан 7.

Уговорне стране подстичу сарадњу измеѓу надлежних органа у циљу узајамне заштите ауторских права и сличних права, у оквиру већ потписаних и формално усвојених меѓународних конвенција.

Члан 8.

Уговорне стране, путем дипломатских канала, рјешавају све спорове, који могу настати тумачењем и провођењем овог споразума.

Члан 9.

У циљу провођења овог споразума Уговорне стране утврдиће трогодишњи Програм сарадње у области културе који се заснива на интересу институција и организација које ће радити на остваривању сарадње.

Члан 10.

Представници Уговорних страна, кад год је неопходно, или на захтјев било које Стране, састају се као Мјешовита комисија, како би сагледали развој односа који се тичу овог споразума.

Члан 11.

Овај споразум ступа на снагу на дан када свака од Уговорних страна обавијести другу страну, писмено путем дипломатских канала, да је завршена законска процедура у обје земље. Датум посљедњег обавјештења је и дан ступања Споразума на снагу.

Овај споразум остаје на снази у периоду од пет година и након тога остаје на снази до истека периода од шест мјесеци, од дана када свака Уговорна страна писмено обавијести о прекиду другу страну, путем дипломатских канала.

Члан 12.

Доле потписани, уз свједочење истог, уз то прописно овлаштени од надлежних органа својих држава, потписали су овај споразум.

Сачињено у два примјерка у Сарајеву дана 18.03.2003. године, на македонском језику и на службеним језицима Босне и Херцеговине – босанском, хрватском и српском језику, при чему сви текстови имају једнаку важност.

ЗА ВЛАДУ РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ
Благоја Стефановски

ЗА САВЈЕТ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Младен Иваниќ

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

LIGJI

PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES NDËRMJET QEVERISË SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË DHE KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË BOSNJË E HERCEGOVINËS PËR BASHKËPUNIM NË LËMIN E KULTURËS

Neni 1

Ratifikohet Marrëveshja ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe Këshillit të ministrave të Bosnjë e Hercegovinës për bashkëpunim në fushën e kulturës, e lidhur në Sarajevë më 18 mars të vitit 2003.

Neni 2

Marrëveshja në origjinal në gjuhën maqedonase dhe gjuhët zyrtare të Bosnjë e Hercegovinës: boshnjakisht, kroatisht dhe serbisht është si vijon:

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

СОДРЖИНА

	Страница
20. Закон за ратификација на Европската конвенција за пределот.....	1
21. Закон за ратификација на Вториот дополнителен протокол на Европската конвенција за меѓусебна правна помош во кривичната материја.....	16
22. Закон за ратификација на Факултативниот протокол кон Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените.....	57
23. Закон за ратификација на Факултативниот протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на вклучување на деца во вооружени конфликти.....	68
24. Закон за ратификација на Договорот на Светската организација на интелектуална сопственост за авторски права.....	79
25. Закон за ратификација на Факултативниот протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на продажба на деца, детска проституција и детска порнографија.....	88
26. Закон за ратификација на Договорот на Светската организација на интелектуална сопственост за изведба и фонограми.....	102
27. Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Владата на Република Македонија и Советот на министрите на Босна и Херцеговина за соработка во областа на културата.....	114

Издавач: ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.- Скопје, бул. "Партизански одреди" бр. 29.

Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.

Телефони 3298-860, 3298-769. Телефакс 3112-267. Пошт. факс 51.

Жиро-сметка 300000000188798. Бр. за ДДВ МК - 4030987108771. Депонент - Комерцијална банка, АД - Скопје.

Печат: НИП "Нова Македонија" - АД - Скопје.

Претставник на понудувачот е должен на Комисијата за јавни набавки да и предаде писмено овластување за учество на јавното отворање.

Секој понудувач може да учествува само со една понуда.

Понудите кои не се доставени до определениот рок, понудите кои не се изработени според основите на овој повик и Законот за јавни набавки, како и оние кои ја немаат целокупната техничка документација која се бара, нема да се разгледуваат.

Дополнителни појаснувања може да се добијат на телефон 02/469-008 лок. 126 и 107.

Комисија за јавни набавки

Согласно член 17 и член 18 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на РМ" бр. 21/2002), Комисијата за јавни набавки во ЈП "Македонијапат" - Скопје, објавува

ОТВОРЕН ПОВИК БР. 23/2003 ЗА НАБАВКА НА ИНДУСТРИСКА СОЛ ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ПАТИШТА ВО ЗИМСКИ УСЛОВИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1.1. Набавувач по овој отворен повик бр. 23/2003 е ЈП "Македонијапат" - Скопје, со седиште на ул. "Даме Груев" бр. 14, Скопје.

1.2. Предмет на набавката е:

- индустриска сол за одржување на патишта во зимски услови

а) рефус 7550 Т
б) пакувана во пластични вреќи од 50 кг. 450 Т

1.3. Техничките барања кои треба да ги задоволува индустриската сол за одржување на патишта во зимски услови се дадени во тендерската документација.

1.4. Рок за испорака на индустриската сол за одржување на патишта во зимски услови е sukcesивно по спецификација која е составен дел на тендерската документација.

1.5. Согласно Законот за јавни набавки, набавката може да се подели на делови.

1.6. Постапката за набавката се спроведува согласно член 18 од Законот за јавни набавки - Отворен повик.

2. ТЕНДЕРСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

2.1. Тендерската документација може да се подигне во просториите на ЈП "Македонијапат" - Скопје на ул. "Даме Груев" бр. 14 - Скопје секој работен ден од 8,00 до 14,00 часот, после уплата на неповратни средства во износ од 2.500,00 денари.

Уплатата се врши претходно на сметка на ЈП "Македонијапат" - Скопје, Стопанска банка АД Скопје, жиро сметка бр. 200000002559725 даночен број 4030989230167.

3. СОДРЖИНА НА ПОНУДАТА

3.1. Понудата треба да го содржи името, адресата и седиштето на понудувачот.

3.2. Понудата треба да ги содржи единечните цени за позициите од овој повик и вкупната цена на набавката.

3.3. Понудата треба да биде изразена во единечна мерка "Т" (тон) испорачана сол на бараниот зимски пункт или една цена до сите пунктови (спецификација на потребите по пунктови што е составен дел на тендерската документација).

3.4. Единечната цена треба да биде дадена за 1 тон индустриска сол донесена на секој пункт поодделно или средна цена за сите пунктови.

Според дадената диспозиција и тоа за индустриска сол:

а) рефус
б) пакувана во пластични вреќи од 50 кг.

3.5. Понудената цена треба да ги опфаќа сите трошоци од набавка до испорака на индустриска сол во пунктовете на ЈП "Македонијапат" - Скопје.

Ваквата цена е фиксна и непроменлива.

Авансно плаќање не се прифаќа.

3.6. Понудата треба да го содржи начинот на плаќање.

3.7. Атестот за квалитетот на солта треба да биде издаден од овластена институција во Република Македонија, а по техничките барања кои се дадени во тендерската документација.

4. ДОСТАВУВАЊЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЈА

4.1. Понудувачот треба да достави документација согласно член 24 од Законот за јавни набавки.

4.2. Документ за бонитет од Централниот регистар во оригинал или копие заверено кај нотар.

4.3. Потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки.

4.4. Извод од судска регистрација на дејност.

4.5. Потврда дека не е во стечај и не се води процес на ликвидација.

4.6. Потврда дека не е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на дејност.

4.7. Странско правно или физичко лице кое се јавува како понудувач да достави документ согласно член 24 од Законот за јавни набавки.

4.8. Понудувачот треба да достави доказ за техничката способност, согласно член 25 од Законот за јавни набавки, односно сертификат од надлежна институција за контрола на квалитетот на производот, со кој се потврдува сообразноста со дадените спецификации или стандарди за набавките.

4.9. Атест за квалитет на производот, издаден од надлежна институција во Република Македонија.

4.10. Понудувачот да достави доказ дека на понудувачот не се однесува ниту еден од случаите наведени во член 26 од Законот за јавни набавки.

4.11. Претставниците на понудувачот треба да дадат писмено овластување за учество во јавниот повик, согласно член 31 од Законот за јавни набавки.

4.12. Со понудата треба да се достави банкова гаранција во износ од 5% од вкупната вредност на понудата.

5. ДОКАЗИ ЗА ТЕХНИЧКА СПОСОБНОСТ (кои понудувачот, во согласност со член 25, став 1, алинеја 1 и алинеја 4 од Законот за јавни набавки, ги приложува кон понудата, односно):

- список на главни испораки на стоки или извршени услуги во последните три години со износите, датумите и примачите;
- мостри, опис или фотографии на производот што треба да се набави, чија автентичност треба да се потврди, доколку тоа ќе го побара набавувачот.

6. МАКСИМАЛНА ЦЕНА

6.1. Согласно член 22 од Законот за јавни набавки набавувачот објавува максимална цена на набавката.

7. КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗБОР НА НАЈПОВОЛЕН НАБАВУВАЧ

7.1. Критериумите за избор на најповолен понудувач се во согласност со член 27 од Законот за јавни набавки и тоа:

- цена	40 поени;
- квалитет на производот	30 поени;
- начин на плаќање	30 поени.

8. НАЧИН И РОК НА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОНУДАТА

8.1. Понудата се доставува согласно член 55, 56 и 57 од Законот за јавни набавки.

8.2. Секој понудувач може да учествува само со една понуда.

8.3. Рок на доставување на понудите е најдоцна до денот и часот на јавното отворање.

8.4. Отворањето на понудите ќе се изврши на ден 21.07.2003 година во 12,00 часот во просториите на ЈП "Македонијапат", ул. "Даме Груев" бр. 14 Скопје, во салата на VI кат.

8.5. Понудите кои нема да бидат доставени до утврдениот рок и оние кои не се изработени според барањата од Отворениот повик, како и оние кои не се изработени согласно Законот за јавни набавки нема да се разгледуваат.

Комисија за јавни набавки

Согласно член 17 и 18 од Законот за јавни набавки ("Службен весник на Република Македонија" бр. 21/2002), Комисијата за јавни набавки во ЈП "Македонијапат" - Скопје, објавува

ОТВОРЕН ПОВИК БР. 24/2003

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1.1. Набавувач по овој отворен повик бр. 24/2003 е ЈП "Македонијапат" - Скопје, со седиште на ул. "Даме Груев" бр. 14, Скопје.

1.2. Предмет на набавката е:

Набавка на абразивен материјал (ризла) фракција 2-5 мм или 4-8 мм, за одржување на патишта во зимски услови за сезона 2003/2004 година.

1.3. Постапката за набавката се спроведува согласно член 18 од Законот за јавни набавки - отворен повик.

1.4. Спецификацијата со количините на ризла која треба да се набави по пунктови и други карактеристики на материјалот кој е предмет на оваа набавка, може да се подигне во просториите на ЈП "Македонијапат" - Скопје, секој работен ден од 7,30 до 14,30 часот.

2. СОДРЖИНА НА ПОНУДАТА

2.1. Предмет на понудата (сите делови од набавката или одделен дел од набавката).

2.2. Поединечна цена за сите елементи од повикот и вкупна цена на понудата.

Понудата треба да биде изразена во единечна мерка м³ натоварен материјал во товарно средство на понудувачот.

Единечната цена на материјалот треба да биде дадена за материјал франко натоварен од страна на понудувачот, во возило на понудувачот.

Во вкупната единечна цена треба да бидат вклучени сите трошоци на понудувачот од производство до натовар на материјалот во возило на ЈП "Македонијапат" - Скопје, вклучувајќи и ДДВ (посебно изразено).

2.3. Начин на плаќање.

2.4. Рок и начин на испорака.

2.5. Рок и важност на понудата.

2.6. Атест за квалитетот на материјалот.

2.7. Други комерцијални услови.

3. ПРИДРУЖНА ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА ПОНУДУВАЧОТ ЗАДОЛЖИТЕЛНО ТРЕБА ДА ЈА ПРИЛОЖИ КОН ПОНУДАТА

3.1. Понудувачот треба да достави документација согласно член 24 од Законот за јавни набавки.

3.2. Документ за бонитет од Централниот регистар во оригинал или копие заверено кај нотар.

3.3. Потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци, придонеси и други јавни давачки.

3.4. Извод од судска регистрација на дејност.

3.5. Потврда дека не е во стечај и не се води процес на ликвидација.

3.6. Потврда дека не е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на дејност.

3.7. Странско правно или физичко лице кое се јавува како понудувач да достави документ согласно член 24 од Законот за јавни набавки.

3.8. Понудувачот треба да достави доказ за техничката способност, согласно член 25 од Законот за јавни набавки, односно сертификат од надлежна институција за контрола на квалитетот на производот, со кој се потврдува сообразноста со дадените спецификации или стандарди за набавките.

3.9. Атест за квалитет на производот, издаден од надлежна институција во Република Македонија.

3.10. Понудувачот треба да достави доказ дека на понудувачот не се однесува ниту еден од случаите наведени во член 26 од Законот за јавни набавки.

3.11. Банкова гаранција во вредност од 5% од понудената вкупна цена ако вредноста на понудата е поголема од 260.000 евра (согласно член 58 од Законот за јавни набавки).

3.12. Претставниците на понудувачот треба да дадат писмено овластување за учество во јавниот повик, согласно член 31 од Законот за јавни набавки.

4. МАКСИМАЛНА ЦЕНА

4.1. Согласно член 22 од Законот за јавни набавки набавувачот објавува максимална цена на набавката.

5. ДОКАЗИ ЗА ТЕХНИЧКА СПОСОБНОСТ (кои понудувачот, согласно со член 25 став 1 alineја 1 и 2 од Законот за јавни набавки, треба да ги приложи кон понудата)

5.1. Список на главни испораки на стоки во последните три години со количините на испорачаната опрема и примачите.

5.2. Доказ за техничка способност.

6. КРИТЕРИУМИ ЗА ИЗБОР НА НАЈПОВОЛЕН НАБАВУВАЧ

6.1. Критериумите за избор на најповолен понудувач се во согласност со член 27 од Законот за јавни набавки и тоа:

- квалитет30 поени,

- оддалеченост на произведениот

материјал до пунктовете на ЈП

"Македонијапат" - Скопје30 поени,

- цена20 поени,

- начин на плаќање20 поени.

* ЈП "Македонијапат" - Скопје како набавувач има право во рамките на набавката на абразивен материјал - ризла за одржување на патишта во зимски услови да избере еден најповолен понудувач за предметот на набавка во целост или да избере за секој дел од набавката различен, односно посебен најповолен понудувач.

7. НАЧИН И РОК НА ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОНУДАТА

7.1. Понудата се доставува согласно член 55, 56 и 57 од Законот за јавни набавки.

7.2. Секој понудувач може да учествува само со една понуда.

7.3. Рок на доставување на понудите е најдоцна до денот и часот на јавното отворање.

7.4. Отворањето на понудите ќе се изврши на 22.07.2003 година во 12,00 часот во просториите на ЈП "Македонијапат", ул. "Даме Груев" бр. 14, Скопје во салата на VI кат.

7.5. Понудите кои нема да бидат доставени до утврдениот рок и оние кои не се изработени според барањата од отворениот повик, како и оние кои не се изработени согласно Законот за јавни набавки нема да се разгледуваат.

Комисија за јавни набавки

АГЕНЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈА

Преглед на акции и удели кои ќе бидат понудени за продажба по пат на јавна берзанска аукција на Македонската берза на долгорочни хартии од вредност на 11.07.2003 година (петок).

Капиталот во овие друштва веќе беше понуден на две последователни берзански аукции, но остана непродан. Согласно законските измени, акциите односно уделите во овие друштва повторно се нудат за продажба, но овој пат со нови одлуки на Управниот одбор на Агенцијата за приватизација.

АКЦИИ

Р. Б.	Акционерско друштво	Место	Вредност на друштвото (ЕУР)	Капитал за продажба (ЕУР)	Учество на капиталот за продажба во вредноста на друштвото	Број на акции за продажба	Почетна продажна цена на една акција (ЕУР)	Дејност
1	Топлификација	Скопје	23.008.140	5.720.971	24,86%	111.892	25,56	Производство и дистрибуција на топлинска енергија
2	Застава промет	Скопје	869.196	163.511	18,81%	3.198	2,56	Одржување и поправка на моторни возила
3	Димко Митрев	Велес	2.045.168	16.668	0,82%	326	2,56	Штавење и доработка на кожа
4	ТК Боро Петрушевски - Папучар	Куманово	8.559.028	119.600	1,40%	7.802	0,77	Откуп на суров тутун, негова преработка во ферментиран тутун и производство на филтер цигари
5	Билјана - Конфекција и трикотажа	Прилеп	585.773	1.446	0,25%	28	2,56	Производство на долна облека
6	6-ти Ноември	Валандово	1.500.805	1.460.454	97,31%	28.564	2,56	Ферментација на тутун
7	Карпош - Предилица	Крива Паланка	2.634.943	2.113.218	80,20%	41.331	2,56	Производство на предиво
8	Полет	Куманово	1.380.488	79.229	5,74%	1.550	2,56	Производство на амбалажа од пластични маси
9	КИД Леарница	Охрид	4.163.551	3.937	0,09%	77	2,56	Производство на одливци
10	Пластика	Скопје	1.204.785	30.320	2,52%	460	3,30	Производство на производи од пластични маси

УДЕЛИ

Р.Б.	Друштво со ограничена одговорност	Место	Вредност на друштвото (ЕУР)	Удел за продажба (ЕУР)	Учество на уделот за продажба во вредноста на друштвото	Почетна продажна цена на уделот (ЕУР)	Дејност
1	Отпад Илација	Скопје	103.308	1.292	1,25%	65	Рециклажа на метални отпадоци и остатоци
2	Текстил 96	Скопје	258.407	10.655	4,12%	533	Трговија на големо
3	Први Мај - Мездра	с. Мездра - Свети Николе	30.678	6.546	21,34%	327	Поделство

Непродадените акции и удели, под истите услови, ќе бидат понудени за продажба на 18.07.2003 (петок).

Акциите и уделите ќе бидат понудени за плаќање во готово или со хартии од вредност издадени од Република Македонија, освен акциите издадени од Топлификација - Скопје, кои ќе бидат понудени само за плаќање во готово.

ОБЈАВИ

Врз основа на член 5 од Законот за исплата на платите во Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 70/94, 62/95, 33/97, 50/01, 26/2002 и 46/2002), Министерството за труд и социјална политика

ОБЈАВУВА

Просечната месечна нето плата по работник за месец јуни 2003 година не може да изнесува помалку од утврдената на ниво на оддел и тоа:

Оддел	Назив на одделот	Износ
01	Земјоделство, лов и соодветни услужни активности	6379
02	Одгледување на шуми, користење на шуми и соодветни услужни активности	5619
05	Улов на риба, дејност на мрестилиштата и рибарските фарми, услужни активности во рибарството	4867
10	Вадење на камен јаглен и лигнит, вадење на тресет	0

11	Вадење на сурова нафта и природен гас и услужни активности во производството на нафта и гас, освен истражувања	0
12	Вадење на руда на уран и ториум	0
13	Вадење на руди на метал	0
14	Вадење на други руди и камен	8676
15	Производство на прехранбени производи и пијалаци	9460
16	Производство на тутунски производи	8153
17	Производство на текстилни ткаенини	4198
18	Производство на предмети за облека: доработка и боење на крзно	3273
19	Штавење и доработка на кожа, производство на куфери, рачни торби, седла, сарачки производи и обувки	2040
20	Преработка на дрво, производи од дрво и плута, освен мебел, производство на предмети од слама и плетарски материјал	4885
21	Производство на целулоза, хартија и производи од хартија	7266
22	Издавачка дејност, печатење и репродукција на снимени медиуми	8791

23	Производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво	12147
24	Производство на хемикалии и хемиски производи	11944
25	Производство на производи од гума и производи од пластични маси	4132
26	Производство на производи од други неметални минерали	9465
27	Производство на основни метали	8295
28	Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	6861
29	Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место	6950
30	Производство на канцелариски и сметачки машини	7556
31	Производство на електрични машини и апарати, неспомнати на друго место	8236
32	Производство на радио, телевизиска и комуникациона опрема и апарати	5331
33	Производство на прецизни медицински и оптички инструменти и часовници	10753
34	Производство на моторни возила, приколки и полуприколки	5831
35	Производство на други сообраќајни средства	7524
36	Производство на мебел и други разновидни производи, неспомнати на друго место	5442
37	Рециклажа	5011
40	Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	10793
41	Собирање, пречистување и дистрибуција на вода	7942
45	Градежништво	5659
50	Продажба, одржување и поправка на моторни возила и мотоцикли, продажба на мало на моторни горива	8924
51	Трговија на големо и посредничка трговија, освен трговија со моторни возила и мотоцикли	9501
52	Трговија на мало, освен трговија со моторни возила и мотоцикли; поправка на предмети за лична употреба и за домаќинствата	5690
55	Хотели и ресторани	5749
60	Копнен сообраќај, цевоводен транспорт	6536
61	Воден сообраќај	0
62	Воздушен сообраќај	0
63	Придружни и помошни активности во сообраќајот: активности на патничките агенции	10296
64	Поштенски активности и телекомуникации	12704
65	Финансиско посредување, освен осигурување и пензиски фондови	15057
66	Осигурување, реосигурување и пензиски фондови, освен задолжителна социјална заштита	16247
67	Помошни активности во финансиското посредување	20402
70	Активности во врска со недвижен имот	10823
71	Изнајмување на машини и опрема без ракувач и изнајмување на предмети за лична употреба и за домаќинствата	6329
72	Компјутерски и сродни активности	8883
73	Истражување и развој	9082
74	Други деловни активности	8721
75	Јавна управа и одбрана; задолжителна социјална заштита	8372
80	Образование	7522
85	Здравство и социјална работа	7714
90	Отстранување на отпадаци и губре, санитарни и слични активности	7392
91	Дејност на организации врз база на зачленување	10479

92	Рекреативни, спортски, културни и забавни активности	7048
93	Други услужни дејности	8254
95	Приватни домаќинства со вработени лица	0
99	Екстериторијални организации и тела	0

Бр. 08-3873
27 јуни 2003 година
Скопје

Министер,
Јован Манасијевски, с.р.

Врз основа на член 40 и 44 од Законот за данокот на добивка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 80/93, 11/2001, 2/2002 и 44/2002), Државниот завод за статистика го утврдува и објавува

ДВИЖЕЊЕТО НА ЦЕНИТЕ НА МАЛО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА МЕСЕЦ ЈУНИ 2003 ГОДИНА

Движењето на цените на мало во Република Македонија во периодот јануари-јуни 2003 година во однос на просечните цени на мало во 2002 година изнесува 2,0 %.

Директор,
м-р **Дончо Герасимовски, с.р.**

Врз основа на член 10 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување ("Службен весник на Република Македонија" бр. 80/93, 14/95, 71/96, 32/97 и 24/2000), Државниот завод за статистика го утврдува и објавува

ДВИЖЕЊЕТО НА ТРОШОЦИТЕ НА ЖИВОТОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА МЕСЕЦ ЈУНИ 2003 ГОДИНА

Движењето на трошоците на животот во Република Македонија во првото полугодие од 2003 година (период: јануари-јуни 2003 година) во однос на второто полугодие од 2002 година (период: јули-декември 2002 година) изнесува 1,5 %.

Директор,
м-р **Дончо Герасимовски, с.р.**

СОДРЖИНА

	Страница
1033. Указ бр. 71 од Претседателот на Република Македонија.....	1
1034. Указ бр. 72 од Претседателот на Република Македонија.....	1
1035. Одлука за распоредување на средствата-трансфери кон издавачите на весници и списанија за 2003 година.....	1
1036. Решение за разрешување од должноста директор на Државниот инспекторат за градежништво и урбанизам.....	2
1037. Решение за разрешување од должноста директор на Управата за извршување на санкции.....	2
1038. Решение за разрешување од должноста директор на Казнено-поправниот дом од отворен вид Струга.....	2
1039. Решение за именување вршител на должноста директор на Казнено-поправниот дом од отворен вид Струга.....	2
1040. Лиценца за изменување на Лиценцата за постојано приредување на посебни игри на среќа во играчница-казино издадена на ТД "Лаки 7" Рафет, Киро и др. ДОО експорт-импорт Скопје под Дов. бр. 23-58/17 од 28.09.1998 година....	2
Објава за просечната месечна нето плата по работник за месец јуни 2003 година.....	7
Објава за движењето на цените на мало во Република Македонија за месец јуни 2003 година..	8
Објава за движењето на трошоците на животот во Република Македонија за месец јуни 2003 година.....	8
Меѓународни договори	1-120

Издавач: ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.- Скопје, бул. "Партизански одреди" бр. 29.

Директор и одговорен уредник - Борис Тренески.

Телефони 3298-860, 3298-769. Телефакс 3112-267. Пошт. факс 51.

Жиро-сметка 300000000188798. Бр. за ДДВ МК - 4030987108771. Депонент - Комерцијална банка, АД - Скопје.

Печат: НИП "Нова Македонија" - АД - Скопје.